

Møde Den Administrative Styregruppe for Socialområdet

Tid 25. maj, kl. 15.00

Sted Boulevarden 13, Repræsentationslokale1

Deltagere Jan Nielsen, Benjamin Holst, Pia Skaarup, Jesper Hosbond Jensen, Dorte Jende, Henrik Aarup-Kristensen, Ole Bjerre Jakobsen, Søren Kjær, Peer Heitmann, Hans Ole Steffensen, Jes Lunde, Ole Thinggaard, Hilde Thun Holst, Ann Liljenberg

Afbud Jane Hvas, Henrik Leth, Jens Nørgaard, Leif Serup, Charlotte Houmøller

Sagsnr./Dok.nr. 2011-14113 / 2011-147903

1. Godkendelse af dagsorden

Referat:

Godkendt

2. Godkendelse af referat fra møde 21. marts

Efter referatets udsendelse kom følgende kommentarer til referat:

- Under punkt 7 foreslås sætning ” Regionen indvilget i at organisere et møde såfremt, der var behov for dette.
” – erstattet af: Regionen udarbejder procesplan for koordineringsopgaven (Region Nordjylland)

Referat:

Under dette punkt blev der nikket til organisationen omkring specialundervisningsområdet. Sekretariatet for rammeaftaler deltager i styregruppemøderne som observatør.

3. Udkast til Udviklingsstrategi (Udviklingsgruppen)

Baggrund

Rammeaftalen på det sociale område skal fremover bestå af en udviklingsstrategi og en styringsaftale. Udviklingsstrategien skal sikre, at kommuner og region har et oplyst grundlag at planlægge det sociale område ud fra. Udviklingsstrategien består af et samlet skøn over behovet for oprettelse af nye pladser og et overblik over, hvilke forebyggende foranstaltninger, som kommunerne har etableret eller planlægger at etablere, og som kan have betydning for planlægning og udvikling af tilbud på det sociale område.

Udviklingsstrategiens afsæt

Udviklingsstrategien har afsæt i følgende input:

- Tilbagemeldinger fra de 11 kommuner
- Tilbage melding fra Region Nordjylland
- Ministeremnet for 2012
- Input fra politiske drøftelser
- Input fra temadagen for brugerorganisationer, politikere og embedsmænd
- Input fra drøftelser i den administrative styregruppe for socialområdet

Fremadrettet fra 2013 aftalen, vil der også komme input fra de faglige netværk, som er nedsat på det specialiserede socialområdet.

Kommunernes indmeldinger

I perioden fra marts til den 13. maj 2011 har kommuner og region drøftet og meldt tilbage med indmeldinger til udviklingsstrategien for 2012. Den administrative styregruppe orienteres hermed om de tilbage meldinger, der er kommet til udviklingsstrategien fra kommunerne.

Kommunerne blev bedt om at vurdere følgende elementer som myndighed:

- Ændringer i behov indenfor specifikke målgrupper og tilbud (stigende, faldende status quo)
- Stillingtagen til hvilke specialiserede tilbud kommunen fremadrettet vil efterspørge
- Ændringer ift. den fremadrettede efterspørgsel efter lands- og landsdelsdækkende tilbud
- Overtagelse af regionale tilbud
- Om kommunen påtænker at etablere et nyt tilbud
- Ønsker til den faglige udvikling på tilbuddene
- Nye målgrupper/problemstillinger
- Særlige problemstillinger vedrørende tomme pladser/ledig kapacitet
- Særlige problemstillinger i forhold til ventelister og hvorvidt der evt. skal findes en fælles løsning herpå

Hovedtræk i kommunernes tilbage meldinger som myndighed

Ændringer i behov indenfor specifikke målgrupper og tilbud

6 af de 11 kommuner vurderer, at de overvejende vil have den samme efterspørgsel på tilbud på det specialiserede socialområde. 4 kommuner tilkendegiver, at de oplever et stigende antal børn og unge med autismspektrumsforstyrrelser samt ADHD.

Hvilke specialiserede tilbud vil kommunerne efterspørge

To kommuner peger på genoptræningstilbud til borgere med erhvervet hjerneskade (fase 3), mens én kommune nævner hjerneskadeområdet, som et område, det er svært at forudsige behovet på. Ellers peger flere kommuner på tilbud til borgere med udadreagerende adfærd.

Den fremadrettede efterspørgsel efter lands- og landsdelsdækkende tilbud

Langt de fleste kommuner har vurderet, at de ikke forudser ændringer i efterspørgslen efter lands- og landsdelsdækkende tilbud. Aalborg Kommune er den eneste kommune, der helt konkret efterspørger en plads på et sikret døgnanbringelsestilbud.

Overtagelse af regionale tilbud

I Vesthimmerlands Kommune er der politiske overvejelser om en eventuel overtagelse af de 2 psykiatriske boformer i kommunen. Brønderslev Kommune overvejer hjemtagelse af et enkeltmandsprojekt.

Etablering af nye kommunale tilbud

En række kommuner er i gang med at etablere nye tilbud. Der er tale om følgende typer af tilbud:

Børne- og ungeområdet:

- Døgnaflastningstilbud til børnehavebørn med betydeligt og varigt nedsat funktionsevne (6-8 pl.), som tages i brug i løbet af 2012 (Hjørring Kommune)
- Døgninstitution til erstatning for Minibo i Frederikshavn med en kapacitetsudvidelse med op til samlet 18 pladser. Taget i brug i løbet af 2012 (Frederikshavn Kommune)
- Etablering af kommunale specialiserede plejefamilier til behandlingskrævende børn og unge (Jammerbugt Kommune)

Voksenområdet:

- Opgangsfællesskab med 5 pladser på handicapområdet og 5 pladser på psykiatriområdet (Brønderslev Kommune)
- Nyt psykiatritilbud med 18 pladser (Hjørring Kommune)
- Kollegietilbud til unge udviklingshæmmede eller sentudviklede med 9 pladser. Forventes i brug i 2012. (Hjørring Kommune)
- Opgangsfællesskab for socialt udsatte. (Hjørring Kommune)
- Botilbud med plads til borgere med moderat til meget svær kognitiv og fysisk funktionstab – Senhjerneskadecenter Nord. Skærmet afsnit til borgere med udadreagerende adfærd. 4 midlertidige boliger til udredning. 24 pladser. De første 12 pladser går i drift i 2012. (Frederikshavn Kommune)
- Botilbud med plads til 15 borgere med høj kompleksitet i funktionsnedsættelsen. Borgere med behov for enkeltmandslignende tilbud vil kunne rummes i tilbuddet (Frederikshavn Kommune)
- Tilbud til senhjerneskadede voksne med fysiske handicaps (Jammerbugt Kommune)
- Tilbud til udviklingshæmmede voksne med fysiske handicaps (Jammerbugt Kommune)
- 16 nye boliger til unge/ynge udviklingshæmmede, der pt. bor hos forældre eller i midlertidige tilbud (Vesthimmerland Kommune)
- I 2010 er oprettet 6 boliger under projektafdelingen, hvoraf 2 kan betragtes som enkeltmandsprojekter. Forventer at afdelingen fremover kan rumme flere af de borgere, som kommunen pt. efterspørger private/regionale tilbud til – personer med multiple handicaps (Vesthimmerland Kommune)

Ønsker til den faglige udvikling på tilbuddene

I kommunernes tilbagemeldinger har der vist sig følgende input omkring ønsker til faglig udvikling på tilbuddene:

- 2-årige udvikling og samarbejds møder for de kommuner, som benytter tilbuddene
- En højere grad af hjælp til selvhjælp – arbejde med borgerens selvstændighed
- Større rummelighed og fleksibilitet i tilbuddene overfor borgere med flere diagnoser
- Et mere kvalificeret døgntilbud til børn og unge med flere diagnoser (autisme, tidlig følelsesmæssig skade, dårlig begavelse)
- Når efterspørgslen ikke kan imødekommes – anbefalinger af kvalificerede tilbud i andre kommuner/regioner

Nye målgrupper/problemstillinger

3 kommuner peger på, at der vil ske en stigning i antallet af voksne med ADHD og autismespektrumsforstyrrelser i de kommende år. 2 kommuner anfører gruppen af sentudviklede borgere med en adfærd (f.eks. misbrug) og personlighed, som gør det svært for dem at klare sig. En enkelt kommune peger på den problemstilling, at psykiatriske diagnoser i stadig stigende grad stilles af privatpraktiserende børnelæger. Dette gør, at det er svært for myndighedsrådgiveren at gennemskue kvaliteten og udarbejde en kvalificeret handleplan.

Særlige problemstillinger vedrørende tomme pladser/ledig kapacitet

Den overvejende del af kommunerne har ikke angivet problemstillinger vedrørende tomme pladser/ledig kapacitet. Der er dog 2 kommuner, som har oplevet problemer med ledig kapacitet på tilbud omfattet af rammeaftalen. En af kommunerne påpeger det problematiske i, at tilbuddene ikke umiddelbart kan tilpasses de behov, der opleves i kommunen pga. bindingerne i rammeaftalen.

Særlige problemstillinger i forhold til ventelister og hvorvidt der evt. skal findes en fælles løsning herpå

Størstedelen af kommunerne angiver ingen problemstillinger omkring ventelister. Et par stykker har givet udtryk for, at de venteliste-problematikker bedst løses i egen kommune, mens en enkelt kommune har et ønske om en fælles model for at skabe overblik over tilbud på børneområdet.

De særlige fokusområder for udviklingsstrategien 2012 samt status

På baggrund af input fra drøftelser på politisk, administrativt og brugerorganisatorisk niveau samt ministerens udmelding af emne for 2012, viser sig 3 særlige fokusområder for udviklingsstrategien:

- Særforanstaltninger
- Hjerneskadeområdet
- Færdigbehandlede retspsykiatriske patienter

Særforanstaltninger

Det særligt udpegede ministeremne for rammeaftalerne for 2012 er anvendelsen af særforanstaltninger til børn, unge og voksne med problemskabende adfærd både på udsatte- og voksenområdet. Baggrunden for dette er dels, at der i satspuljeaftalen for 2011 har været afsat midler til netop at styrke kvaliteten i særforanstaltningerne. Særforanstaltningerne er dyre og ofte også i etablering. Ministeren lægger op til at kommunerne drøfter både kvalitet og styring af disse tilbud.

Der er nedsat en arbejdsgruppe på tværs af kommuner og region, som har til opdrag i første omgang at kortlægge, hvilke særforanstaltninger, der findes i de nordjyske kommuner. Hvor mange tilbud findes der, hvem driver tilbuddene, hvordan er de fysisk og organisatorisk placeret, hvad koster de, og hvilke målgrupper er der tale om.

Dette arbejde skal fungere som afsæt for et arbejdsgruppens videre arbejde med forslag til, hvordan kommunerne fremtidigt kan håndtere området. Er der f.eks. basis for fælleskommunale samarbejder, etablering af netværk mv.?

Arbejdsgruppen består af repræsentanter fra Frederikshavn Kommune, Jammerbugt Kommune, Aalborg Kommune samt Region Nordjylland.

Hjerneskadeområdet

På baggrund af den seneste tids fokus på kommunernes indsats på hjerneskadeområdet, samt den lokale drøftelse af behovet for fase 3 tilbud, er hjerneskadeområdet udpeget som et fokusområde i udviklingsstrategien for 2012.

Kommunerne skal regionalt forholde sig til, hvordan forsyningsansvaret på hjerneskadeområdet skal sikres fremadrettet.

Der nedsættes en arbejdsgruppe, som får til opgave at udarbejde en analyse af det samlede hjerneskadeområde i regionen Nordjylland.

Færdigbehandlede retspsykiatriske patienter

I den nordjyske region findes i dag ikke et egnet tilbud til den gruppe af færdigbehandlede retspsykiatriske patienter, som kræver et tæt samarbejde og en koordineret indsats mellem behandlingspsykiatrien, botilbuddet og kommunen. Det vil sige patienter med psykiatriske lidelser og svære sideproblematikker som for eksempel misbrug, dom og udadreagerende adfærd. Disse brugere kan ikke rummes i de eksisterende botilbud, og vil normalvist have behov for etablering af en særforanstaltning.

Der er nedsat en projektgruppe, som er ansvarlig for at forestå et analyse- og planlægningsarbejde i forhold til at etablere et tilbud efter servicelovens § 107 til målgruppen. Udgangspunktet er, at den maksimale opholdstid på tilbuddet er 3 år. Beboerne skal i løbet af deres ophold afklares i forhold til, at de får et mindre indgribende socialpsykiatrisk tilbud.

Projektgruppen består af regionale repræsentanter fra Behandlingspsykiatrien og Speciaalsektoren samt kommunale repræsentanter fra Aalborg og Frederikshavn Kommuner. Derudover deltager en repræsentant fra Sekretariatet for Rammeaftaler.

Driftsherreindmeldinger

Kommuner og region har som driftsherrer meldt følgende ændringer ind for 2012:

Mariagerfjord Kommune:	6 yderligere pladser i Børnehaven Rosenhaven – børn med autisme, kontaktvanskeligheder og tidlig følelsesmæssig skade
Hjørring Kommune	Udvidelse af botilbud på Åge Holmsvej med 6 pladser – multihandicappede borgere
Aalborg Kommune	Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen: Samling af aflastningsinstitutionen Danahus og Fantasten Opnormering af BørneBøgen fra 16 til 17 pladser Nednormering af Stjernehusene med 5 pladser Nednormering af Stjernehusene –aflastning med 2 pladser Nednormering af VoksenBøgen med 3 pladser Opnormering af Revalideringscenter Aalborg med 3 årspladser Opnormering af Svenstrupgård afrusningstilbud med 3 pladser Ældre- og Handicapforvaltningen: Udvidelse af Behandlingscenter Hammer Bakker med 5 pladser Ibrugtagning af 20 pladser til sindslidende i Ryesgade Udvidelse med 6 pladser på Engbo ifm. nybyggeri Erstatningsbyggeri – døveområdet Nednormering af Violen med 4 pladser Nybyggeri til sindslidende – Enghuset 36 pladser Renovering af boformen Sonjavej Lukning af Hjørringvej 60 – børn med autisme Nedlæggelse af 3 pladser i Vejgård Bymidte 1, 2, og 3 – børn og unge med autisme Opnormering i alt 7 pladser – Kastanjebo – voksne med autisme Sammentægning af A-værket og Dagtilbud Røllikevej – voksne med autisme

Øvrige elementer i udviklingsstrategien

Ud over de ovenstående elementer vil følgende elementer indgå i Udviklingsstrategien:

- Et samlet skøn over behovet for oprettelse af nye pladser og tilbud
- Opsamling af ønsker og løsningsmuligheder ift. den faglige udvikling i tilbuddenes indhold
- Synliggørelse af forebyggende foranstaltninger, som kommunerne planlægger at etablere eller allerede har etableret
- Overvejelser om fleksibel anvendelse af eksisterende tilbud(typer)
- Udviklingsplan for botilbud med over 100 pladser (RN)

Denne første Udviklingsstrategi er gældende for 2012. Fremadrettet er det hensigten, at udviklingsstrategien indgås for en flerårig periode.

Indstilling

Sekretariatet for rammeaftaler indleder punktet

Den administrative styregruppe bedes

- Drøfte og godkende udkastet til udviklingsstrategi med henblik på videre politisk behandling

Bilag:

Oversigt over kommunernes driftsherreindmeldinger

Driftsherreindmelding vedrørende Socialpsykiatrisk Biform Solsiden

Referat:

Teksten er et udtryk for et første overblik over input til udviklingsstrategien. Materialet fra kommunerne er modtaget i meget forskellig form, og indholdet peger i forskellige retninger. Begge dele er en udfordring i forhold til at skabe et samlet overblik. Den endelige og egentlige udviklingsstrategi forelægges den administrative styregruppe d. 11. august 2011.

Styregruppen drøftede og godkendte pejlemærkerne til udviklingsstrategien med henblik på videre politisk behandling med følgende bemærkninger:

- Regionen efterlyste de driftsherreindmeldinger, som er kommet ind i efteråret. Disse vil fremgå af den endelige strategi.
- De kommuner, som planlægger etablering af nye tilbud, der målgruppemæssigt korresponderer med regionale tilbud, er forpligtiget til at optage bilaterale drøftelser med regionen om indhold og målgrupper for de nye tilbud.
- Styregruppen er enig om, at det er de 3 nævnte fokusområder, der skal arbejdes videre med i rammeaftalen for 2012.

- Temaet omkring børn og unge med ADHD og autisme arbejdes der videre med i form af et temamøde for fagpersoner, som vil blive afholdt i efteråret.
- På området omkring erhvervet hjerneskade nedsættes en arbejdsgruppe. Sekretariatet for rammeaftaler kontakter kommunerne og regionen for "indmelding" af medlemmer og en efterfølgende konstituering af gruppen. Arbejdsgruppen får til opgave at se på en fremtidsvision for hjerneskadetilbuddene i regionen. Arbejdsgruppen kan blandt andet se på overgangen fra regionalt tilbud til kommunalt tilbud, og hvordan denne overgang kan kvalitetssikres. Arbejdsgruppen kan også se på muligheden for at uddanne kommunalt personale til at modtage borgeren. I forbindelse med nedsættelsen af en arbejdsgruppe på området, vil det være relevant at søge puljemidler fra Indenrigs- og Sundhedsministeriets pulje "til løft af indsatsen på genoptrænings- og rehabiliteringsområdet for patienter, som efter en hjerneskade har været gennem lange og alvorlige sygdomsforløb".
- Det blev præciseret, at regionens renoveringsprojekt samt indmelding om nedlæggelse af pladser på Solsiden hænger sammen med en bilateral aftale med Hjørring Kommune om overtagelse af pladser. Sagen behandles igen i den administrative styregruppe i august. Styregruppen nikker foreløbig til sagen, under forudsætning af, at ændringen i takststrukturen godkendes på et senere tidspunkt.
- På side 6 nederst er indsnæget sig en fejl i forhold til pladserne i Vejgaard Bymidte. Der er endnu ikke truffet politisk beslutning om det.

4. Udkast til Styringsaftale (Styringsgruppen)

Styringsaftalen har til formål at lægge rammerne for kapacitets- og prisudvikling i det kommende år for de omfattede tilbud i regionen. Endvidere er formålet med at indføre kravet om styringsaftaler, at øge bevidstheden om og stillingstagen til de styringsmæssige konsekvenser af, at kommunerne på det specialiserede socialområde er afhængige af at købe og sælge pladser på sociale tilbud på tværs af kommunegrænserne. Dette medfører et behov for at koordinere rammerne for dette køb og salg på tværs af kommunegrænserne på en mere forpligtende måde, end det har været tilfælde i hidtidige koncept.

Det er en række indholdsmæssige krav til styringsaftaler, som skal indgå i alle styringsaftaler. Derudover har kommunerne mulighed for at selve at beslutte at lade andre aftale om styringsmæssige elementer indgå i aftalen. Følgende elementer er obligatoriske for alle styringsaftaler (de indholdsmæssige krav til styringsaftalen):

1. Angivelse af, hvilke konkrete tilbud der er omfattet af styringsaftalen (vedlagt som bilag er en oversigt over tilbud, som er kategoriseret som kategori 2 og 3 – tilbud)
2. Aftaler om udvikling af taksterne for tilbud omfattet af aftalen
3. Aftaler om prisstruktur for de omfattende tilbud
4. Aftaler om oprettelse og lukning af tilbud og pladser
5. Aftaler om principper for evt. indregning af driftsherrens udgifter ved oprettelse og lukning af tilbud og pladser aftalt i rammeaftaleregii
6. Aftaler om frister for afregning for brug af tilbud
7. Tilkendegivelse fra kommunalbestyrelserne om overtagelse af regionale tilbud og fastlæggelse af, i hvilket omfang overtage tilbud skal stå til rådighed for de øvrige kommuner.

Der er nedsat en tværkommunal arbejdsgruppe, som arbejder med formuleringen af styringsaftalen. Hovedelementerne i udkastet til Styringsaftalen for 2012 er:

Aftaler om udvikling i taksterne

- Reduktion på 2% af beregningsgrundlaget gældende for taksterne fra 2011 til 2012
- Anvendelse af historisk belægningsprocent i takstberegningen dog min. 95% for bo- og dagtilbud.
- Anvendelsen af hensættelser kan ske indenfor tilbuddet eller typen af tilbud hos driftsherren *efter driftsherrens beslutning*.
- Underskud på op til og med 2% af tilbuddets takstberegningsgrundlag, der ikke kan dækkes af akkumuleret hensættelse ved tilbuddet eller typen af tilbud, kan *ikke* lægges oveni taksterne efterfølgende år.
- Én gang årligt udarbejdes en redegørelse indeholdende en analyse af belægning og takstudvikling. Styringsgruppen udarbejder redegørelsen, som afleveres til den adm. styregruppe februar/marts.

Aftaler om oprettelse af tilbud og pladser

- Nyopstartede tilbud kan budgettere med en lavere belægningsprocent i forbindelse med takstfastsættelsen i første driftsår.
- Driftsherren kan afskrive eventuelle driftstab fra første driftsår over en årrække på tre år frem for normalt et år.

Aftaler om lukning af tilbud og pladser

Forudsætninger for permanente lukninger

- Driftsherren får mulighed for hurtig lukning af tilbud med lav belægningsprocent, men med orientering pr. brev/mail til den adm. styregruppe med en høringsperiode på 1 måned. Derefter træffes den endelige beslutning af driftsherren.

Økonomiske konsekvenser

Underskud i forbindelse med lukning af et rammeaftaletilbud, hvor dette underskud ikke kan henføres til andre rammeaftaletilbud inden for samme målgruppe hos driftsherren, er der aftalt en særlig model:

- Driftsherren kan fordele underskuddet fra det lukkede rammeaftaletilbud ud på driftsherrens øvrige rammeaftaletilbud, selvom disse tilbud ikke hører under samme målgruppe som det lukkede tilbud.
- I de tilfælde, hvor der ikke er andre rammeaftaletilbud ved driftsherren, der kan dække underskuddet, kan underskuddet lægges ud af kommunekassen, finansieret af takststigninger i næste takstår. Regionen kan dog ikke *endeligt* finansiere et underskud. Dette skal således aftales nærmere i den enkelte situation.

Tillægsydelse

Generelt vedrørende tillægsydelse

- Hvis der ikke fremgår en stopdato af betalingsaftalen, er betalingskommunen forpligtiget til at betale for tillægset, indtil handlekommunen tilkendegiver at tillægset skal ophøre. Dog gælder de almindelige tidsfrister (løbende måned plus en måned).

Tillægsydelse givet ved indskrivning

- Såfremt tillægsydelse, som er en forudsætning for, at borgeren kan rummes i tilbuddet, opsiges, må handlekommunen sikre, at borgeren visiteres til andet tilbud.
- Betalingsforpligtigelsen for tillægset videreføres indtil borgeren er fraflyttet tilbuddet.

Opstået behov for tillægsydelse efter indskrivning

- Tillægsydelse til dækning af et opstået behov har virkning fra det tidspunkt, hvor driftsherren meddeler handlekommunen behov for tillægsydelse.
- Handlekommunen skal senest *én måned* efter henvendelse fra driftsherren give endelig meddelelse om godkendelse eller delvis godkendelse af tillægsydelse. Ved manglende reaktion fra handlekommunen indenfor denne periode, betragtes tillægset som godkendt.
- Såfremt tillægset ikke godkendes, og borgeren dermed ikke kan rummes i tilbuddet, må handlekommunen sikre, at borgeren visiteres til andet tilbud. Såfremt borgeren ikke er fraflyttet tilbuddet *fire måneder* efter henvendelse om tillægsydelse fra driftsherren, finansieres tillægset derefter af betalingskommunen.

Indstilling:

Formand for Styringsgruppen Henrik Hugo Pedersen indleder punktet

Den administrative styregruppe bedes

- Drøfte og godkende udkastet til styringsaftalen med henblik på videre politisk behandling

Bilag:

Oversigt over tilbud i kategori 2 og 3

Udkast til Styringsaftalen

Referat:

Styregruppen godkendte, at udkastet til styringsaftalen fremsendes til politisk behandling.

Det blev slået fast, at taksterne efter den aftalte tidsfrist for indmelding er endelig og faste og dermed ikke til forhandling.

Spørgsmålet om etik i samarbejdet mellem kommuner blev vendt. Den administrative styregruppe opfordrer til, at kommunerne behandler hinanden ordentligt. Der var bred tilslutning til Styringsgruppens forslag til retningslinjer i forbindelse med særydelser, og der var en drøftelse af, om retningslinjerne skal være gældende allerede fra 2011.

5. Nyt socialpsykiatrisk botilbud til færdigbehandlede patienter med psykiatiske lidelser og svære sideproblematikker – Halfway House (RN)

Indledning

På møde den 21. marts 2011 blev det godkendt i Den Administrative Styregruppe, at der skulle udarbejdes en overordnet beskrivelse af et nyt socialpsykiatrisk botilbud – indtil videre benævnt "Halfway House". Tilbuddet skal målrettes færdigbehandlede patienter, som ikke kan rummes i eksisterende socialpsykiatiske botilbud og som normalvis har behov for etablering af enkeltmandsprojekter.

Hensigten er at få udviklet et socialpsykiatrisk botilbud, som både økonomisk og fagligt er en mere bæredygtig løsning end de nuværende enkeltmandsprojekter. En sådan løsning kan bidrage til, at antallet af meget lange indlæggelser nedbringes, da disse ofte er forårsaget af udfordringerne med at finde eller etablere en egnet foranstaltning.

Det nye tilbud skal være en løsning på de hidtidige udfordringer i forbindelse med målgruppen og skal fungere i overgangen mellem udskrivelse og indflytning i anden længerevarende foranstaltning. Foreliggende beskrivelse er udarbejdet af en projektgruppe bestående af repræsentanter fra Sekretariatet for rammeaftaler, Aalborg Kommune, Frederikshavn Kommune, Behandlingspsykiatrien og Speciaalsektoren i Region Nordjylland.

Beskrivelse af tilbuddet

Botilbuddet er målrettet svært syge, psykiatiske patienter, der er færdigbehandlede i psykiatrisk indlæggelsesregi. En stor del vil have dom til behandling, være dobbeltdiagnosticeret og/eller have en stærkt udadreagerende adfærd. Der er tale om borgere som ikke straks efter færdigbehandling kan rummes i eksisterende tilbud og som har behov for en helt særlig og omfattende indsats, - hvor overgangen fra Behandlingspsykiatrien til et liv med støtte fra de sociale myndigheder skal ske glidende og med borgerens individuelle behov i centrum.

Tilbuddet er et overgangstilbud mellem Behandlingspsykiatrien og den traditionelle socialpsykiatri og etableres efter servicelovens § 107. Udgangspunktet er en opholdstid på maksimalt 3 år.

Formålet med tilbuddet er at give borgerne støtte og redskaber til at komme videre i tilværelsen. Målet er på sigt, at give den enkelte mulighed for at kunne indgå i et længerevarende og mindre indgribende socialpsykiatrisk tilbud.

Botilbuddet forventes at bestå af 12 pladser, som etableres med udgangspunkt i tværsektorielle erfaringer og anbefalinger vedrørende målgruppen, hvilket blandt andet er med til at skabe synergi samt optimering af drift og indsats.

Med afsæt i målgruppens særlige problemstillinger er indsatsen i tilbuddet bygget op omkring:

- En socialpsykiatrisk praksis hvor recovery ("at komme sig") og rehabilitering er nøglebegreber, der udgør den overordnede ramme for tilgangen til arbejdet med borgerne. Rehabiliteringen målrettes den enkeltes problemstillinger og udviklingspotentialer med henblik på at understøtte den enkeltes recovery proces. "Det Gode Rehabiliteringsforløb" er ikke blot målrettet borgerens lidelse eller funktionsevnededsættelse, men understøtter også at borgeren oplever sammenhæng mellem ydelser på tværs af sektorer og faggrænser. Indsatsen er således baseret på en helhedsmæssig, tværfaglig og sammenhængende indsats, hvor både medarbejderne i botilbuddet, Behandlingspsykiatrien, kommunen, Kriminalforsorgen, misbrugskonsulenter m.v. bidrager med særlige spidskompetencer, der matcher borgerens situationelle behov. Da problemstillingerne ofte er differentierede og således fordrer varierede faglige initiativer, anvendes desuden en bred og anerkendt vifte af faglige metoder og tilgange i arbejdet.
- Et tæt samarbejde og en koordineret indsats mellem Behandlingspsykiatrien og botilbuddet, som er en forudsætning for, at borgerne kan rummes under den sociale lovgivning. Der er således opstillet en række samarbejdselementer mellem Speciaalsektoren og Behandlingspsykiatrien, som skal understøtte den enkelte borgeres muligheder for at få et succesfuld forløb i botilbuddet. Det vedrører

blandt andet faste aftaler om, at der altid sker overlevering mellem personalet i Behandlingspsykiatrien og botilbuddet i forbindelse med udskrivelser, at alle borgere får udarbejdet en udskrivningsaftale eller koordinationsplan, at der indgås konkrete aftaler om hvorledes der skal ageres, såfremt der afviges fra en aftalt plan, at der er mulighed for at få råd og vejledning i konkrete situationer og at der er mulighed for hurtige og fleksible genindlæggelser.

- En særlig indsats i forhold til misbrug, da succes for indsats med både en psykiatrisk lidelse og et misbrugsproblem ofte er afhængig af, at begge problemstillinger behandles samtidigt. Der arbejdes derfor målrettet med den enkeltes misbrugsproblematikker, og borgeren vil blive mødt af en medarbejdergruppe, som har indsigt i og viden om misbrug og er velfunderet i misbrugsrelaterede behandlingsmetoder.
- En særlig indsats i relation til kriminalitet. Udover at botilbuddet skal støtte op omkring de aftaler der er indgået i relation til en eventuel dom med henblik på at forebygge ny kriminalitet, vil der også i botilbuddet blive arbejdet med forebyggelse. Blandt andet med at finde frem til strategier, som kan bidrage til alternative handlemuligheder i udfordrende situationer, som ellers kunne lede til vold eller anden form for kriminalitet.

Det forudsættes, at der i tilbuddet er adgang til et højt specialiseret personale, der har erfaring med målgruppen og de udfordringer, der knytter sig til den enkeltes problemstillinger. Desuden kræves - grundet borgernes særlige problemstillinger - at der er en forholdsvis høj personalenormering i tilbuddet. Med afsæt i at tilbuddet er målrettet borgere som normalvis har behov for etablering af enkeltmandsprojekter, er udgangspunktet, at den enkelte har et støttebehov, der udløser en personalenormering på mindst 1:1. På grund af fordelene ved at samle indsatsen til målgruppen under samme tag, vil det dog være muligt at arbejde med en lavere personalenormering, end hvis der skulle etableres tilsvarende enkeltmandsprojekter.

Tilbuddet etableres i lånefinansieret nybyggeri og drives af Region Nordjylland. Der er tale om et rammeaftaletilbud med takstfinansierede pladser, som skal være til rådighed for alle regionens kommuner. Udgangspunktet er, at tilbuddet skal have sin fysiske placering i Aalborg Kommune, som forventes at være aftager til minimum 6 pladser, mens den resterende kapacitet skal anvendes af de øvrige nordjyske kommuner.

Økonomi

På baggrund af projektgruppens foreløbige overvejelser, er der udarbejdet et overslag på en forventet takst. Taksten er baseret på et kvalificeret skøn i forbindelse med anlægsudgifterne og driften som anslås til følgende:

Anlæg 39 mio. kr.

Drift 28 mio. kr.

Med en belægningsforudsætning på 85 % giver det en døgntakst på 7.449 kr., eksklusiv opstartsrelaterede udgifter.

Til sammenligning kan nævnes, at Regionen i dag driver en række enkeltstående særforanstaltninger indenfor det socialpsykiatriske område, hvor taksten overstiger 12.000 kr. i døgnet. Det er vurderingen, at borgere med et tilsvarende indsatsbehov vil kunne rummes i det nye socialpsykiatriske botilbud.

I den foreløbige takst er der endnu ikke indregnet udgifter i relation til opstarten og der tilbagestår at få udarbejdet en model til håndtering af tilbuddets drift i forbindelse med afholdelse af driftsudgifter inden/under opstart, samt evt. manglende indtægter i forbindelse med lav belægning i opstartsfasen. Sidstnævnte er særlig væsentligt, idet kommunernes henvisningsmønster i forbindelse med opstarten har stor indflydelse på, hvornår målet om fuld drift kan nås. Det er således en forudsætning for tilbuddets etablering, at der findes en løsning herpå.

Kommunikation og dialog

Det nye tilbud skal understøtte, at antallet af meget lange indlæggelser nedbringes. Dette har hidtil været en udfordring for såvel sundhedssektoren, som kommunerne der har ansvaret for at finde egnede tilbud. Problemstillingen har tidligere været drøftet i Den Administrative Styregruppe for sundhedsområdet og Sundhedskoordinationsudvalget. Beskrivelsen forelægges disse fora med henblik på at afklare, om der er opbakning til projektet.

Indstilling

Region Nordjylland indstiller til Den Administrative Styregruppe:

- at tilbuddet indarbejdes i rammeaftale 2012
- at der tages stilling til, hvorledes der skal arbejdes videre med håndteringen af de opstartsrelaterede udgifter

Såfremt Sundhedskoordinationsudvalget ikke kan bakke op om det nye tilbud, vil Den Administrative Styregruppe blive fremlagt sagen på ny.

Bilag

Beskrivelse af nyt socialpsykiatrisk botilbud - Halfway House.

Referat:

Styregruppen tilsluttede sig, at tilbuddet indarbejdes i rammeaftalen for 2012 med følgende bemærkninger

- Arbejdsgruppen bliver bedt om til mødet den 11. august at lave et parallelt forslag med 8 pladser samt et bud på de opstartsrelaterede udgifter.
- Ønske om synliggørelse af, hvilke ressourcer behandlingspsykiatrien lægger i projektet.
- Forslaget sendes til høring i Den administrative styregruppe på Sundhedsområdet d. 18. august, sekretariatet koordinerer høringen
- Behandles i KKR d. 26. august.
- Godkendes i Kontaktudvalget sammen med rammeaftalen.

6. Indstilling om afvikling og lukning af Region Nordjyllands tilbud Nordjysk Center for Erhvervet Hjernesgade i Sindal (RN)

Sagsfremstilling

Der er siden efteråret 2010 været et markant fald i efterspørgslen af ydelserne på Nordjysk Center for Erhvervet Hjernesgade i Sindal. Der er p.t. belagt 4 ud af i alt 8 pladser.

Der er på baggrund af den generelle udvikling på området og de kommunale tilkendegivelser ikke grundlag for at antage, at der inden for den nærmeste fremtid vil blive henvist flere borgere til centret. Region Nordjylland er forpligtet til at handle, når et tilbud genererer underskud, idet et underskud alene vil skulle dækkes af kommunerne.

Region Nordjylland indstiller, at Den Administrative Styregruppe godkender, at Nordjysk Center for Erhvervet Hjernesgade afvikles og lukkes hurtigst muligt. Region Nordjylland indstiller herudover, at Den Administrative Styregruppe drøfter og beslutter den videre politiske proces.

Baggrund

Region Nordjylland kan dokumentere et generelt fald i den kommunale efterspørgsel på pladser på de regionale døgnbaserede rehabiliteringstilbud (fase 3 tilbud) til mennesker med erhvervet hjernesgade.

Døgntilbuddene omfatter:

- Nordjysk Center for Erhvervet Hjernesgade i Sindal
- Behandlingscentret Østerskoven i Hobro
- Rehabiliteringscenter Strandgården på Mors

Tilbuddene drives i henhold til lov om social service § 107.

Det har hidtil været muligt at opretholde en faglig og økonomisk bæredygtig drift af de tre tilbud gennem en løbende tilpasning af omkostningerne til de svigtende takstindtægter. Tilpasningerne har hovedsageligt været i form af reduktion af personaleomkostninger. Der har derfor været foretaget afskedigelser og manglende genbesættelser af stillinger ved vakance.

Status på belægningen på Nordjysk Center for Erhvervet Hjernesgade

Der har siden efteråret 2010 været et markant fald i efterspørgsel på pladser på Nordjysk Center for Erhvervet Hjernesgade.

Centret er normeret til 8 pladser. Ultimo 2010 var 5 af pladserne belagt. Pr. maj 2011 er der fortsat blot indskrevet 4 borgere. Tre af de indskrevne borgere udskrives i løbet af sommeren. De sidste to borgere forventes at blive udskrevet i indeværende år.

Nedenstående tabel omfatter en oversigt over antal budgetterede pladser, antal belagte pladser samt en opgørelse over den faktiske belægningsprocent i perioden 2007 til maj 2011.

Det bemærkes, at der i 2007 var 4 døgnpladser og 1 dagplads. Antallet af pladser blev i 2008 udvidet til 8 døgnpladser. Udvidelsen var en konsekvens af en politisk beslutning, der blev truffet i det tidligere Nordjyllands Amt for at imødekomme den daværende efterspørgsel efter pladser på området.

Nedenstående to tabeller omfatter en oversigt over ændringerne i kommunernes anvendelse af tilbuddet i perioden 2007 til maj 2011.

Tabel 1: Belægning 2007 – 2011 (jan.– maj)

	2007	2008	2009	2010	2011 (jan.-maj)
Budgetterede pladser	4,0	7,7	8,0	8,0	8,0
Belagte pladser i alt	3,9	7,1	7,2	7,0	4,6
Faktisk belægningsprocent	97,5 %	92,2 %	90,0 %	87,5 %	57,5 %

Tabel 2: Kommunernes forbrug af fuldtidspladser

	2007	2008	2009	2010	2011 (jan.-maj)
Aalborg Kommune	3,0	3,6	3,3	4,4	0,9
Brønderslev Kommune					0,7
Frederikshavn Kommune		0,7	0,3		
Hjørring Kommune		1,6	1,0	1,4	1,0
Jammerbugt Kommune			0,7		
Mariagerfjord Kommune			1,1	0,8	2,0
Rebild Kommune	0,9	0,6	0,7		
Vesthimmerlands Kommune		0,5	0,1	0,3	
Belagte pladser i alt	3,9	7,1	7,2	7,0	4,6

På baggrund af de kommunale tilbagemeldinger forventes det, at færre end 4 af de 8 pladser vil være belagt i resten af 2011.

Med afsæt i det hidtidige anvendelsesmønster og de foreløbige tilbagemeldinger vurderer Region Nordjylland ikke, at der er grundlag for at forvente yderligere henvisninger til Nordjysk Center for Erhvervet Hjerneskade i indeværende år.

Begrænsede tilpasningsmuligheder på Nordjysk Center for Erhvervet Hjerneskade

Nordjysk Center for Erhvervet Hjerneskade er med sine 8 pladser et sårbart tilbud ved udsving i efterspørgslen. Der er på grund af de relativt få pladser begrænsede tilpasningsmuligheder.

Centrets omkostninger blev i 2009 tilpasset på grund af et fald i efterspørgslen. De samlede lønomkostninger blev reduceret med udgifter svarende til 4 fuldtidsstillinger. Tilpasningen havde betydelige konsekvenser for medarbejderne og vanskeliggjorde betingelserne for den specialiserede opgaveløsning på tilbuddet.

Erfaringerne fra tidligere bekræfter, at det ikke vil være muligt at reducere antallet af ansatte yderligere, da tilbuddet i givet fald ikke længere vil være fagligt bæredygtigt. Det er ikke muligt at imødekomme faldet i takstindtægter ved at reducere omkostningerne ved tilbuddet.

Afvikling og lukning af tilbuddet

På baggrund af den aktuelle udvikling på området og den manglende kommunale efterspørgsel på pladser på Nordjysk Center for Erhvervet Hjernesgade vurderer Region Nordjylland, at det - både ud fra et økonomisk og fagligt perspektiv - vil være hensigtsmæssigt at afvikle og lukke tilbuddet og dermed arbejdspladsen for medarbejderne.

Der er i tilfælde af fremtidige perioder med større efterspørgsel mulighed for en midlertidig udvidelse af Rehabiliteringscenter Strandgården, så regionen imødekommer forsyningsforpligtelsen på området.

Økonomi

Tabellen omfatter en oversigt over de budgetterede indtægter, de faktiske indtægter og overskud/underskud i perioden fra 2007 til primo 2011.

Det bemærkes, at indtægterne i 2007 er fastsat og beregnet ud fra et antal pladser på i alt 4 døgnpladser og 1 dagsplads. Antallet af pladser blev i 2008 ændret til 8 døgnpladser.

Tabel 3 Budgetterede indtægter, faktiske indtægter og nettoresultat

Mio. kr./år	2007	2008	2009	2010	2011*
Budgetterede indtægter	8,45	11,54	11,99	12,29	12,34
Faktiske indtægter	8,84	10,93	11,42	11,98	8,06
Faktisk nettoresultat	0,26	0,28	-0,20	-0,06	-4,28

* Det forventede årsresultat – beregnet på baggrund af en forudsætning om, at aktiviteten - i perioden januar til og med april - forbliver uændret resten af året.

Belægningsprocenten er pr. marts 2011 på 58 %. Som tidligere angivet forventes alle 4 indskrevne borgere at blive udskrevet i indeværende år. Der er tale om en særdeles ustabil økonomisk situation for driften af centret. Konsekvensen er, at der er stor risiko for et væsentligt driftsunderskud, som kommunerne er de eneste til at betale via takststigninger på tilbuddet. Takststigningerne vil være i en størrelsesorden, der i praksis vil have den konsekvens, at det næppe kan forventes, at kommunerne fremover vil gøre brug af tilbuddet.

Det bemærkes, at underskuddet i 2011 er prognosticeret med udgangspunkt i en belægningsprocent på 58 % året ud. Det faktiske underskud, ved fortsat uændret drift, kan derfor forventes at blive mere end 4 mio. kr. som følge af de svigtende takstindtægter. Indstillingen om lukning af tilbuddet vil sikre, at underskuddet ikke fortsat genereres.

Kommunikation og dialog

Regionsrådet har besluttet, at sagen behandles i Den Administrative Styregruppe forud for Regionsrådets endelige stillingstagen.

Sagen forelægges Regionsrådet i juni måned.

Indstilling

Sektorchef Ole Bjerre Jakobsen, Region Nordjylland, indleder punktet

Region Nordjylland indstiller, at:

1. Den Administrative Styregruppe godkender, at Region Nordjylland afvikler Nordjysk Center for Erhvervet Hjernesgade med henblik på lukning hurtigst muligt.
2. Den Administrative Styregruppe drøfter og beslutter, hvordan den fremadrettede politiske proces skal tilrettelægges.

Referat:

Styregruppen tilkendegiver, at der er forståelse for lukningen af Sindal, så længe regionens forsyningsforpligtigelse opretholdes. Der er fra kommunernes side ikke tale om en bevidst holdning bag nedgangen i brugen af pladser på Nordjysk Center for Erhvervet Hjernesgade.

Regionen arbejder videre med, hvilke andre ydelser, der skal leveres til kommunerne på dette område, f.eks. konsultative ydelser.

Regionens administration anmoder Regionsrådet om at NCEH lukkes så hurtigt som muligt. Der var enighed om, at lukningen ikke kræver en særlig politisk behandling i de respektive kommunalbestyrelser.

7. Indstilling om afvikling og lukning af døgnbehandlingstilbuddet i Vrå til alkoholmisbrugere (RN)

Sagsfremstilling

Region Nordjylland fremsendte i brev af den 12. april 2011 en anmodning til KKR og Sekretariatet for rammeaftaler om, at der blev taget initiativ til en dialog med kommunerne med henblik på en samlet anbefaling til den fremadrettede proces i forhold til døgnbehandlingstilbudet i Vrå til alkoholmisbrugere.

På møde den 4. maj 2011 drøftede kommunerne døgntilbuddet. Under henvisning til fremsendte referat fra dette møde var der enighed om, at regionen som driftsherre må agere ud fra de tilbagemeldinger kommunerne enkeltvis har meldt tilbage.

På baggrund af de kommunale tilbagemeldinger kan der forventes et forbrug svarende til ca. halvdelen af de normerede pladser. Region Nordjylland vurderer ikke, at der med så begrænset en efterspørgsel er de nødvendige betingelser for at sikre en faglig og økonomisk bæredygtig drift af døgntilbuddet.

Region Nordjylland indstiller derfor til Den Administrative Styregruppe, at døgntilbuddet i Vrå afvikles og lukkes hurtigst muligt. Region Nordjylland indstiller samtidig, at Den Administrative Styregruppe drøfter og beslutter den videre politiske proces.

Baggrund

I forbindelse med den kommunale overtagelse af Misbrugscentrets opgaver pr. 1. maj 2011 tilkendegav kommunerne, at de fortsat ønsker et regionalt drevet døgntilbud til alkoholmisbrugere.

De enkelte kommunalbestyrelser gav efterfølgende tilsagn om, at de vil indgå i et forpligtende samarbejde, og at institutionen prioriteres blandt de døgninstitutioner, som kommunerne bruger, når deres borgere har brug for døgnbehandling af deres alkoholmisbrug.

Målgruppen til tilbuddet er de hårdest belastede borgere med et alkoholmisbrug, som ikke kan profitere af et ambulans behandlingstilbud, men hvor der er behov for døgnbehandling. Målgruppen omfatter også gruppen af "tungere" dobbeltbelastede alkoholmisbrugere – herunder eksempelvis mennesker med personlighedsforstyrrelse, angst, depression m.v.

Det blev på baggrund af kommunernes daværende forventede forbrug af pladser besluttet, at tilbuddet normeres til 10 behandlingspladser og to udredningspladser.

Der blev afholdt samarbejdsrådsmøde om det nye tilbud i februar 2011. Kommunerne tilkendegav på dette møde, at en forudsætning for at gøre brug af tilbuddet er, at priserne er konkurrencedygtige, og at taksterne modsvarer andre lignende døgntilbud.

Region Nordjylland har efterfølgende beregnet de endelige takster for tilbuddet:

- Døgnbehandlingstilbuddet koster pr. døgn: 2.564 kr.
- Udredningstilbuddet koster pr. døgn: 2.661 kr.

Taksterne afviger ikke væsentligt fra de foreløbige takster, der blev beregnet i forbindelse med den politiske godkendelse af etableringen af det nye tilbud i maj/juni 2010. Prisen for døgnbehandling var på dette tidspunkt angivet til 2.353 kr./døgn. Den foreløbige pris for udredning var beregnet til 2.631 kr./døgn.

Region Nordjylland kan imidlertid konstatere, at pladsprisen er højere end ved andre døgntilbud til alkoholmisbrugere, da takstniveauet afspejler, at der er begrænsede stordriftsfordele som følge af det forholdsvis lave antal af pladser. Taksten afspejler samtidig, at tilbuddet er målrettet de hårdest belastede borgere med et alkoholmisbrug, der har brug for et døgn dækket tilbud.

Region Nordjylland valgte derfor i marts 2011 at sende forespørgslen om kommunernes forventede forbrug af pladser. Formålet var, at få et overblik over, om der fortsat er et tilstrækkeligt grundlag for en bæredygtig drift af tilbuddet.

Status på tilbagemeldinger om forbrug af pladser

Samtlige kommuner har givet en tilbagemelding. På baggrund af tilbagemeldingerne, kan det konkluderes, at kommunerne nu vurderer, at der fremadrettet kan forventes et forbrug svarende til ca. 5-6 pladser pr. år.

Det forventede fremtidige forbrug svarer nogenlunde til den aktuelle efterspørgsel på det nuværende døgntilbud. Der har i perioden januar-marts 2011 været et forbrug på knap 6 pladser.

Der vil med denne fortsatte lave belægningsprocent blive genereret et væsentligt underskud allerede inden for tilbuddets første år. Region Nordjylland vurderer derfor ikke, at der med så begrænset en efterspørgsel er de nødvendige betingelser for at sikre en faglig og økonomisk bæredygtig drift af døgntilbuddet.

Den fremadrettede proces

Den 12. april 2011 anmodede Region Nordjylland om en samlet tilbagemelding på, om kommunerne fortsat ønsker, at Regionen skal drive døgntilbuddet i Vrå – og i givet fald forslag og anbefalinger til, hvordan der fremadrettet sikres en bæredygtig drift af tilbuddet.

Alternativt efterspurgte Regionen en samlet tilbagemelding på, om der er en kommune – eller en flerhed af kommuner – der ønsker at drive tilbuddet.

Endelig ønskede Region Nordjylland en orientering om, hvorledes kommunerne vil tilrettelægge beslutningsprocessen i forbindelse med en eventuel afvikling og lukning for at Regionen kan koordinere denne med den regionale proces.

Kommunalt møde den 4. maj 2011

Kommunerne afholdte møde den 4. maj 2011, hvor døgntilbuddet blev drøftet. Under henvisning til referatet fra dette møde var der enighed om, at regionen som driftsherre må agere ud fra de tilbagemeldinger kommunerne enkeltvis har meldt tilbage.

Indstilling

Sektorchef Ole Bjerre Jakobsen, Region Nordjylland, indleder punktet

På baggrund heraf indstiller Region Nordjylland, at:

- Den Administrative Styregruppe godkender, at Region Nordjylland afvikler døgntilbuddet i Vrå til alkoholmisbrugere med henblik på lukning hurtigst muligt.
- Den Administrative Styregruppe drøfter og beslutter, hvordan den fremadrettede politiske proces skal tilrettelægges

Referat:

Styregruppen godkender, at Region Nordjylland afvikler døgntilbuddet i Vrå, og tilkendegiver, at det har været et uheldigt forløb omkring det kommunale ønske om etablering af tilbuddet og den efterfølgende manglende kommunale anvendelse af tilbuddet.

Regionsrådet beslutter i første omgang, at tilbuddet lukker. Herefter drøfter kommunerne modellen for deling. Styregruppen lægger op til, at der ved udarbejdelse af en model for deling, tages udgangspunkt i den delingsaftale, som blev lavet i forbindelse med nedlukning af Misbrugscentret. Delingsaftalen skal behandles i de 8 byråd efter en fælles dagsordenstekst. Der blev gjort opmærksom på, at det eventuelle underskud, som skal deles, er det underskud, der er oparbejdet efter 1. maj 2011.

8. Anbefalinger til fremtidig organisering af tilbuddene til børn med høretab (RN)

Sagsfremstilling

Med udviklingen af avancerede og meget effektive behandlingsformer til børn med høretab i form af Cochlear Implant (CI), digitale høreapparater m.m., er hovedparten af denne gruppe af børn i dag i et dagtilbud i deres nærmiljø. Det er derfor på en positiv baggrund, at der ses en faldende efterspørgsel på dagtilbuddene på Center for Døvblindhed og Høretab til denne målgruppe. Samtidig kan der dokumenteres en stigning i efterspørgslen efter de specialiserede rådgivnings- og vejledningsydelser på området.

Region Nordjylland har analyseret området og anviser på baggrund af dette arbejde en række konkrete løsningsforslag til den fremtidige organisering af området. Forslagene imødekommer den aktuelle og fremtidige efterspørgsel på tilbuddene til målgruppen.

Region Nordjylland anbefaler, at dagtilbuddene på Center for Døvblindhed og Høretab afvikles og lukkes på grund af manglende efterspørgsel med mindre kommunerne kan pege på alternative modeller til den nuværende organisering af tilbuddene, der sikrer en bæredygtig drift. Herudover anbefales det, at rådgivnings- og vejledningsfunktionen i Småbørnsvejledningen styrkes og opnormeres med en konsulentstilling.

Region Nordjylland indstiller, at Den Administrative Styregruppe godkender anbefalingerne.

Baggrund

Region Nordjylland driver en række specialpædagogiske tilbud til småbørn med høretab på Center for Døvblindhed og Høretab, herunder de tre dagtilbud vuggestuen Dumbo, børnehaven Bambi og specialgruppen Pluto. Børnehaven Bambi omfatter også et almenpædagogisk børnehavetilbud til hørende småbørn i Aalborg Kommune. Herudover omfatter tilbuddene rådgivnings- og vejledningsfunktionen Småbørnsvejledningen.

Tilbuddenes optageområde er kommunerne i Region Nordjylland samt de nordlige kommuner i Region Midtjylland, Favrskov, Norddjurs, Syddjurs, Randers, Skive og Viborg kommuner.

Dagtilbuddene er takstfinansieret. Småbørnsvejledningen er objektivt finansieret, det vil sige, at udgifterne fordeles efter folketal mellem kommunerne i Region Nordjylland og de øvrige kommuner i optageområdet.

Fald i efterspørgslen på dagtilbud

Tidlig screening og den teknologiske udvikling på området betyder, at stadig flere børn med høretab inkluderes i lokale kommunale dagtilbud suppleret med specialrådgivning fra Vejledningsafdelingen for småbørn med høretab på Center for Døvblindhed og Høretab.

Der kan de seneste fem år derfor dokumenteres en faldende efterspørgsel på dagtilbuddene i Småbørnsafdelingen. Der er pr. april 2011 indskrevet i alt 5 børn med høretab i tilbuddene. Der er budgettet med 8 indskrevne børn med høretab. Der er p.t. indskrevet 20 hørende børn i børnehavetilbudet.

Region Nordjylland har løbende forsøgt at tilpasse økonomien til den faldende efterspørgsel herunder foretaget en opnormering af antallet af pladser til hørende børn for at kompensere for manglende indtægter fra pladserne til børn med høretab.

Den manglende efterspørgsel og de manglende indtægter er på trods af disse tiltag stadig problematisk. Det er ikke muligt at nednormere yderligere uden samtidig at hæve taksterne, hvilket vurderes ikke at være en farbar vej, da taksten allerede er høj. Det er ikke muligt at drive tilbuddene – og dermed imødekomme den regionale forsyningsforpligtelse - inden for de nuværende vilkår og økonomiske rammer.

Stigning i efterspørgslen på ydelser ved Småbørnsvejledningen

I takt med den faldende efterspørgsel på særlige dagtilbud til småbørn med høretab har der været en markant stigning i efterspørgsel på specialrådgivning ved Småbørnsvejledningen.

Som følge af den øgede inklusion af børnene har antallet af sager i Småbørnsvejledningen været stigende sammenlignet med tidligere år. Der har således været en øget kommunal efterspørgsel på specialrådgivning. Antallet af sager er steget fra 24 i 2006 til 41 sager i 2010. Det forventelige antal sager er knap 45 i 2011.

Den økonomiske ramme for Småbørnsvejledningens aktiviteter er ikke tilpasset den dokumenterede ændrede efterspørgsel, der har været siden 2006. Der skal på grund af den manglende tilpasning af budgettet, derfor løses væsentligt flere opgaver inden for den økonomiske ramme, der er fastsat på baggrund af aktiviteten i 2006. Dette er ikke praktisk muligt og konsekvensen er, at det ikke er muligt at opretholde det tidligere serviceniveau. Der er nu væsentligt færre konsulenttimer til rådighed pr. barn.

Vurderingen er, at mulighederne for at understøtte barnets udvikling i tilstrækkeligt omfang er for begrænsede jf. de tilgængelige ressourcer. Der er derfor risiko for, at det forringede serviceniveau ved Småbørnsvejledningen kan have konsekvenser for barnets trivsel og udvikling samt for dets familie.

Anbefalinger

Region Nordjylland anbefaler, at dagtilbuddene på Center for Døvblindhed og Høretab afvikles og lukkes pr. juli 2012 med mindre kommunerne kan pege på andre rentable løsninger. På dette tidspunkt skal de nuværende indskrevne børn i et skoletilbud. De hørende børn i børnehavetilbuddet er alle fra Aalborg Kommune og vil i forbindelse med en eventuel nedlæggelse af tilbuddet blive tilbudt andet pasningstilbud i kommunen.

Konsekvensen ved at lukke dagtilbuddene er, at flere børn bliver inkluderet i kommunale dagtilbud. Vurderingen er derfor, at der fremover kan forventes et endnu større behov for rådgivnings- og vejledningsydelse.

Det anbefales derfor, at rådgivnings- og vejledningsfunktionen i Småbørnsvejledningen styrkes og opnormeres med en konsulentstilling. Ved at styrke Småbørnsvejledningen er der mulighed for, at tilbyde det påkrævede antal konsulenttydelser for at børnene får de nødvendige betingelser og vilkår for inklusionen i deres dagtilbudt.

Det bemærkes, at Region Nordjylland bibeholder forsyningsforpligtelsen i forhold til småbørn med høretab med behov for en særlig specialiseret indsats/et særligt tilrettelagt tilbud.

Region Nordjylland og Aalborg Kommune vil fremadrettet samarbejde omkring eventuelle forespørgsler om pladser til den gruppe af børn, der har høretab og yderligere funktionsnedsættelser, men hvor høretabet ikke er den primære problemstilling. Det kan for denne gruppe være relevant at kombinere et tilbud om rådgivning og vejledning med en plads i en af kommunens specialgrupper. Region Nordjylland og Aalborg Kommune vil i et fællesskab udarbejde et forslag til et individuelt tilbud med en særskilt takst, som den pågældende myndighedskommune har mulighed for at visitere til.

Økonomi

Småbørnsvejledningens nuværende budget er fastlagt på baggrund af efterspørgslen efter tilbuddet i 2006. Der var på dette tidspunkt 24 sager. Der er i perioden frem til 2010 sket en markant stigning i antallet af sager. Der var i 2010 i alt 41 sager. Pr. april 2011 er der 29 aktive sager. 5 sager er afsluttet i samme periode. Det forventelige antal sager er knap 45 i 2011.

For at fastholde det kvantitative serviceniveau fra 2006 bør der umiddelbart ske en tilpasning svarende til en tilførsel på ca. 1,4 mio. kr. (2011-niveau). Tilførslen er beregnet ud fra den forholdsvise stigning i antallet af sager i perioden 2006-2010 sammenholdt med det nuværende i budget for Småbørnsvejledningen, som i 2011 er på knap 2 mio. kr. Det tilpassede budget burde derfor - som udgangspunkt - være på ca. 3,4 mio. kr. i 2011.

Det er på grund af den faglige udvikling på området, stordriftsfordele og synergieffekter gennem erfaringer og videndeling m.v. imidlertid vurderingen, at det vil være tilstrækkeligt at udvide med ca. 0,5 mio. kr. Dette vil give mulighed for en opnormering af Småbørnsvejledningen med en konsulentstilling på fuld tid.

Fordelingen af udgifter ved en udvidelse på ca. 0,5 mio. kr. på de enkelte kommuner fremgår af vedlagte bilag.

Kommunikation og dialog

Region Nordjylland gjorde i forbindelse med driftsherreindmeldingerne for 2012 Den Administrative Styregruppe opmærksom på problemstillingerne på området. Det blev besluttet, at Regionen tog initiativ til, at der udarbejdes forslag til alternative – mere fremtidssikrede - modeller for organiseringen af området.

Dagtilbuddene er fysisk placeret på Center for Døvblindhed og Høretab i Aalborg. Langt hovedparten af børnene i dagtilbuddene er fra Aalborg Kommune. Region Nordjylland har derfor taget initiativ til en dialog med Aalborg Kommune om udviklingen på området for at drøfte mulighederne for en anden organisering, der i højre grad imødekommer den aktuelle udvikling på området og den nuværende og fremtidige efterspørgsel på tilbuddene til målgruppen.

Det bemærkes, at Aalborg Kommune tidligere har tilkendegivet en interesse for eventuelt at etablere kommunale dagtilbudspladser til målgruppen. Kommunen har i forbindelse med udarbejdelsen af dette oplæg undersøgt mulighederne og har efterfølgende vurderet, at det ikke er muligt at etablere et fagligt og økonomisk bæredygtigt tilbud i kommunalt regi.

Høringssvaret fra forældrebestyrelsen og forældregruppen (bilag 2) retter sig primært mod kommunerne og er derfor vedlagt som bilag.

Indstilling

Sektorchef Ole Bjerre Jakobsen, Region Nordjylland, indleder punktet

Region Nordjylland indstiller, at Den Administrative Styregruppe godkender,

- at dagtilbuddene på Center for Døvblindhed og Høretab afvikles og lukkes pr. juli 2012 med mindre kommunerne vurderer, at der er andre bæredygtige alternativer
- at rådgivnings- og vejledningsfunktionen i Småbørnsvejledningen styrkes og opnormeres med en konsulentstilling.

Bilag

Analyse af udviklingen på børneområdet – småbørn med høretab

Høringssvar fra forældrebestyrelsen og forældregruppen vedrørende indstilling om lukning af Børnehaven Bambi, Specialgruppen Pluto og Vuggestuen Dumbo.

Referat:

Styregruppen tiltræder indstillingerne.

9. Lukning af Specialbørnehjemmenes afdeling Aahaven i Sæby (RN)

Sagsfremstilling

Region Nordjylland ønsker at lukke Specialbørnehjemmenes afdeling Aahaven i Sæby på grund af faldende efterspørgsel på pladser. Faldet i efterspørgsel har generet et underskud, som ikke kan dækkes ved omkostningstilpasning i det samlede Specialbørnehjemmene.

Det hidtidige henvisningsmønster til Aahaven i 2011, samt erfaringerne fra 2009 og 2010, giver ikke grundlag for at antage, at der inden for den nærmeste fremtid vil blive henvist flere børn til Aahaven.

Ved en lukning af Aahaven vil børnene, der er visiteret til Aahaven, i samarbejde med handlemyndighederne, blive tilbudt flytning til andre af Specialbørnehjemmenes afdelinger i Støvring, Aars og Brønderslev ud fra faglige kriterier om hvad de enkelte børn vil profitere af.

Region Nordjylland indstiller, at Den Administrative Styregruppe godkender, at specialbørnehjemmet Aahaven lukkes hurtigst muligt og den videre politiske proces drøftes og besluttet.

Baggrund

Specialbørnehjemmene er et af Region Nordjyllands tilbud til børn og unge, der har en fysisk og/eller psykisk nedsat funktionsevne. Specialbørnehjemmene er en enhedsorganisation, med 7 afdelinger geografisk spredt i hele Region Nordjylland og en fællesfunktion placeret i Støvring. Specialbørnehjemmene drives i henhold til lov om social service.

Region Nordjylland har kunnet konstatere, at der har været et fald i efterspørgslen efter pladser til især Specialbørnehjemmenes afdeling Aahaven i Sæby.

Det har hidtil været muligt at opretholde en faglig bæredygtig drift af Aahaven. Bevarelsen af den bæredygtige faglige drift har dog medført, at de løbende tilpasninger af omkostninger, på grund af faldende efterspørgsel, ikke fuldstændigt har kunnet følge de svigtende takstindtægter.

På trods af en reduktion af personaleomkostninger i form af afskedigelser og manglende genbesættelse af stillinger ved vakancer, har Aahaven således generet et underskud. Hidtil er underskuddet blevet dækket af andre afdelinger. Det er ikke muligt fortsat fremadrettet at dække underskuddet ved Aahaven via de andre afdelinger.

Status på belægningen på Aahaven

Der har siden fra 2009 været et markant fald i efterspørgsel på pladser på Aahaven.

Specialbørnehjemmet Aahaven er normeret til 8 pladser. Ultimo 2010 var 6 af pladserne belagt. Pr. 1. juli 2011 vil der, hvis der fortsat ikke kommer henvendelser fra kommunerne, være 2 børn i faste pladser og 11 aflastningsbørn, der deler 2½ plads. I alt vil der således være belagt 4½ ud af 8 pladser.

Det hidtidige henvisningsmønster til Aahaven i 2011, samt erfaringerne fra 2009 og 2010, giver ikke grundlag for at antage, at der inden for den nærmeste fremtid vil blive henvist flere børn til Aahaven.

Lukning af tilbuddet

På baggrund af den manglende kommunale efterspørgsel på pladser på Aahaven vurderer Region Nordjylland, at det - både ud fra et økonomisk og fagligt perspektiv - vil være hensigtsmæssigt at lukke tilbuddet.

Ved en lukning af Aahaven vil børnene, der er visiteret til Aahaven, i samarbejde med handlemyndigheden, blive tilbudt flytning til andre af Specialbørnehjemmenes afdelinger i Støvring Aars og Brønderslev ud fra faglige kriterier om hvad de enkelte børn vil profitere af.

Økonomi

Den forventede belægningsprocent for hele året er 65 %. Det medfører et forventet tab på Aahaven på ca. 3,5 mio. kr. i forhold til de budgetterede takstindtægter. Det er med til at belaste den samlede økonomi, så det samlede resultat for Specialbørnehjemmene i 2011 forventes således at blive et underskud.

Det er afgørende for størrelsen af underskuddet, at der træffes en hurtig beslutning om lukning af Aahaven.

Kommunikation og dialog

Forretningsudvalget har besluttet, at sagen behandles i Den Administrative Styregruppe inden Regionsrådets endelige stillingstagen.

Indstilling

Sektorchef Ole Bjerre Jakobsen, Region Nordjylland, indleder punktet

Region Nordjylland indstiller, at:

- Den Administrative Styregruppe godkender, at specialbørnehjemmet Aahaven lukkes hurtigst muligt og den videre politiske proces drøftes og besluttet.

Referat:

Styregruppen tiltræder indstillingen om lukning af specialbørnehjemmet Aahaven. Lukningen behandles herefter i Regionsrådet.

10. Korrektion af takstberegninger på institutioner i Thisted Kommune omfattet af rammeaftalen (Thisted)

Jf. rammeaftalen beregnes taksterne hvert år og indberettes til regionen, som bl.a. offentliggør dem på hjemmesiden i november måned hvert år. Herefter gælder taksterne for det efterfølgende år.

Thisted kommune har imidlertid opdaget, at takstberegningerne på en stor del af de institutioner, vi har på det rammebelagte område, er beregnet forkert, idet indregning af overført over-/underskud fra tidligere år ikke er behandlet korrekt i beregningerne. Der er tale om dels formelfejl i nogle af taksterne og dels en forståelsesfejl.

Fejlen er opdaget i forbindelse omstrukturering pr. 1.3. 2011 hvor økonomimedarbejderne er blevet flyttet fra fagforvaltningerne til et fælles økonomikontor. Dannelsen af det fælles økonomikontor giver mulighed for faglig sparring mv., og opdagelsen af takstberegningfejlen kan ses som et resultat heraf.

Taksterne ændrer sig således:

	Forkert takst	Korrekt takst	Ændring
Kumlhøj Fritidshjem	672	647	-25
Aflastning Solsikken, Platanvej	1317	1418	101
Møllehuset, hovedydelse	2812	2940	128
Auktionsvej, hovedydelse	694	742	48
Aflastning NORD	754	741	-13
Boenheden Højtoftevej, hovedydelse	1405	1613	208
Limfjorden	529	602	73
Thyværkstedet	382	397	15
Bostedet Algade 1	1543	1942	399
Dragskilde	1575	2094	519
Drivhuset	151	168	17

Takstændringerne er for nogle institutioners vedkommende meget store, f.eks. Dragskilde og Bosted Algade, hvor ændringerne er henholdsvis 519 kr. og 399 kr. pr. døgn. Det har således stor betydning for kontinuiteten i takstopkrævningerne om den korrekte takst opkræves i 2011, eller om Thisted kommune er nødt til at opkræve den forkerte takst i år, og efterfølgende opkræve reguleringen i 2013.

I sidstnævnte tilfælde vil taksterne variere rigtig meget fra 2010 – 2011 – 2012- 2013, og for en midlertidig boform som Dragskilde, kan det betyde meget for institutionens mulighed for at sælge pladser i 2013, hvis taksten stiger fra 1575 i 2011 til ca. 2.100 i 2012 og ca. 2.600 i 2013 såfremt fejlen i 2011 taksten først kan korrigeres i 2013 taksten.

Det synes uhensigtsmæssigt, at fejl i 2011 taksterne vedrørende en fejlagtig takstregulering for 2009, som er blevet fratrukket i 2011 taksten, først kan rettes i 2013.

Thisted kommune anmoder derfor om godkendelse af, at vi korrigerer taksterne for 2011 allerede nu, idet det bemærkes, at vi grundet opdagelsen af ovennævnte fejl endnu ikke har sendt regninger til andre kommuner vedrørende de nævnte institutioner.

Indstilling

Direktør Jesper Hosbond Jensen indleder punktet.

Den administrative styregruppe bedes

- godkende at Thisted Kommune korrigerer taksterne for 2011 fra dags dato

Referat:

Styregruppen kan ikke godkende en korrektion af taksterne for tilbud omfattet af rammeaftalerne i Thisted Kommune, idet en sådan beslutning kræver enstemmighed, hvilket ikke kan opnås i denne sag, da Morsø Kommune ønsker at de sædvanlige efterreguleringsregler anvendes.

11. Organisering og proces for udarbejdelse af rammeaftalen for specialundervisningsområdet 2012

Direktørkredsen på undervisningsområdet, medlemmerne af koordineringsgruppen på specialundervisningsområdet samt sektorledelsen fra Speciaalsektoren i Region Nordjylland drøftede på møde d. 29. april 2011 organisering samt proces og tidsplan for udarbejdelse og godkendelse af rammeaftalen for specialundervisningsområdet 2012.

Indtil nu har koordineringen på specialundervisningsområdet været organiseret gennem en administrativ styregruppe, en koordineringsgruppe for specialundervisningsområdet og en Dialoggruppe. Dialoggruppen har haft fokus på specialundervisningsområdets kommunikationsinstitutter.

På mødet blev det besluttet, at nedlægge koordineringsgruppen på specialundervisningsområdet samt Dialoggruppen. De opgaver, der hidtil er varetaget i disse grupper foreslås fremadrettet varetaget af en administrativ styregruppe på specialundervisningsområdet.

De deltagende repræsentanter på mødet var derfor enige om at indstille til den administrative styregruppe på socialområdet, at den administrative styregruppe på specialundervisningsområdet overtager Dialoggruppens opgaver. Dermed tillægges den administrative styregruppe på specialundervisningsområdet kompetencen til at foretage indstillinger til politisk niveau vedrørende kommunikationsinstitutterne, der varetager ydelser både på social- og specialundervisningsområdet.

Medlemmerne til den administrative styregruppe på specialundervisningsområdet udpeges af de enkelte kommuner.

Indstilling

Sekretariatet for rammeaftaler indleder punktet

Den administrative styregruppe bedes

- godkende at den administrative styregruppe på specialundervisningsområdet overtager Dialoggruppens opgaver
- godkende at den administrative styregruppe på specialundervisningsområdet tillægges kompetencen til at foretage indstillinger på politisk niveau vedrørende kommunikationsinstitutterne, der varetager ydelser på både social- og specialundervisningsområdet

Referat:

Styregruppen tiltræder indstillingerne med en bemærkning om, at der hermed ikke er taget stilling til, hvordan organiseringen vil se ud, hvis kommunerne overtager koordineringen af specialundervisningsområdet.

12. Proces for takstindberetning for rammeaftale 2012 (sekretariatet)

I lighed med de forudgående år skal kommunerne og region som driftsherre indberette takster på de tilbud som er omfattet af styringsaftalen med henblik på en politisk godkendelse. Sekretariatet foreslår, at der åbnes for indberetning af takster pr. 6. juni, samt at arbejdet skal være afsluttet 1. august kl. 10.00.

Erfaringsmæssigt er der behov for at tilrette takstindberetningen, når budgetvedtagelserne for 2010 har fundet sted eller som følge af "slå-fejl" i det først indberettede.

Det foreslås, at der i lighed med processen i 2011 åbnes mulighed for endelig takstindberetning i uge 43 (24. - 28. oktober 2011). Herefter er taksterne (jf. bilag til Styringsaftalen) samt rammeaftalen for socialområdet gældende for 2012.

Indstilling

Formanden for forretningsudvalget, Jan Nielsen indleder punktet

Den Administrative Styregruppe bedes

- godkende proces for takstindberetning

Referat:

Styregruppen besluttede at flytte deadline for indberetning af takster til d. 8. august 2011. Taksterne eftersendes herefter til den administrative styregruppe, som behandler dem på mødet d. 11. august 2011.

De øvrige elementer i processen tiltrædes.

13. Opfølgning på møde i Brønderslev vedr. ny handlekommune- og betalingslovgivning (Brønderslev)

Følgende temaer blev fremdraget i den afsluttende opsamling på dialogmødet. Ved mødet var det en generel enighed om, at de arbejder, som sættes i gang i forlængelse af dialogmødet, bør koordineres af direktørgruppen:

1. Vi har behov for en samarbejdsmodel, der beskriver, hvordan vi "behandler" hinanden når vi mødes om sagerne. Det blev fra flere sider nævnt, at der er behov for fokus på de "lavpraktiske opgaver", og at der bør nedsættes en netværksgruppe, som har fokus herpå.
2. Behov for aftale om håndtering af akutte sager.
3. Hvordan opgøres taksterne? ATA, BTP eller andet princip? Umiddelbart mest stemning for ATA. Og hvad skal taksterne indeholde, fx sundhedsydelse?
4. Et gennemgående tema var også, hvilket beskrivelsesniveau myndigheden kan forvente i sager, som vi hjemtager, og hvor mange spørgsmål vi som driftsherre skal svare på. Stor forskel på beskrivelsesniveauet i de overtagne sager.
5. Kan vi opnå en fælles holdning til forhandling af takster eller ej? Evt. først takstforhandling fra 2012 eller 2013? Punktet kræver enighed i direktørgruppen.
6. Fælles stillingtagen til, om der ved ændring af visitation til et niveau under 15 timer/uge skal opkræves refusion 3 år bagud eller ikke. Punktet kræver enighed i direktørgruppen.
7. Evt. koncept for delegation af praktiske opgaver i sager, hvor myndighedsopgaven er taget hjem. Fx. hjælpemidler.
8. Den nye lovgivnings intensjoner om forhandling er principielt enkel at håndtere, når det handler om nye sager, idet myndigheden siger ja til et tilbud, som opfylder behovet hos borgeren. I de eksisterende sager er det mere komplekst, idet revisitering kan betyde, at borger og nuværende tilbud ikke matcher. Hvilke muligheder har myndigheden? Fx. vanskeligt at ændre på borgerens tilbud, hvis borgeren har lejekontrakt i almen bolig.

Indstilling

Direktør Henrik Aarup-Kristensen indleder punktet.

Den Administrative Styregruppe bedes

- drøfte den videre behandling af de overstående punkter

Referat:

Styregruppen drøftede punkterne med bemærkning om, at Styringsaftalen har taget hånd om en del af problematikkerne, bl.a. omkring særydelser. Meget handler om etik i samarbejdet mellem kommunerne samt redskaber til, hvordan kommunerne håndterer samspillet med hinanden.

Styringsgruppen har tidligere behandlet punkterne. Den administrative styregruppe beder gruppen om at se på dem igen. Hjørring Kommunes repræsentant i styringsgruppen får til opgave at præcisere behovet i relation til den drøftelse, der allerede har været i Styringsgruppen, i forhold til at blive mere konkret på, hvilke retningslinjer, der er behov for at udarbejde.

14. Tids- og procesplan for 2013 (sekretariatet)

Sekretariatet har i samarbejdet med KKR udarbejdet forslag til en tids- og procesplan for udarbejdelse af rammeaftalen 2013. Tids- og procesplanen er en oversigt over de begivenheder der vil ske i løbet af 2011/12. Sekretariatet har sammen med KKR forsøgt, at udarbejde en plan der både imødekommer behovet for en tæt dialog og politisk forankring samt et tæt samarbejde med brugerorganisationer, de faglige netværk, de nordjyske kommuner og den administrationen på området.

Tids- og procesplan vil indgå som en selvstændig del i rammeaftalen

Indstilling

Formand for forretningsudvalget, Jan Nielsen indleder punktet.

Den Administrative Styregruppe bedes

- drøfte og godkende en indarbejdelse af tids- og procesplan i udkast til rammeaftale for 2013.

Bilag

Tids- og procesplan for 2013

Referat:

Styregruppen tiltræder indstillingen med bemærkning om, at Kontaktudvalget skrives ind i tids- og procesplanen for rammeaftale 2013

15. Møderække for 2011/12 (sekretariatet)

Sekretariatet har i samarbejde med KKR udarbejdet forslag til en møderække for Den Administrative Styregruppe for 2011/2012.

Sekretariatet har i udarbejdelsen forsøgt at imødekomme ønsket om, at så mange kommuner som muligt kan deltage ved møderne, hvorfor geografiske hensyn har vægtet højt i planlægningen.

Som det følger af forslaget har sekretariatet planlagt afholdelse af et møde på Læsø og i Hobro, møde vil afholdes i samarbejde med de respektive kommuner og har både et faglig og socialt formål.

Følgende møderække foreslås:

27. oktober 2011 – heldagsmøde på Læsø

14. december 2011 kl. 12.00-15.00 (kommunalt formøde fra kl.10.00-12.00)

1. marts 2012 kl. 12.00-15.00 (kommunalt formøde fra kl. 10.00-12.00)

24. maj 2012 kl. 12.00-15.00 (kommunalt formøde fra kl. 10.00-12.00)

16. august 2012 – heldagsmøde (Hobro)

Indstilling

Formanden for forretningsudvalget, Jan Nielsen indleder punktet

Den Administrative Styregruppe bedes

- drøfte og godkende møderække for 2011/2012

Referat:

Styregruppen tiltræder forslaget til møderække med følgende ændring:

Mødet på Læsø byttes ud med mødet i Hobro – således at mødet d. 16. august 2012 bliver på Læsø, mens mødet d. 27. oktober 2011 bliver i Hobro.

16. Etablering af et Faglig netværk for udsatte børn (Sekretariatet)

Udviklingsstrategien skal have fokus på hele det specialiserede sociale område. Et af de områder som rammeaftalen traditionelt ikke har haft den store fokus på er udsatte børn og unge. Dette er et område det med fordel kan kigges nærmere på såvel økonomisk men også i forhold til den faglige udvikling. Område, udsatte børn og unge er et område som det har været svært at styre og hvor udgifterne vokser blandt andet pga. øget brug af tillægssydelse.

Sekretariatet foreslå med baggrund i dette, at det nedsættes et fagligt netværk som skal have til opgave at følge område både udviklingsmæssig og økonomisk

Indstilling

Formanden for forretningsudvalget, Jan Nielsen indleder punktet.

Den Administrative Styregruppe bedes

- Godkende at der etableres et fagligt netværk omkring udsatte børn

Referat:

Styregruppen tiltræder indstillingen, og sekretariatet for rammeaftaler får til opgave at kontakte kommunerne med henblik på at indmelde personer til netværket.

17. Evt.

De regionale tilbud tilføjes i oversigten over tilbud omfattet af Styringsaftalen – de kategoriserede tilbud 2 og 3.

Næste møde i den administrative styregruppe for socialområdet er d. 11. august kl. 12.30 – 15.30 i repræsentationslokale 1, Boulevarden 13.

Bemærk kommunalt formøde fra kl. 10.30.

Bilag til dagsordenen – møde i den Administrative Styregruppe, 25. maj 2011.

Bilagsoversigt

- 1. Oversigt over kommunernes driftsherreindmeldinger (til punkt 3)**
- 2. Driftsherreindmelding vedrørende Boformen Solsiden (til punkt 3)**
- 3. Oversigt over tilbud kategoriseret i kategori 2 og 3 (omfattet af Styringsaftalen)(til punkt 4) – Sendes i separat fil**
- 4. Udkast til Styringsaftalen (til punkt 4)**
- 5. Beskrivelse af nye socialpsykiatrisk botilbud – Halfway House (til punkt 5)**
- 6. Analyse af udviklingen på børneområdet – småbørn med høretab (til punkt 8)**
- 7. Høringssvar fra forældrebestyrelse og forældregruppen vedrørende indstilling om lukning af Børnehaven Bambi, Specialgruppen Pluto og Vuggestuen Dumbo (til punkt 8)**
- 8. Tids- og procesplan for 2013 (til punkt 14)**

1. Oversigt over kommunernes driftsherreindmeldinger (til punkt 3)

Driftsherreindmeldinger	
Brønderslev Kommune	<p>Brønderslev Kommune finder det problematisk, at det lige nu kun er "købers marked", at der ikke er noget forpligtende i de kommunale indmeldinger i brugen af pladser. Der har været ledige pladser på alle tilbud, og med de udmeldinger, der kommer ifm. Implementeringen af den nye lov om handlekommuneforpligtigheden, forudses, at denne problemstilling bliver forværret. Brønderslev Kommune ønsker derfor ikke deres tilbud omfattet af rammeaftalen, hvis der ikke samtidig bliver indført en forpligtigelse i forhold til indmeldinger på behovet for pladser. Den binding Brønderslev Kommune har på brugen af pladser i forhold til rammeaftalen gør, at vi ved ledige pladser over en længere periode, ikke kan nyudvikle indholdet i pladserne så de svarer til Brønderslev Kommunes behov. Brønderslev kan derfor ikke svare konkret i forhold til ændringer som driftsherre, før præmissen er kendt.</p>
Mariagerfjord Kommune	<p>Der planlægges yderligere 6 pladser i Børnehaven Rosenhaven, Grønspættestuen. Tilbuddet er et § 32 tilbud til målgruppen af børn med autisme, kontaktvanskeligheder og tidligt følelsesmæssigt skadede børn. Dermed vil pladsantallet være 12 pladser i alt.</p>
Hjørring Kommune	<p>Hjørring Kommune udvider i 2012 botilbud Åge Holmsvej med 6 pladser til multihandicappede borgere. Udgiften til pladserne forventes at være på samme niveau, som de 6 pladser til multihandicappede, som er etableret i tilbuddet. Allerede i 2011 forventes Hjørring Kommune at få etableret et nyt botilbud til egne borgere med ADHD.</p>
Aalborg Kommune	<p><i>Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen:</i> Aflastningsinstitutionen Danahus og Fantasten drives fremadrettet som ét samlet tilbud med én takst. Der er vigende efterspørgsel fra målgruppen fysisk handicappede, som er kognitivt velfungerende Døgninstitutionen BørneBøgen opnormeres fra 1.1. 2012 med én plads til 17 pladser i 2012. Bøgen blev den 1.1. 2011 opdelt i et voksen og et børnetilbud Døgninstitutionen Stjernehusene nednormeres med 5 pladser fra 1.1. 2012 til 12 pladser i 2012. Der er forslag om politisk beslutning om organisatorisk sammenlægning af Stjernehusene og Dagtilbuddet Sulsted landevej. Begge er målrettet børn og unge med blandt andet ADHD. Aflastningsinstitutionen Stjernehusene nednormeres med 2 pladser i 2011. Voksen Bøgen nednormeres den 1.1. 2012 med 3 pladser til 17 pladser i 2012 Revalideringscenter Aalborg opnormeres med 3 årspladser den 1.1. 2012 til 50 pladser i 2012. På grund af stor søgning arbejdes der målrettet med at udvikle tilbuddet om beskyttet beskæftigelse, således at en stadig bredere målgruppe kan tilgodeses og udvikles indenfor rammerne Svenstrupgård afrusningstilbud opnormeres i efteråret 2011 med 3 pladser</p> <p><i>Ældre- og Handicapforvaltningen:</i> Behandlingscenter Hammer Bakker udvides med 5 pladser. Underetagen i Behandlingscentret på Bodil Hjorts Vej 9 ombygges til lejligheder til udslusning af beboere, der er dømt til behandling. Ibrugtagning af Ryesgade – 20 boliger til sindslidende. Det er ikke endeligt afklaret, hvilke konkrete målgrupper, der skal benytte disse. Center for Socialpsykiatri er ved at udarbejde et forslag til en rocade, der blandt andet skal tage højde for afvikling af utidssvarende boliger til sindslidende (primært kategori 1 tilbud) Engbo – nybyggeri, en del af Hammer Bakker rapporten. Forventes i brug i slutningen af 2012. Pladsantallet udvides fra 24 til 30. Døveområdet – masterplansbyggeri, fra 18 til 24 pladser. Der er tale om et erstatningsbyggeri for Bofællesskabet Gården (3 pl), Huset for Døve (7 pl.), Botilbuddet Lektorvej (4 pl.) og Botilbuddet Umanakvej (4pl. – ikke med i rammeaftalen). Grundet manglende efterspørgsel overvejes det i øjeblikket om den planlagte udvidelse på 6 pladser skal realiseres i fuldt omfang. (Oprindeligt var udvidelsen på 5 pladser, men ifm. Rammeaftale 2011 blev bofællesskabet Gården reduceret fra 4 til 3 pladser, hvilket medfører en udvidelse på 6 pladser). Ungdomsskolen og Bo- og aflastningstilbuddet Violen har i dag hhv. 12 og 18 pladser samt 4 aflastningspladser på Violen. Det samlede pladsantal vil blive ændret fra 34 til 30 pladser, da der</p>

på Violen har vist sig at være overskudskapacitet

Enghuset – nybyggeri til sindslidende. Pladsantallet udvides fra 34 til 36. 33 beboere er pt. genhuset i Rebild Park Hotel.

Boformen Sonjavej hus - renovering af 10 pladser

Området for specialer, børn og unge med autisme. Hjørtingvej 60 i Frederikshavn med 6 pladser

lukkes i 2011.05.18 Området for specialer, børn og unge med autisme, der arbejdes på at nedlægge de 3 pladser i Vejgård Bymidte 1,2, og 3

Området for voksne med autisme, Kastanjebo (16 pl. Til 20 pl.) og særforanstaltninger (9 pl. Til 12 pl.). I alt fra 25 til 32 pladser. En del af Hammer Bakker rapporten

Området for voksne med autisme. Der arbejdes på en sammenlægning af A-Værket og Dagtilbud Røllikevej 15 for at optimere driften

2. Driftsherremelding vedrørende Boformen Solsiden (til punkt 3)

• Indmeldinger fra driftsherrer om ønsker til ændringer til rammeaftalen 2012.	
Driftsherre	Region Nordjylland.
Overskrift	Etablering af tidssvarende boliger på Socialpsykiatrisk Boform Solsiden, som forudsætter nedlæggelse af 12 pladser.
Navn på tilbud	Socialpsykiatrisk Boform Solsiden.
Navn på ydelse	Døgntilbud (SEL § 108).
Uddybende tekst/konsekvenser mv.	<p>Beskrivelse af forslag: Region Nordjylland ønsker at reovere den Socialpsykiatriske Boform Solsidens bygninger på Odinsvej i Sindal, så boligerne bliver af en tidssvarende standard. Renoveringen vil betyde, at Region Nordjylland lukker 12 pladser på Solsiden.</p> <p>Region Nordjylland har fundet løsninger til genhusning i løbet af renoveringen og vil gå i dialog med de enkelte handlekommuner om dette.</p> <p>Renoveringen vil medføre takststigninger på Solsiden på grund af omkostningerne forbundet med renoveringen.</p> <p>Hvis kommunerne godkender Region Nordjyllands ønske om at lave renoveringen, vil den påbegyndes i 2012.</p> <p>Baggrund: Socialpsykiatrisk Boform Solsiden har geografisk placering på henholdsvis Odinsvej og Teglgårdshaven i Sindal. Solsiden, Odinsvej er normeret til 36 pladser. Teglgårdshaven er normeret til 8 pladser.</p> <p>Renoveringen vedrører udelukkende Odinsvej, hvor der er behov for at opdatere den nuværende boligstandard til mere tidssvarende lejligheder. Boligstandarden er i dag utidssvarende, da hver beboer kun har en ét-værelseslejlighed på ca. 24 kvadratmeter, inklusiv badeværelse.</p> <p>Region Nordjylland har vurderet at for at få gjort boligstandarden tidssvarende, skal to af de nuværende lejligheder slås sammen til én, hvilket resulterer i 18 to-værelseslejligheder på ca. 48 kvadratmeter med egen indgang, bad og tekøkken.</p> <p>Pladsantallet på Solsiden vil samlet blevet reduceret med 12 pladser som følge af renoveringen.</p> <p>Under renoveringen er der behov for genhusning af beboerne. Region Nordjylland har fundet løsninger på dette og vil gå i dialog med handlekommunerne.</p> <p>Hjørring Kommune har tidligere ytret ønske om i højere grad selv at varetage opgaven for den letteste del af målgruppen på Solsiden. Region Nordjylland har derfor i forbindelse med ønsket om renovering indledt en dialog med Hjørring Kommune, om kommunen kan være behjælpelig</p>

	<p>med at finde varig bolig for 12 af deres borgere som på nuværende tidspunkt har ophold på Solsiden.</p> <p>Økonomi: Udgifterne til reovering af Solsiden vil maksimalt få taksten på Solsiden til at stige med 267 kr. i døgnet. Af de 267 kr. forventer Region Nordjylland, at ca. 60 kr. bliver betalt af beboerne – svarende til en huslejestigning på ca. 1.800 kr. om måneden – som begrundes i de øgede kvadratmeter.</p> <p>Beboerne på Solsiden kan i dag inddeles i to grupper i forhold til indsatsbehov, men der er kun beregnet én gennemsnitlig takst på Solsiden.</p> <p>En konsekvens af reoveringen er, at 12 af de beboere fra Hjørring, der hører til i gruppen med lavest indsatsbehov forventes at blive visiteret til andre tilbud. Dette betyder alt andet lige, at gennemsnitstaksten ikke dækker de udgifter, der er forbundet med at løse opgaven i forhold til de tilbageværende beboere på Solsiden.</p> <p>Det er en forudsætning for at reoveringen kan gennemføres, at der findes en takstmæssig løsning, der tager hånd om, at det nye Solsiden efter reoveringen vil have beboere, der i gennemsnit kræver flere ressourcer end nu.</p> <p>Der findes forskellige veje til en løsning af denne problemstilling. Region Nordjylland vil på Den administrative Styregruppes møde i august 2011 præsentere løsningsforslag i form af differentierede takster eller en anden løsning. Det er en forudsætning for reoveringens gennemførelse, at et af disse løsningsforslag bliver tiltrådt af Den Administrative Styregruppe.</p>
Kontakt	Planlægger Anders H. Hildestad E-mail: Anhahi@rn.dk Telefonnummer: 96 35 15 52

3. Oversigt over tilbud kategoriseret i kategori 2 og 3 (omfattet af Styringsaftalen)(til punkt 4) – Sendes i separat fil

4. Udkast til Styringsaftalen (til punkt 4)

Udkast til Styringsaftale for 2012

Formål

Styringsaftalen har til formål at lægge rammerne for kapacitets- og prisudvikling i det kommende år for de omfattede tilbud i regionen.

Endvidere er formålet med at indføre kravet om styringsaftaler, at øge bevidstheden om og stillingstagen til de styringsmæssige konsekvenser af, at kommunerne på det specialiserede socialområde er afhængige af, at købe og sælge pladser på sociale tilbud på tværs af kommunegrænserne. Dette medfører et behov for at koordinere rammerne for dette køb og salg på tværs af kommunegrænserne på en mere forpligtende måde, end det har været tilfælde i hidtidige koncept.

KKR har derfor lagt vægt på, at styringsaftalen understøtter, at der altid er de rigtige tilbud til en omkostningseffektiv pris.

Det er en række indholdsmæssige krav til styringsaftaler, som skal indgå i alle styringsaftaler. Derudover har kommunerne mulighed for at selve at beslutte, at lade andre styringsmæssige elementer indgå i aftalen.

Følgende elementer er obligatoriske for alle styringsaftaler (de indholdsmæssige krav til styringsaftalen):

- Angivelse af, hvilke konkrete tilbud der er omfattet af styringsaftalen
- Aftaler om udvikling af taksterne for tilbud omfattet af aftalen
- Aftaler om prisstruktur for de omfattende tilbud
- Aftaler om oprettelse og lukning af tilbud og pladser
- Aftaler om principper for evt. indregning af driftsherrens udgifter ved oprettelse og lukning af tilbud og pladser aftalt i rammeaftaleregi
- Aftaler om frister for afregning for brug af tilbud
- Tilkendegivelse fra kommunalbestyrelserne om overtagelse af regionale tilbud og fastlæggelse af, i hvilket omfang overtage tilbud skal stå til rådighed for de øvrige kommuner.

Styringsaftalen skal indgås årligt og senest 15. oktober og har virkning fra 1. januar 2012.

Styringsaftalen indgås mellem kommunalbestyrelserne i regionen.

For dele af styringsaftalen, der angår regionale tilbud, indgås styringsaftalen mellem kommunalbestyrelserne og regionsrådet.

Grundlæggende principper

Der er enighed mellem kommunerne i den nordjyske region og Region Nordjylland, om at følgende principper lægges til grund for denne aftale:

- **Incitament til effektiv drift.**

Driftsherren skal have incitament til at sikre en løbende økonomisk effektiv drift, herunder at der sker den nødvendige tilpasning af kapaciteten.

Myndighed skal have incitament til at indgå rettidig dialog med driftsherren om forventninger og ændringer i efterspørgslen.

- **Taksterne skal være retvisende og omkostningsbaserede**

Sammenlignelige ydelser skal kunne sammenlignes på priserne udregnet efter samme principper. Administrationen af takstsystemet skal være enkel, men samtidig give mulighed for differentiering. Takstsystemet skal være gennemsigtigt.

- **Budgetsikkerhed for kommunerne og Regionen.**

Risiko for uforudsete udsving i økonomien skal dækkes ind. De indarbejdede beregningsgrundlag, som er grundlag for taksterne skal være realistiske i forhold til de faktiske forventede omkostninger. Løbende dialog og tilpasning af kapaciteten skal være med til at sikre kendskab til pladsbehovet samt sikre takststabilitet.

- **Udviklingstiltag.**

Driftsherren skal sikres finansiell mulighed for løbende udvikling. Omfanget af udviklingstiltag fastsættes i den årlige rammeaftale.

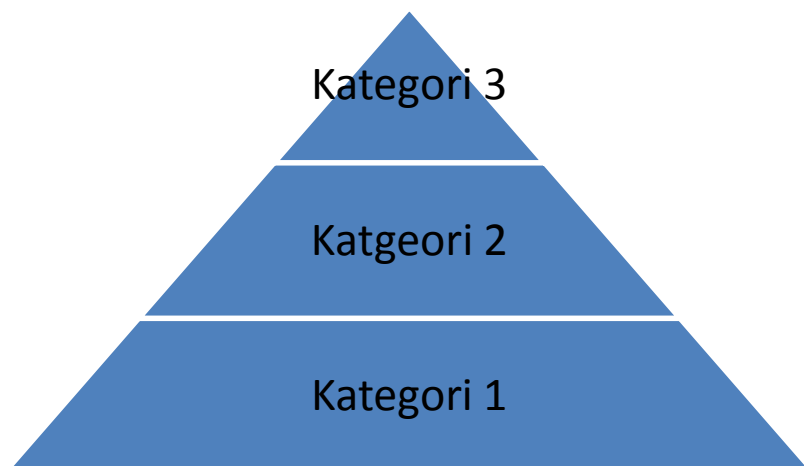
Taksterne for 2012 inkl. omkostningskategorierne indmeldes første gang i uge 31 2011 og endeligt ultimo oktober 2011.

Kapitel 1: Specifikation af hvilke tilbud aftalen omfatter

Som udgangspunkt er alle tilbud, der anvendes af andre kommuner end driftsherrens kommune omfattet af styringsaftalen. Dog bør styringsaftalen kun indgås for de tilbud, det giver mening at indgå en aftale om, dvs. de tilbud hvor flere kommuner anvender samme tilbud, og hvor der er behov for at få aftalt fælles spilleregler for samarbejdet mellem køber og sælger.

Kommunerne har i foråret 2011 kategoriseret samtlige deres tilbud i 3 kategorier. Kategori 1 tilbud indgår ikke i styringsaftalen. Kategori 3 tilbud er omfattet af Styringsaftalen, mens kategori 2 tilbud kan undtages, hvis det er relevant.

Nedenstående model er en opstilling af de kriterier som kommunerne har anvendt ved kategoriseringen af tilbud. I bilag 1 er en oversigt over tilbud omfattet af styringsaftalen.

Kategori 3 tilbud

Tidligere var det et tilbuds specialiseringsgrad, som afgjorde, om det var med i rammeaftalen eller ej. Men med den nye model lægger lovgivningen (og KL's fortolkning) op til, at det er antallet af kommuner, som bruger et givent tilbud, som er afgørende. Logikken er, at hvis mange kommuner bruger et tilbud, er der et stort koordineringsbehov, hvorfor tilbuddet skal omfattes af fælles spilleregler i rammeaftalen.

Tilbud der skal indgå i denne kategori er derfor de tilbud hvor det som udgangspunkt er 4 kommuner eller flere der køber pladser (driftskommunen + flere end tre kommuner). Det kan være køberkommuner i og udenfor regionen. Det er tale om tilbud hvor opretholdelsen og udviklingen af tilbuddene fordrer et større geografisk område, for at sikre kundegrundlaget. Der vil i denne gruppe være tale om et stort koordineringsbehov, og tilbuddene vil være omfattet af rammeaftalen.

Der har i drøftelserne på det administrative niveau været usikkerhed om, hvor godt den nye kategoriseringslogik passer til Nordjyske forhold. Der er tradition for, at de Nordjyske Kommuner i vid udstrækning handler pladser med hinanden, og der er derfor fare for, at de nye kriterier – hvor antallet af kommuner som køber pladser afgør kategoriseringen – medvirker til at flytte tilbud som kommuner hidtil har drevet uproblematisk udenfor rammeaftalen ind i rammeaftale. For at undgå unødigt store rammeaftaler er der i den administrative styregruppe enighed om at, såfremt det er tale om et tilbud der åbenlyst er af en lav kompleksitet, men hvor det alligevel sker salg til mere end fire kommuner skal tilbuddet ikke indplaceres i denne kategori.

Kategori 2 tilbud

Der er her tale om tilbud som kommunerne i dag driver, men hvor kundegrundlaget ikke er så stort, og hvor der vil være behov for, at arbejde sammen på tværs af kommunegrænser. Der er tale om tilbud, hvor der samlet set kun er et tilstrækkeligt antal borgere til målgruppen, hvis man samler borgerne fra 2-3 kommuner. Tilbuddene er omfattet af styringsaftalen, men kan – hvor det er relevant undtages.

Kategori 1 tilbud

I kategori ligger de tilbud, som kommunen altid har drevet, og hvor tilbuddet som udgangspunkt er oprettet med sigte på egne borgere, men hvor der kan ske salg af enkelte pladser til andre kommuner. Disse er ikke omfattet af styringsaftalen.

Kapitel 2: Aftaler om udvikling i taksterne

For at understøtte kommunerne i rollen som købere, og for at bidrage til at imødegå udgiftsvæksten på det samlede specialiserede sociale område, aftales følgende:

1. Reduktion på 2% af beregningsgrundlaget gældende for taksterne fra 2011 til 2012

Aftalens hensigt er at understøtte principperne om effektiv drift og budgetsikkerhed.

Der foretages en 2% besparelse i forhold til driftsherrens samlede beregningsgrundlag for taksterne i 2011 for Rammeaftaletilbud.

Reduktionen beregnes på baggrund af almindelig p/l-fremskrivning samt uændret kapacitet.

Driftsherren skal kunne redegøre for at reduktionen udgør 2%.

2. Anvendt belægningsprocent i takstberegningen

Aftalens hensigt er at understøtte principperne om retvisende takster.

Ved takstindmeldelse fremlægges de faktiske belægningsprocenter for de to foregående år (konkret regnskab 2009 og 2010) i forbindelse med fastsættelse af den budgetterede belægningsprocent i takstberegningen for 2012.

Gennemsnittet af de 2 foregående års faktiske belægningsprocent anvendes i takstberegningen for 2012. Dog forudsættes, at 95% budgetteret belægningsprocent anvendes som minimum for dag- og døgntilbud, og at den budgetterede belægningsprocent ikke kan overstige 100.

Dette kan dog fraviges ved korte forløb, akut- eller aflastningstilbud hvor den minimale budgetterede belægningsprocent ved takstberegningen er 90%.

Ovenstående kan kun fraviges efter konkret godkendelse i den administrative styregruppe.

3. Overheadelementer

Aftalens hensigt er at understøtte principperne om retvisende og omkostningsbaserede takster.

Af hensyn til sammenligneligheden og gennemskuelligheden specificeres indholdet af ydelserne i taksten på omkostningskategorier. Kategorierne fremgår af bilag 2.

Takster beregnes ud fra omkostningsbaserede principper. Dette indebærer, at taksterne indeholder en række omkostninger, som ikke vedrører tilbuddenes direkte drift.

Overheadelementer er eksempler på indirekte omkostninger og defineres her som andel af central ledelse og administration samt tilsyn¹.

Overheadelementer for det enkelte tilbud foretages ved en konkret og omkostningsægte beregning af den enkelte driftsherre.

Modellen tager hensyn til lige konkurrencevilkår f.eks. set i relation til private botilbud og sikrer, at der alene kan opkræves omkostninger, som kan henføres til tilbuddet.

4. Håndtering af over-/underskud

Aftalens hensigt er at understøtte principperne om stabilitet og budgetsikkerhed.

Driftsoverskud og -underskud på tilbuddet eller typen af tilbud (målgruppen) håndteres efter følgende principper:

- Der kan maksimalt hensættes et overskud svarende 5 % af tilbuddets takstberegningsgrundlag.
- Der kan maksimalt hensættes et akkumuleret overskud svarende 5 % af tilbuddets takstberegningsgrundlag.
- Overskud, der giver anledning til overskridelse af den angivne procentsats, benyttes til at nedsætte opholdsbetalingen i efterfølgende takstår.
- Anvendelsen af de akkumulerede hensættelser kan ske indenfor tilbuddet eller typen af tilbud hos driftsherren efter driftsherrens beslutning.

¹ Kategorierne fremgår af bilag 2. Overhead defineres som kategori d og e.

- Underskud på op til og med 2% af tilbuddets takstberegningsgrundlag kan ikke lægges oveni taksterne efterfølgende år. Underskuddet skal dækkes af akkumuleret hensættelse ved tilbuddet eller typen af tilbud. Er der ikke en hensættelse dækkes underskuddet af driftsherren.
- Underskud på over 2% af tilbuddets takstberegningsgrundlag, der ikke kan dækkes af en akkumuleret hensættelse ved tilbuddet eller typen af tilbud, indregnes i det efterfølgende takstår med mindre underskud kan dækkes af hensættelser på tværs af typen af tilbud hos driftsherren.

Det skal bemærkes, at der er sammenfald mellem den procent, der maksimalt kan hensættes det enkelte regnskabsår, og procenten for den hensættelse, der maksimalt kan akkumuleres over en årrække.

Som en tilføjelse til de aftalte principper skal der gøres opmærksom på, at formålet med de omkostningsbaserede budgetter ikke er, at der budgetteres med overskud. Hensigten er, at der kun budgetteres med forventede omkostninger.

5. Opfølgning på takstudvikling

Kommunerne har generelt oplevet en stigning i omkostningerne til social- og specialundervisningsområdet. På den baggrund er der et behov for, at der indarbejdes tillidsskabende elementer vedrørende takstberegningerne. Det er således aftalt, at øge opfølgningen på takstudviklingen med det formål at skabe øget tillid – via øget dialog og åbenhed - parterne imellem.

Det er samtidigt nødvendigt, at opfølgningen i sig selv ikke bliver unødigt ressourcetung og i sig selv ikke giver anledning til mistillid/konflikt. Opfølgningen opbygges således omkring en række af de oplysninger om taksterne, der allerede indberettes/forligger i den eksisterende struktur under rammeaftalen og som har en objektiv statistisk karakter.

Hensigten med at følge op på takstudviklingen er, at understøtte principperne om retvisende takster.

Forankring af sammenligning og analyse foretages af styringsgruppen.

Alle driftsherrer er forpligtiget til at indberette relevante data til styringsgruppen i forbindelse med den årlige takstindberetning (ultimo oktober).

Én gang årligt udarbejdes en redegørelse indeholdende en analyse af belægning og takstudvikling.

Redegørelsen afleveres til den administrative styregruppe februar/marts således, at der kan tages højde for erfaringerne fra redegørelsen i efterfølgende takstberegning.

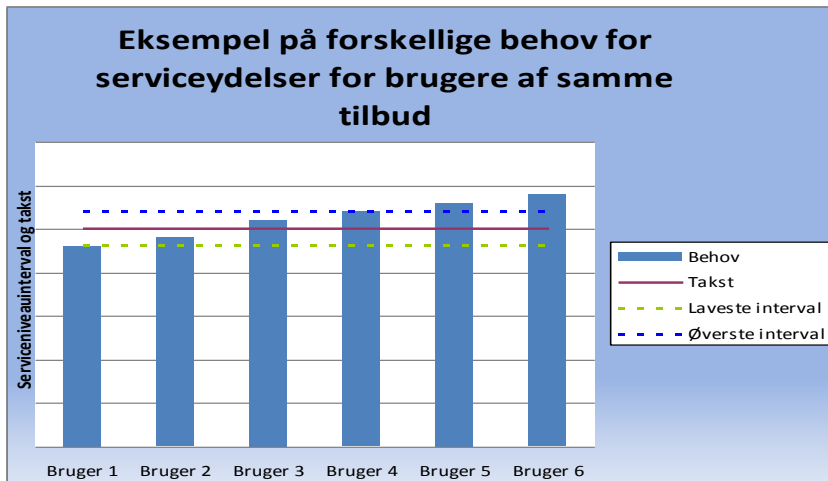
Kapitel 3: Aftaler om prisstruktur

Prisen for en plads fastsættes i Rammeaftalen.

Driftsherren definerer for 2012 selv sin takst- og prisstruktur dog sådan, at der med mindre andet er aftalt, anvendes enheds-, time-, dag- eller døgn takster.

Med henblik på at behovet for tillægsydelser reduceres samt at taksterne opleves som værende mere retvisende i forhold til den leverede ydelse, arbejdes på modeller med øget takstdifferentiering.

Det forventes for 2012, at prisstrukturen for hovedparten af tilbud vil bestå af gennemsnitstakster (rød linje i figuren nedenfor).

I eksemplet ovenfor forudsættes, at der er behov for tillægsydelser ud over den stiplede linje for borger 5 og 6.

Til aftalen for 2013 overvejes, hvorvidt der i højere grad bør indføres to eller flere takster på hvert tilbud. Fordelen herved er, at differentierede takster forventes at reducere behovet for tillægsydelser.

Andre finansieringsformer

De steder hvor det ikke er muligt at definere afgrænsede ydelser og dermed ikke definere en afgrænset mængde af ydelser, er det ikke muligt at indføre en takstbaseret afregning, da det ikke vil være muligt at beregne enhedstakster. Her vil det være muligt at anvende en **trækningsret** på et givet tilbuds ydelser eller ressourcer. Betalingen for en trækningsret kan beregnes ud fra

- objektive kriterier, som f.eks. andel af befolkning
- andre kriterier, som f.eks. historisk anvendelse

Hvilket kriterium, som anvendes, aftales i forbindelse med de årlige rammeaftaler.

Kapitel 4: Aftaler om oprettelse af tilbud og pladser

Omkostninger ved udvikling af nye ydelser eller andre udviklingsaktiviteter, der ikke kan knyttes til en eksisterende ydelse, indregnes **ikke** i taksterne for de eksisterende ydelser.

Der er enighed om, at det er forbundet med opstartsomkostninger at udvikle nye tilbud (herunder større omforandringer af allerede eksisterende tilbud), og at det derfor er nødvendigt at sikre, at risikoen ved oprettelsen af nye tilbud ikke pålægges driftsherren alene.

Nyopstartede tilbud kan budgetteres med en lavere belægningsprocent i forbindelse med takstfastsættelsen i første driftsår, samtidigt med at driftsherren kan afskrive eventuelle driftstab fra første driftsår over en årrække på tre år frem for normalt et år.

Fordelen ved denne metode er, at der er sikkerhed for driftsherren ved etablering af nye tilbud, hvorved belægningsprocenten ikke behøver at være markant lavere end ved en normal takstberegning. Dette vil samtidig give driftsherren et incitament til rationel drift - også under opstart.

Endeligt vil det ikke være de betalingskommuner, som først anvender det nye tilbud, som betaler alle opstartsomkostninger. Samlet vil det give mulighed for en nemmere opstart af nye tilbud.

Kapitel 5: Aftaler om lukning af tilbud og pladser

Forudsætninger for permanente lukninger

Driftsherren får mulighed for hurtig lukning af tilbud med lav belægningsprocent, men med orientering pr. brev/mail til den adm. styregruppe med en høringsperiode på 1 måned. Derefter træffes den endelige beslutning af driftsherren.

Høringssvaret har ikke opsættende virkning, men indgår som bidrag til driftsherrens endelige beslutning.

Økonomiske konsekvenser

Fordeling af evt. underskud (og evt. overskud):

Vedrørende dækning af et underskud i forbindelse med lukning af et rammeaftaletilbud, hvor dette underskud ikke kan henføres til andre rammeaftaletilbud inden for samme målgruppe hos driftsherren, er der aftalt en særlig model:

Driftsherren kan således i den givne situation fordele underskuddet fra det lukkede rammeaftaletilbud ud på driftsherrens øvrige rammeaftaletilbud, selvom disse tilbud ikke hører under samme målgruppe som det lukkede tilbud. Underskuddet skal dækkes ind ved, at driftsherren trækker på en eventuel hensættelse ved driftsherrens øvrige rammeaftaletilbud, eller ved at der forekommer en takststigning ved de øvrige rammeaftaletilbud.

I de tilfælde, hvor der ikke er andre rammeaftaletilbud ved driftsherren, der kan dække underskuddet, kan underskuddet lægges ud af kommunekassen, finansieret af takststigninger i næste takstår. Regionen kan dog ikke *endeligt* finansiere et underskud. Dette skal således aftales nærmere i den enkelte situation.

Modellen er i overensstemmelse med princippet om, at de vedtagne takster for et rammeaftaletilbud er endelige, ligesom den i videst udstrækning foranlediger, at driftsherren udviser økonomisk ansvarlighed.

Kapitel 6: Aftaler om frister for afregning og brug af tilbud

Kommuner, der køber ydelser i anden kommune eller i Regionen, indgår en skriftlig betalingsaftale med driftsherren. Det er altid handlekommunen, der indgår betalingsaftalen med driftsherren. Det er driftsherren, som udarbejder udkast til betalingsaftalen.

Betalingsaftalen skal indeholde alle nødvendige detailoplysninger til brug for afregningen. Der lægges vægt på, at betalingsaftalen tilpasses således, at den kan anvendes ved indberetning til det eller de afregningssystemer kommunerne og Regionen anvender.

Betalingsaftalen skal således som minimum omfatte:

- Information om hvem der er handlekommune samt hvem der er betalingskommune,
- Oversigt over de enkelte ydelser og deres pris, herunder bevillingsparagraf, der indgår i tilbuddet,
- Bevillingsomfanget for de enkelte ydelser,
- Startdato og priser for de enkelte ydelser,
- Opsigelsesvarsel.

Ændringer i et aftalt tilbud indgås ligeledes skriftligt.

Det er som udgangspunkt betalingskommunen, der betaler driftsherren. I de tilfælde hvor der er usikkerhed om hvem, der rettelig er betalingskommune i forhold til en given borger, indtræder handlekommunen som betalingskommune,

indtil det er afklaret hvilken kommune, der rettelig er betalingskommune. Når dette er afklaret kan handlekommunen opkræve refusion ved betalingskommunen.

Driftsherren sender månedlige afregninger til betalingskommunerne.

Betalingskommunerne kan ikke regulere/afvise i den fremsendte regning. Regningen betales uanset enighed om regningens størrelse.

Er der uenighed om regningen meddeles dette driftsherren, hvorefter det er driftsherren, der skal foretage de nødvendige berigtigelser i kommende afregning, såfremt der er fejl i den fremsendt regning. Dette princip er nødvendigt, hvis afregningssystemerne og betalingsgangen skal fungere effektivt.

Betalingsperioden er normalt fra startdato til ophørsdato plus et opsigelsesvarsel. Startdatoen svarer til første dag borgeren modtager ydelsen, og ophørsdatoen til sidste dag borgeren modtager ydelsen. For at ligestille kommunale og regionale tilbud med private tilbud skal ophør dog altid varsles med løbende måned plus en måned.

Der betales som udgangspunkt fuldt ud i opsigelsesperioden med mindre andet er aftalt.

Kapitel 7: Tillægsydelse

Generelt vedrørende tillægsydelse

Som udgangspunkt stopper tillæggydelsen ved stopdatoen angivet i betalingsaftalen.

Senest en måned inden betalingsaftalens stopdato skal driftsherren og handlekommune aftale, hvis tillæggydelsen skal fortsætte.

Hvis der ikke fremgår en stopdato af betalingsaftalen, er betalingskommunen forpligtiget til at betale for tillæggydelsen, indtil handlekommunen tilkendegiver at tillæggydelsen skal ophøre. Dog gælder de almindelige tidsfrister (løbende måned plus en måned).

Vejledning i beregning af tillæggydelse fremgår af bilag.

Tillæggydelse givet ved indskrivning

Såfremt tillæggydelse, som er en forudsætning for, at borgeren kan rummes i tilbuddet, opsiges, må handlekommunen sikre, at borgeren visiteres til andet tilbud.

Betalingsforpligtigelsen for tillæggydelsen videreføres indtil borgeren er fraflyttet tilbuddet.

Opstået behov for tillæggydelse efter indskrivning

Det bør undgås, at driftsherren i længere tid finansierer dækning af behov opstået/afdækket efter indskrivning. Der er tale om behov, som bevirker, at borgeren ikke kan rummes indenfor tilbuddets serviceniveau.

Derfor har tillæggydelsen til dækning af det opståede behov virkning fra det tidspunkt, hvor driftsherren meddeler handlekommunen behov for tillæggydelse.

Handlekommunen skal senest én måned efter henvendelse fra driftsherren give endelig meddelelse om godkendelse eller delvis godkendelse af tillæggydelse. Ved manglende reaktion fra handlekommunen indenfor denne periode, betragtes tillæggydelsen som godkendt.

Såfremt tillægsydelse ikke godkendes, og borgeren dermed ikke kan rummes i tilbuddet, må handlekommunen sikre, at borgeren visiteres til andet tilbud. Såfremt borgeren ikke er fraflyttet tilbuddet 4 måneder efter henvendelse om tillægsydelse fra driftsherren, finansieres tillægsydelsen derefter af betalingskommunen.

Kapitel 8: Tilkendegivelse fra kommunalbestyrelserne om overtagelse af regionale tilbud

Udviklingsgruppen definerer.

5. Beskrivelse af nye socialpsykiatrisk botilbud – Halfway House (til punkt 5)

Beskrivelse af nyt socialpsykiatrisk botilbud

Halfway House

1.	Indledning	51
2.	Halfway House	52
2.1.	Formål.....	52
3.	Målgruppen for Halfway House	53
3.1.	Definition af målgruppen.....	53
4.	Fagligt indhold i Halfway House	54
4.1.	Den socialpsykiatriske træningsindsats.....	54
4.1.1.	Mål med indsatsen.....	54
4.1.1.	Faglige metoder.....	55
4.2.	Behandling.....	56
4.2.1.	Behandlingssamarbejde ved dømte beboere.....	57
4.2.2.	Behandlingssamarbejde ved ikke dømte beboere.....	58
4.3.	Misbrug.....	60
4.4.	Kriminalitet.....	60
4.4.1.	Samarbejde med kriminalforsorgen.....	60
4.4.2.	Botilbuddets indsats i relation til kriminalitet.....	61
5.	Personale og normering	62
5.1.	Personalesammensætning.....	62
5.2.	Normering.....	62
6.	Fysisk placering og fysiske rammer	64
6.1.	Placering af tilbuddet.....	64
6.2.	De fysiske rammer.....	64
7.	Pladstal, økonomi og takst	65
7.1.	Pladstal.....	65
7.2.	Økonomi og takst.....	65

Indledning

Det danske velfærdssystem er organiseret således, at forskellige sektorer har ansvarsområder og spidskompetencer inden for særlige ydelsesdiscipliner til mennesker med behov for hjælp. Hovedregelen er, at regionen yder behandling og bistand inden for sundhedsloven (Psykiatriloven) i forhold til sygdomsspecifikke problematikker, mens kommunerne har myndighedsansvaret i forhold til det sociale område.

For nogle mennesker er opdelingen mellem hjælpen fra de forskellige sektorer ikke befordrende. Mennesker med svære psykiske lidelser og multiple problemstillinger kan have behov for, at flere sektorer indgår i et tæt og løbende samarbejde, hvor hver aktør bidrager med helt specifikke spidskompetencer afstemt efter individuelle behov. Dette kan være vejen til at hjælpe det enkelte menneske videre i livet.

I dag håndteres indsatsen til en del af disse mennesker blandt andet via etablering af enkeltmandsprojekter/særforanstaltninger. Disse iværksættes sædvanligvis efter længere tids indlæggelser, hvor det har vist sig, at patienten qua sine problematikker vanskeligt kan rummes i eksisterende specialiserede botilbud. Udover at dette i flere tilfælde betyder unødvendige lange indlæggelser, er det også en forholdsvis dyr løsning. I stedet bør der satses på at samle disse enkeltmandsprojekter i ét tilbud, hvor indsatsen er understøttet af og baseret på et tæt tværsektorielt samarbejde.

Med henblik på at drøfte etablering af et sådant tilbud har repræsentanter fra Aalborg Kommune, Behandlingspsykiatrien og Specialektoren afholdt et indledende møde i december 2010. Dette ledte frem til, at der på møde i Den Administrative Styregruppe d. 21.03.11 blev godkendt et kommissorium for en projektgruppe, som i første omgang har fået til opgave at forestå en overordnet beskrivelse af et *Halfway House*, der skal fungere som et overgangstilbud mellem udskrivelse og etablering af et længerevarende tilbud.

Projektgruppen består af repræsentanter fra Aalborg Kommune, Frederikshavn Kommune, Behandlingspsykiatrien og Specialektoren i Region Nordjylland. Projektgruppen refererer til Den Administrative styregruppe, samt til direktør for Sundhed og Bæredygtig Udvikling i Aalborg Kommune, Bente Graversen og psykiatridirektør Per Lund Sørensen.

Beskrivelsen skal udgøre grundlaget for, at projektet kan optages i rammeaftalen for 2012.

Halfway House

Halfway House er et nyt bosted i Region Nordjylland for borgere, som har brug for en helt særlig socialpsykiatrisk indsats for at komme positivt videre efter længerevarende indlæggelse i behandlingspsykiatrien. Botilbuddet skal målrettes færdigbehandlede socialpsykiatriske patienter med psykiatriske lidelser og svære sideproblematikker som for eksempel misbrug, kriminalitet og stærkt udadreagerende adfærd. Der er tale om borgere, som ikke straks efter færdigbehandling på et psykiatrisk sygehus kan rummes i de eksisterende kommunale eller regionale socialpsykiatriske botilbud.

Beboerne på Halfway House vil i løbet af opholdet blive afklaret, stabiliseret og hjulpet til efterfølgende, at kunne indgå i et længerevarende og mindre indgribende socialpsykiatrisk tilbud. Halfway House er etableret efter servicelovens § 107, hvor udgangspunktet er en opholdstid på maksimalt 3 år.

Botilbuddet forventes at bestå af 12 pladser, som etableres med udgangspunkt i tværsektorielle erfaringer og anbefalinger vedrørende målgruppen, hvilket blandt andet er med til at skabe synergi og fælles optimering af indsatsen til nærværende målgruppe.

Tilbuddet etableres i lånefinansieret nybyggeri og drives af Region Nordjylland. Der er tale om et rammeaftaletilbud med takstfinansierede pladser, som skal være til rådighed for alle regionens kommuner. Udgangspunktet er, at tilbuddet skal have sin fysiske placering i Aalborg Kommune.

Formål

Det er essentielt, at overgangen fra indlæggelse i behandlingspsykiatrien til et liv med støtte fra de sociale myndigheder sker glidende og med borgerens individuelle behov i centrum. I visse situationer har borgere så komplicerede problemer, at overgangen kræver en helt særlig støtte og indsats.

Formålet med det nye tilbud er netop at hjælpe borgere med helt særlige og meget svære sociale og psykiske problemstillinger videre fra en tilværelse som indlagt psykiatrisk patient til en tilværelse som borger i det civile samfund. Herunder er tilbuddets formål at give borgerne støtte og redskaber til på bedste vis at komme videre i livet – trods de begrænsninger man bærer med sig. Recovery og rehabilitering er nøglebegreber for den proces og udgør den overordnede ramme for tilgangen til arbejdet med beboerne. (Uddybes under afsnit 4).

Målgruppen for Halfway House

Målgruppen og botilbuddet Halfway House skal defineres inden for de socialpsykiatriske rammer jf. botilbuddets organisatoriske strukturering, formål og faglige indhold. Målgruppen for botilbuddet er dog kendetegnet ved særligt svære problemstillinger, hvis håndtering kræver et tæt samarbejde og en koordineret indsats mellem behandlingspsykiatrien, botilbuddet og kommunen.

Målgruppen befinder sig ud fra et organisatorisk og administrativt perspektiv mellem forskellige sektorer og lovgivninger, iblandt kan nævnes forholdene mellem sundhedsloven qua tilknytning til behandlingspsykiatrien og serviceloven i forbindelse med den kommunale visitation og overgang til botilbud. Via botilbuddet – Halfway House – vil der blive lavet en bedre kobling mellem disse forskellige sektorer og lovgivninger, forstået således, at indsatsen baseres på og er afhængig af et tæt og forpligtende samarbejde med øvrige sektorer og herunder særligt behandlingspsykiatrien. Det er derfor vigtigt, at definitionen og ansvaret fremstår klart for alle implicerede parter i det tværsektorielle samarbejde.

Definition af målgruppen

Personer, der henvises til Halfway House, er svært syge, psykiatriske patienter, der er færdigbehandlede i psykiatrisk indlæggelsesregi. Målgruppen repræsenteres oftest af følgende problemstillinger:

- Langvarige multiple psykiske og sociale problemstillinger
- Psykotiske lidelser (oftest skizofrenidiagnose)
- Kompliceret, samtidigt misbrug
- Dom til behandling
- Stærkt udadreagerende adfærd

Det vurderes, at målgruppens indsats sædvanligvis varetages i enkeltmandsprojekter, og det vurderes, at der kan visiteres til en mindre indgribende indsats efter ophold på Halfway House.

Størstedelen af målgruppen vil være idømt en behandlingsdom eller dom til ambulant behandling.

En stor del af målgruppen er desuden kendetegnet ved at være ”dobbeltdiagnosticeret”. Hermed forstås en diagnosticeret psykiatrisk lidelse og et samtidigt stof- og/eller alkoholmisbrug. Målgruppen er differentieret, hvor en del af borgerne med dobbeltdiagnose har vanskeligt ved at profitere af almindelige behandlingstilbud inden for såvel psykiatrien som misbrugsområdet. Tilstanden kan svinge og den dobbeltdiagnosticeredes motivation for at modtage støtte er ikke altid tilstede. Succes for indsats med både en psykiatrisk lidelse og et misbrugsproblem er ofte afhængig af, at begge diagnoser behandles samtidigt.

Fagligt indhold i Halfway House

Det faglige niveau og indhold må naturligvis tilrettelægges i forlængelse af formålet med Halfway House samt vægtes i forhold til målgruppen.

Tilbuddet er bygget op omkring 4 hovedindsatsområder, der indbyrdes påvirker hinanden. De 4 hovedindsatsområder er:

- Den socialpsykiatriske indsats (se 4.1.)
- Behandlingspsykiatriens rolle og indsats (se 4.2.)
- Den misbrugsrelaterede del af indsatsen (se 4.3.)
- Socialfaglig indsats i relation til evt. dom og kriminalitet (se 4.4.)

Den socialpsykiatriske træningsindsats

Den faglige indsats ved Halfway House tilrettelægges individuelt og er særligt tilpasset den enkelte beboers specifikke situation, da problemstillingerne ofte er differentierede og hermed fordrer varierede faglige initiativer. Rehabiliteringen er således målrettet den enkeltes problemstillinger og udviklingspotentialer.

Inden den egentlige rehabilitering begynder, vil der være fokus på stabilisering og udredning. I stabiliseringsfasen arbejdes der med tilvænning til de nye omgivelser og strukturer. Udredningsfasen omhandler afklaring vedr. døgnrytme, psykisk tilstand, medicinsk behandling, misbrug, fysisk helbred, nære relationer, støttebehov af social og praktisk karakter samt kriminel adfærd.

Når den rehabiliterende og/eller kompenserende støtte skal tilrettelægges, er det den enkelte beboers forudsætninger, behov og ønsker, der er i fokus. Med udgangspunkt i kommunens handleplan, behandlingsplanen fra sygehuset samt fælles indgåede koordinations- eller udskrivningsplaner bliver der i et samarbejde med beboeren udarbejdet en individuel plan, som danner grundlaget for beboerens hverdag og den indsats, som den enkelte har brug for. Planen skal støtte op om de mål, der i fællesskab er defineret for opholdet. Det kan eksempelvis være at træne og udvikle kompetencer med henblik på en bedre mestring af dagligdagen samt forebygge, at den enkelte beboers situation forværres for herigennem af undgå recidiv.

Den faglige indsats ved Halfway House vil desuden leve op til de fastlagte standarder for Region Nordjylland i henhold til Danske Regioners kvalitetsmodel for det sociale område, hvor der er standarder for individuelle planer, brugerinddragelse og kommunikation.

Mål med indsatsen

Tilbuddets formål er at hjælpe den enkelte videre i livet. Dette indebærer at blive bedre til at mestre dagligdagen og opnå en øget livskvalitet. Hvad livskvalitet er for den enkelte, er individuelt, og indsatsen planlægges altid med afsæt i denne forudsætning. Imidlertid vil der blive arbejdet med udgangspunkt i, at følgende områder spiller en væsentlig rolle for de fleste menneskers trivsel og tilfredshed med tilværelsen:

- *Psykisk velbefindende* (at være tryk, at kunne færdes, at have indsigt i egne problematikker, at være velmedicineret, at have adgang til råd og vejledning samt omsorg og evt. pleje)
- *De sociale relationer* (kontakt til det nære netværk, at have kendskab til sociale spilleregler og kunne praktisere hensigtsmæssige omgangsformer)
- *Daglige aktiviteter* (at kunne varetage nødvendige praktiske opgaver, at have meningsfulde aktiviteter i hverdagen, at dyrke interesser)
- *Fysisk velbefindende* (hensigtsmæssigt forhold til hygiejne, fysisk aktivitet, søvnmønster og rusmidler)
- *Mestring og læring* (at kunne mestre dagligdagen og tage ansvar herfor, herunder sin egen økonomi, at lære nye færdigheder og håndtering af nye livssituationer)

- *Deltagelse i samfundet* (at have mulighed for indflydelse og at udnytte sine demokratiske rettigheder på botilbuddet, at have kendskab til aktiviteter udenfor botilbuddet og evt. deltage heri, at kunne opretholde en hensigtsmæssig døgnrytme)²

Faglige metoder

Den overordnede ramme

Det er essentielt for den faglige tilgang ved botilbuddet, at der arbejdes ud fra en tankegang om, at den enkelte beboer kan rehabiliteres og dermed indgå i en proces, hvor en styrket faglig indsats kan forbedre beboerens fremtidige tilværelse. Rehabilitering handler om at hjælpe den enkelte beboer med at genskabe et godt og sammenhængende hverdagsliv på trods af psykisk sygdom eller sociale problemstillinger.

Rehabiliteringen indgår som et gennemgående fagligt element, hvor der for den enkelte beboer tilrettelægges individuelle planer med fokus på personlige udviklingsprocesser mod at forbedre kognitive, sociale og sygdomsrelaterede niveauer. Der er tale om en personlig proces, der er meget forskellig fra beboer til beboer, og som er tidskrævende. Målet er at gøre beboeren i stand til at leve et tilfredsstillende og meningsfyldt liv på trods af eventuelt vedvarende sociale begrænsninger eller sygdomsspecifikke problemstillinger, herunder at kunne tilbyde beboeren et matchende og længerevarende botilbud efter ophold på Halfway House. Bostedet arbejder grundlæggende ud fra to tilgange som er:

- Rehabilitering, der udtrykker den indsats botilbuddet tilbyder beboeren
- Recovery, der definerer den proces beboeren gennemlever i forløbet

Rehabilitering (Indsats)

Rehabilitering³ handler om at give mennesker med nedsat funktionsevne qua deres psykiske lidelser de samme muligheder som andre borgere.

Rehabilitering defineres som en målrettet og tidsbestemt samarbejdsproces mellem beboeren, pårørende og fagfolk. Formålet er at beboeren, som har eller er i risiko for at få betydelige begrænsninger i sin fysiske, psykiske og/eller sociale funktionsevne, opnår et selvstændigt og meningsfyldt liv.

Ved rehabiliteringsindsatsen, tages der fagligt udgangspunkt i beboerens ønsker, kompetencer, ressourcer og potentialer og med anerkendelse og respekt for det lidelsesforløb og dens indvirkning på beboerens samlede liv. Ved komplekse lidelsesforløb vil rehabiliteringen derfor ofte dreje sig om både biologiske, psykiske og sociale faktorer.

”Det Gode Rehabiliteringsforløb” er målrettet beboerens lidelse eller funktionsevnenedsættelse og understøtter at beboeren oplever sammenhæng mellem ydelser på tværs af sektorer og faggrænser. Indsatsen i rehabiliteringsforløbet er baseret på tværfaglig udredning og vurdering.

I forhold til botilbuddet udgøres rehabiliteringen således af en helhedsmæssig og sammenhængende indsats, hvor både personalet ved Halfway House, Behandlingspsykiatrien og kommunen bidrager med særlige spidskompetencer, der matcher borgerens situationelle behov. I forhold til nærværende målgruppe betyder dette et tæt tværfagligt samarbejde

² Om end der ikke findes en fælles definition af livskvalitet, er der empiriske beviser for, at de fleste personer vil angive de samme områder som havende betydning for deres livskvalitet. Prioritering af områderne vil naturligvis variere fra individ til individ (Bowling 2005: 9). Områderne er som beskrevet i det ovenstående.

³ I 1996 udarbejdede WHO et internationalt konsensusdokument om psykosocial rehabilitering: ”Psykosocial rehabilitering er en proces, der faciliterer menneskers mulighed for at nå deres optimale niveau med hensyn til selvstændig funktion i samfundet. Den indebærer både en forbedring af personens kompetencer og indførelse af forandringer i de sociale omgivelser, der kan skabe en så høj livskvalitet som muligt for mennesker, der har oplevet en psykisk lidelse med en vis grad af nedsat funktionsevne til følge. Den psykosociale rehabilitering sigter på at tilvejebringe det optimale funktionsniveau hos mennesker og samfund og minimere funktionsnedsættelser og handicap og lægger vægt på menneskers valg med hensyn til en tilfredsstillende tilværelse i samfundet”.

internt på botilbuddet samt mellem botilbuddet, behandlingspsykiatrien, kriminalforsorgen, misbrugskonsulenter og kommunale sagsbehandlere.

Recovery (Proces)

Recovery⁴ betyder generhvervelse eller "at komme sig". Det er benævnelsen for den proces beboeren gennemlever efter længere tids sygdom og dens følgevirkninger. I løbet af denne proces udfoldes der to parallelle processer; en proces, hvor beboeren skal forlige sig med sig selv, og en proces, hvor der skal genetableres forbindelse til verden. Genetablering af forbindelse er et udtryk, der giver en god beskrivelse af fokus for begge processer. Beboeren skal genetablere forbindelsen til sig selv, finde sin kerneidentitet, overtage kontrollen i forhold til sin eventuelle funktionsnedsættelse og sit eget liv. Beboeren skal ligeledes genetablere eller genskabe forbindelsen til verden omkring sig.

Tages kompleksiteten af målgruppens problembillede i betragtning, vil det ofte være vanskeligt at opnå fuld recovery. Det ligger imidlertid i tilbuddets menneskesyn, at der arbejdes hen imod delvis recovery forstået således, at målsætningen er, at den enkelte borger udvikler sig i retningen mod at forbedre sin situation mest mulig og opnå en større livskvalitet.

Øvrige tilgange og metoder

For at tilrettelægge rehabiliteringen og understøtte den enkeltes recovery-proces anvendes en bred og anerkendt vifte af faglige metoder og tilgange. Beboernes problemstillinger er komplekse og forskelligartede, og det er derfor vigtigt, at der ikke kun anvendes én metode og én faglighed i indsatsen, men at mange metoder afprøves og tilpasses den enkeltes situation. Der vil blandt andet blive arbejdet med:

- Relationsarbejde
- Forudsigelighed og strukturering af hverdagen
- ADL træning
- Medicinpædagogik
- Jeg-støttende indsatser, skærmning m.m.
- Metoder til tolkning af adfærd og adfærdsudvikling
- Aggressionshåndtering
- Kognitive tilgange
- Misbrugsterapeutiske tilgange
- Træning i sociale og praktiske færdigheder
- Udvikling af interesser og muligheder for at virkeliggøre dem
- Tværfaglighed

Af konkrete faglige redskaber kan desuden nævnes: etablering af tværfaglige team bestående af beboeren og 2-3 medarbejdere, den grundige udredning, de personlige planer, hyppige statusmøder i det professionelle netværk, kortlægning af "advarselstegn" forud for forværring af den psykiske tilstand og kortlægning af mestringsstrategier.

Behandling

Indsatsen i botilbuddet vil basere sig på et meget tæt og forpligtende samarbejde mellem behandlingspsykiatrien og botilbuddet. Det tætte samarbejde er meget afgørende for, at beboerne kan rummes i et botilbud indenfor den sociale lovgivning og ses som essentielt i forhold til den særlige faglige indsats, botilbuddet kan yde.

Såvel de psykiske som sociale problemer, der er kendetegnende for målgruppen, fordrer et samarbejde mellem både primær og sekundær sektor samt den ansvarlige kommune. Særligt i forbindelse med den behandlingsrelaterede indsats

⁴ Recovery er ikke defineret entydigt i litteraturen, men William Anthony (direktør for psykiatrisk rehabiliteringscenter i Boston) har i 2000 formuleret det således: "Recovery er en dyb personlig og unik proces, som forandrer personens holdninger og værdier. Recovery indebærer en opdagelsesrejse ind i sig selv som menneske og en forandringsproces, hvor man vokser hinsides den katastrofe, som den psykiske sygdom har forårsaget".

vedrørende borgere med dom til behandling eller risiko for psykiatrisk sygdomsrelateret recidiv er det nødvendigt med inddragelse af kompetencer fra behandlingspsykiatrien.

Med henblik på at understøtte den enkelte beboers muligheder for at få et succesfuld forløb ved botilbuddet, er der således opstillet følgende foreløbige samarbejdselementer mellem Specialsektoren og Behandlingspsykiatrien:

- Alle beboerne skal have udarbejdet en udskrivningsaftale eller koordinationsplan
- I forhold til alle beboerne sker der ved udskrivelse overlevering fra behandlingspsykiatrien til personalet på botilbuddet med afsæt i beboerens behandlingsplan
- Ved afvigelse fra den aftalte plan omkring beboeren agerer medarbejderne på botilbuddet efter aftale eller kontakter Behandlingspsykiatrien - afstemt efter den konkrete situation
- Ved behov yder Behandlingspsykiatrien rådgivning og vejledning i konkrete situationer i henhold til udskrivningsaftalen/koordinationsplanen
- Der er mulighed for hurtige og fleksible indlæggelser ved behov herfor
- Tilsyn af psykiater:
 - For beboere, der har dom til behandling, har en psykiatrisk overlæge behandlingsansvar og tilsynspligt (se 0)
 - For beboere uden dom til behandling foregår der et tæt samarbejde mellem behandlingspsykiatrien og botilbuddet omkring den enkelte. Der er tilknyttet en psykiatrisk overlæge eller speciallæge, som kan kontaktes for råd og vejledning, ligesom der kan indgås aftale om faste besøg. (se 0)
- Fælles supervision/gensidig faglig sparring vedr. den enkelte patient/beboers situation

Behandlingsamarbejde ved dømte beboere

Som anført i målgruppebeskrivelsen vil en afgørende del af målgruppen for botilbuddet antageligt være idømt dom eller dom til ambulant behandling⁵. Dette bevirker, at en overlæge i psykiatri er ansvarlig for at iværksætte og gennemføre behandlingsforløb i samarbejde med andet personale og andre instanser og heriblandt personalet på Halfway House.

Der er flere myndigheder involveret i arbejdet med behandlingsdømte borgere. Det drejer sig om Kriminalforsorgen, Psykiatrien, Statsadvokaten, kommunen og bostedet (Halfway House). Der etableres et tæt samarbejde med Kriminalforsorgen, hvori der blandt andet vil være fokus på at arbejde med at forebygge ny kriminalitet, herunder at ændre på eventuel voldelig adfærd.

Behandlingsansvar og iværksættelse

Efter at en borger er visiteret med dom, er det den ledende overlæge, som har ansvaret for at tilrettelægge behandlingsforløbet i det psykiatriske regi.

Den behandlingsansvarlige overlæge har ansvaret for beboerens behandlingsforløb, men kan inddrage andre i behandlingen, fx andre læger eller sygeplejersker.

I de tilfælde hvor en retspsykiatrisk beboer har behov for genindlæggelse, har den behandlingsansvarlige overlæge ansvaret for forløbet.

⁵ **Ved en behandlingsdom** forstås at en borger har fået en dom til behandling på psykiatrisk afdeling eller er under tilsyn heraf. En behandlingsdom forudsætter som udgangspunkt, at behandlingen indledes med indlæggelse på psykiatrisk afdeling. Overlægen kan beslutte at udskrive borgeren til fortsat ambulant behandling. Dom til behandling indebærer, at den dømte som udgangspunkt indlægges på en psykiatrisk afdeling, men herefter er det overlægen, der træffer beslutning om udskrivelse til fortsat ambulant behandling og overlægen, der sammen med kriminalforsorgen kan træffe bestemmelse om, at borgeren skal genindlægges.

Ved dom til ambulant behandling forstås at en borger har fået dom til ambulant behandling ved psykiatrisk afdeling. For hovedparten af disse borgere vil dommen give mulighed for indlæggelse på psykiatrisk afdeling, om nødvendigt med politiets hjælp, uden at borgeren opfylder kriterierne for tvangsindlæggelse jf. psykiatrilovens bestemmelser.

Dom til ambulant behandling indebærer ikke ophold på en psykiatrisk afdeling, men alene ambulant psykiatrisk behandling, således at den dømte er forpligtet til at møde til behandling i det omfang, der bestemmes af den pågældende afdelings overlæge.

For beboere med behandlingsdom eller en dom til ambulantly behandling, skal den behandlingsansvarlige overlæge sikre, at beboeren tilses ambulantly. Borgere, som før en behandlingsdom har ophold på et bosted, skal som udgangspunkt indledningsvis indlægges som følge af behandlingsdommen.

Behandlingsplan

Det er den behandlingsansvarlige overlæges ansvar, at der udarbejdes en behandlingsplan for beboere med dom til behandling. Dette er ligeledes tilfældet ved ambulante domsforløb jævnfør psykiatriloven, da den psykiatriske behandling også omfatter fuldbyrdelsen af dommen. Behandlingsplanen skal uafhængigt af behandlingsregi dække hele behandlingsforløbet.

Den behandlingsansvarlige overlæge har en særlig forpligtelse til at sikre, at det fremgår af behandlingsplanen, hvilken grad af observation fra sundhedsfagligt personale beboeren har brug for og herunder, om beboeren skal have hjælp til at tage sin medicin mv. I det omfang den behandlingsansvarlige overlæge vurderer, at sundhedsfagligt personale skal observere eller give medicin til beboeren, skal lægen videregive relevante oplysninger til personalet på bostedet til brug for observationen/mediceringivningen. Det skal fremgå af behandlingsplanen i hvilke situationer, at den behandlingsansvarlige overlæge skal kontaktes af personalet.

Behandling

Det er den behandlingsansvarlige overlæges ansvar at sikre, at beboeren får den nødvendige og relevante psykiatriske behandling. Den behandlingsansvarlige overlæge skal selv tilse beboeren ved begyndelsen af behandlingsforløbet og konkret vurdere, hvor ofte det i behandlingsforløbet er nødvendigt, at beboeren tilses og hvilket personale, der skal forestå behandlingen i psykiatriske regi.

Den behandlingsansvarlige overlæge skal instruere personalet på bostedet, som er involveret i behandlingen af beboeren, i at give den behandlingsansvarlige overlæge tilbagemeldinger af relevans for behandlingen af beboeren. Det kan for eksempel være relevant, at personalet på bostedet instrueres i, at de hurtigst muligt skal kontakte den behandlingsansvarlige overlæge, hvis de får kendskab til eller mistanke om, at beboeren ikke tager sin medicin som ordineret, eller hvis der opstår mistanke om stofmisbrug eller fornyet kriminalitet.

Samarbejde

Den behandlingsansvarlige overlæge skal sikre koordinering med andre involverede instanser og heriblandt sikre, at der bliver udarbejdet en udskrivningsaftale eller en koordinationsplan, hvoraf ansvarsfordelingen mellem Psykiatrien, bostedet (Halfway House), kommunen, kriminalforsorgen mv. fremgår. Den behandlingsansvarlige overlæge skal desuden sikre, at behandlingsplanen og udskrivningsaftalen/koordinationsplanen justeres efter behov, samt at de involverede samarbejdspartnere orienteres, hvis der sker ændringer, som har betydning for samarbejdet.

Indlæggelse

Behandlingsdømte beboere kan genindlægges uafhængigt af, om psykiatrilovens bestemmelser om tvangsindlæggelse er opfyldt. Indikation for genindlæggelse kan eksempelvis være recidiv af misbrug, risiko for eller mistanke om kriminelt recidiv, at beboeren er ophørt med at tage sin medicin eller at beboerens psykiske tilstand i øvrigt er forværret.

Kontinuitet

I forbindelse med varetagelsen af behandlingsdømte beboere skal det understreges, at en høj kvalitet af diagnostik, behandling og opfølgning kan give mulighed for at etablere en konstruktiv relation til beboeren, der kan strække sig ud over dommens tidshorisont. Dette kan eventuelt medvirke til forebyggelse af fremtidig recidiv af sygdom og af kriminalitet. I den forbindelse bør det være et naturligt led i planlægningen af indsatsen at forberede og sikre beboerens overgang fra status som behandlingsdømt borger til en borger med sindslidelse.

Behandlingssamarbejde ved ikke dømte beboere

Ikke alle beboere på botilbuddet vil være idømt dom, og vil da behandlingsmæssigt ikke høre under samme retningslinjer vedrørende Psykiatriske behandlingsansvar som dømte borgere – jf. Sundhedsstyrelsens vejledning i forhold til behandlingsdom eller dom til ambulantly psykiatriske behandling. I de tilfælde, hvor beboeren ikke er idømt dom, er det dog ligeledes væsentligt at

Behandlingspsykiatrien, Halfway House og kommunen har et tæt samarbejde om den enkelte beboer. Det er udgangspunktet, at der forsat skal være en tæt involvering fra behandlingspsykiatriens side og således, at der også i forhold til disse beboere er adgang til lægefaglig bistand både akut og efter aftale.

Iværksættelse og behandlingsplan

Det er kommunen, der visiterer til Halfway House. Ved visitation til Halfway House er alle parter forpligtigede til at samarbejde om tilrettelæggelsen af det videre forløb for den enkelte beboer.

Det er væsentligt, at det faglige personale ved Halfway House tager Behandlingspsykiatriens udredningsarbejde til efterretning samt planlægger det enkelte forløb med afsæt i de anbefalinger, behandlingspsykiatrien har udarbejdet i behandlingsplanen, som skal dække hele behandlingsforløbet, uafhængigt af behandlingsregi. Behandlingspsykiatriens anbefalinger udarbejdes under hensynstagen til, at indsatsen efter udskrivelsen finder sted i socialt regi efter servicelovens bestemmelser.

Anbefalingerne kan for eksempel vedrøre:

- Hvorvidt og i hvilket omfang beboeren skal have hjælp til at tage sin medicin
- Særlige forhold omkring tilgangen til patienten/beboeren
- Hvornår behandlingspsykiatrien bør kontaktes af personalet i botilbuddet
- Om der bør aftales faste besøg fra behandlingspsykiatrien i en evt. opstartsperiode

Det skal desuden bemærkes, at for beboere der er i ambulant behandling, eller har været det inden for et år, vil det til en hver tid være muligt at møde op i den Psykiatriske skadestue.

Behandling

Ved ophold på Halfway House har det faglige personale på bostedet ansvaret for at sikre, at beboeren får den nødvendige og relevante socialpsykiatriske behandling. Efter behov yder Behandlingspsykiatrien konsultativ bistand i form af råd og vejledning til det faglige personale i forbindelse med enkeltsager vedrørende problemstillinger, der opstår for borgerne ved Halfway House. Ligeledes kan der ved behov aftales faste konsultationer.

Samarbejdet mellem personalet ved Halfway House og Behandlingspsykiatrien har til formål at styrke kvaliteten i arbejdet med beboeren ved Halfway House samt sikre, at beboeren så vidt muligt modtager den rigtige behandling og indsats ved Halfway House for at forhindre recidiv og i værste fald genindlæggelse ved Behandlingspsykiatrien.

Det er et fælles ansvar, at der er konsistens og logisk sammenhæng mellem beboerens eventuelle ambulante behandling i Behandlingspsykiatrien og tilrettelæggelsen af handleplanen og den individuelle plan for beboeren ved Halfway House.

Samarbejde

Det er i forbindelse med det generelle samarbejde omkring patienten/beboeren helt centralt, at der forinden visitationen til Halfway House er udarbejdet udskrivningsaftale eller koordinationsplan.

Det er den behandlingsansvarlige overlæge, som har ansvaret for, at der udarbejdes en udskrivningsaftale for patienter, der efter udskrivning fra indlæggelse må antages ikke selv at ville søge den behandling eller de sociale tilbud, der er nødvendige for patientens helbred. Udskrivningsaftalen er en frivillig aftale, der indgås mellem patienten, den psykiatriske afdeling og de relevante myndigheder (praktiserende læge m.v.) vedrørende de behandlingsmæssige og sociale tilbud til patienten efter udskrivning (jf. Psykiatriloven). Hvis patienten ikke vil medvirke til indgåelse af en udskrivningsaftale, har overlægen ansvaret for, at der i samarbejde med relevante myndigheder udarbejdes en koordinationsplan for de behandlingsmæssige og sociale tilbud til patienten.

Den behandlingsansvarlige overlæge skal desuden sikre, at behandlingsplanen og udskrivningsaftalen/koordinationsplanen justeres efter behov, samt at de involverede samarbejdspartnere orienteres, hvis der sker ændringer, som har betydning for samarbejdet.

Udskrivningsaftalen eller koordinationsplanen skal særligt understøtte, at de involverede parter ved hvilke handlinger, der skal iværksættes, såfremt den aftalte plan for behandlingen/indsatsen ikke følges og herunder, hvem der skal involveres i forskellige situationer. Dette skal sikre en hurtig og koordineret indsats omkring den enkelte med henblik på at undgå recidiv og evt. genindlæggelser.

Misbrug

Målgruppe for Halfway House er kendetegnet ved at have multiple problemstillinger, herunder vil en stor del have et samtidigt alkohol- eller stofmisbrug.

Det er nødvendigt at koble en misbrugsfaglig tilgang til indsatsen, hvor målet er, at den enkelte beboer med misbrug får kontrol over misbruget, eller bringer det helt til ophør.

Det er af afgørende betydning for rehabiliteringsindsatsen, at misbrugsbehandlingen vægtes højt i behandlingsmiljøet for herigennem at understøtte beboerens recoveryproces. Misbrugsbehandlingen skal være med til at stabilisere borgerens risikoniveau for øget misbrug samt forebygge recidiv, da misbrug meget ofte direkte modvirker behandlingsresultaterne både psykiatrisk og socialt. Derudover er misbruget stærkt medvirkende til at fastholde borgerne i eventuelt kriminalitet.

Hensigten er således, at man i botilbuddet arbejder målrettet med den enkeltes misbrugsproblematikker og at beboeren – udover at deltage i misbrugsbehandling – bliver mødt af en medarbejdergruppe, som har indsigt og viden om misbrug og er velfunderet i bl.a.:

- Interaktion mellem rusmidler og psykiske sygdomme
- Rusmidlernes funktion ved personlighedsforstyrrelser
- Neuropsykologiske problemstillinger
- Psykoedukation
- kognitiv misbrugsbehandling

Udover, at der i botilbuddet vil blive arbejdet med den enkeltes misbrugsproblematikker via samtaler og behandling, vil der også være en høj grad af fokus på, at få iværksat meningsfyldte aktiviteter. Det skal således afdækkes, hvilke aktiviteter der kan indgå i borgerens liv i stedet for misbruget, da der arbejdes ud fra en overbevisning om, at aktivitet kan have en både afledende og dæmpende virkning på en evt. uhensigtsmæssig adfærd og ikke mindst en positiv effekt på den enkeltes sindstilstand. Der vil således blive arbejdet intensivt med at finde frem til aktiviteter som betyder noget for den enkelte og der vil blive ydet massiv støtte til at fastholde den enkeltes motivation for at fastholde en evt. nyfunden interesse.

Desuden vil det blive vægtet, at understøtte beboernes mulighed for at opdyrke nye miljøer uden for misbrugsmiljøet, med henblik på at blive integreret i mere hensigtsmæssige netværk.

Indsatsen under opholdet skal også indebære, at der kommer orden på egen økonomi, herved kan misbruget begrænses i et vist omfang og ligeledes evt. berigelseskriminalitet.

Kriminalitet

En stor del af målgruppen er som nævnt kendetegnet ved at have dom til behandling. Dette betyder, at der udover en tæt tilknytning til den behandlingsansvarlige overlæge også er behov for et tæt samarbejde med Kriminalforsorgen i forbindelse med indsatsen til den enkelte.

Samarbejde med kriminalforsorgen

Kriminalforsorgen, har tilsynspligt for langt den største del af persongruppen i botilbuddet, da de enten har dom til behandling eller dom til ambulans behandling.

Kriminalforsorgens funktioner kan være forskellige alt efter den enkelte beboeres situation.

Eksempelvis vil nogle beboere være så psykisk dårlige og så tæt fulgt, at tilsynet føres via kontakt til behandlende læge og botilbuddet.

Frekvensen af tilsyn kan også variere og vil blandt andet afhænge af de problematikker som gør sig gældende. Er der tale om et forholdsvis stabilt forløb i botilbuddet vil den tilsynsførende sædvanligvis kun være med ved statusmøder. Medarbejderne i botilbuddet har så en skærpet pligt til at melde tilbage til den tilsynsførende, hvis beboeren ikke lever op til de aftaler der er indgået. I sådanne tilfælde kan der være behov for, at den tilsynsførende forsøger at løse op for en evt. krise ved at have nogle opbyggende samtaler med både den dømte og personalet.

Botilbuddets indsats i relation til kriminalitet

Udover at botilbuddet skal støtte op omkring de aftaler der er indgået i relation til dommen med henblik på at forebygge ny kriminalitet, vil der også i botilbuddet blive arbejdet med forebyggelse. Blandt andet med at finde frem til strategier, som kan bidrage til alternative handlemuligheder i udfordrende situationer, som ellers kunne lede til vold eller anden form for kriminalitet.

Hensigten er således, at man i botilbuddet arbejder med den kriminelle adfærd og at beboeren bliver mødt af en medarbejdergruppe, som har indsigt i og viden om at arbejde med adfærdændring/korrigerende med henblik på forebyggelse af ny kriminalitet.

Særligt baseres indsatsen i den forbindelse på:

- Etablering af bæredygtige relationer
- Kognitive samtaler
- Metoder til aggressionshåndtering
- Psykoedukation
- APG (Aggressions Profil & Guidline)
- Fastholdelse i evt. misbrugsbehandling⁶
- Fysisk udfordrende aktiviteter
- Etablering af netværk udenfor sædvanlig omgangskreds

Betingelsen for succes omkring den forbyggende indsats, som iværksættes i botilbuddet, er afhængig af, at der er indgået klare aftaler mellem alle relevante aktører. Det skal derfor også i denne sammenhæng understreges, at udarbejdelsen af udskrivningsaftaler eller koordinationsplaner er meget afgørende for at fastholde den enkelte i en vellykket udviklingsproces. Processen understøttes både ved at den enkelte kan fastholdes, men også ved at der hurtigt kan gribes ind, da der er klare aftaler om hvornår og hvem der skal reagere på evt. uhensigtsmæssigheder.

⁶ Meget tyder på, at misbrug kombineret med psykisk lidelse øger risikoen for eksempelvis voldskriminalitet, hvilket er vist i flere både danske og internationale undersøgelser. Der vil derfor være meget opmærksomhed på at fastholde den enkelte i misbrugsbehandling, som en del af den forebyggende indsats.

Personale og normering

Skal det lykkes at skabe et ikke kun økonomisk, men også et fagligt forsvarligt og bæredygtigt tilbud, er det vigtigt, at botilbuddet besættes med en robust personalegruppe i relation til både kunnen, viden og antal. Målgruppen fordrer, at der særligt er fokus på arbejdsmiljø og sikkerhed, da stor udskiftning i personalegruppen vil gøre det vanskeligt at skabe et trygt miljø for såvel medarbejdere som beboere. Dette sikrer ikke kun kontinuitet i indsatsen, men også fokus på udviklingsperspektivet og målet om, at beboerne med tiden kan klare sig i et mindre indgribende tilbud.

Personalesammensætning

Da der er tale om beboere med komplekse problemstillinger, lægges der vægt på at få sammensat en tværfaglig personalegruppe, som har en bred vifte af kompetencer og erfaringer med at arbejde med socialpsykiatri, misbrug og kriminalitetsforbyggelse i et miljø som til tider vil være udfordrende og aggressionsladet. S sammensætningen i personalegruppen skal understøtte, at de ansatte med deres forskellighed supplerer hinanden og tilsammen opnår en større samlet viden, som kan anvendes på de mangeartede problemstillinger og understøtte det helhedsorienterede perspektiv i indsatsen.

I arbejdsplanen vil typisk indgå:

- ergoterapeuter
- sygeplejersker
- pædagoger
- social- og sundhedsassistenter

Administrationen i botilbuddet vil bestå af en ledergruppe på 3; en forstander og to afdelingsledere.

De to afdelingsledere skal - udover delvist at indgå i vagtplanen - have personaleansvar for hver sin afdeling bestående af 6 beboere. Grundet en forholdsvis høj personalenormering, vil den enkelte afdelingsleder således få ansvar for omkring 15-20 medarbejdere, hvilket er i overensstemmelse med Specialsektorens intention om, at maksimalt 20-25 medarbejdere refererer til samme leder.

På grund af målgruppens særlige problemstillinger er det forventningen, at afdelingslederne vil skulle bruge en væsentlig del af tiden tid på at udøve tæt ledelsesbistand til medarbejderen. Dette vurderes helt afgørende for at sikre såvel et godt arbejdsmiljø som en succesfuld indsats til beboeren.

Gode betingelser for sparring, samt faglig udvikling, supervision og efter/videreuddannelse ses således som en forudsætning for:

- at skabe kontinuitet i indsatsen, samt understøtte at miljøet er trygt, kendt og forudsigeligt for beboeren
- at minimere konfliktsituationer og magtanvendelser
- at udvikle og fastholde medarbejdere i et tilbud med meget ressourcekrævende beboere
- at skabe grobund for erfaringsudveksling og høj specialisering i medarbejdergruppen
- at forebygge udbrændthed hos medarbejderne

Udover ovenstående personalegrupper afsættes der ressourcer til – psykologbistand, som både skal bidrage til indsatsen i forhold til beboeren, men også i forbindelse med supervision af medarbejderen – socialrådgiverbistand som sammen med beboeren skal samarbejde med øvrige myndigheder, samt afklare muligheder og ønsker efter opholdet i tilbuddet – administrativbistand – løsning af pedelopgaver, rengøringsassistance til at forestå rengøringen af fællesarealer og evt. lejligheder, samt køkkenassistance, som skal bidrage til den daglige madlavning og koordinere indkøb.

Normering

Der arbejdes ud fra en forventning om, at beboerne deles op i 4 grupper med 3 personer i hver gruppe. I hver gruppe skal der i alle dag- og aftensvagter være to medarbejdere til rådighed. Om natten vil der være 2 vågne nattevagter samt en sovende nattevagt. Døgn dækningen vil således samlet set være som følger:

Dagvagt: 8 personer

Aftenvagt: 8 personer

Nattevagt: 2 vågne og 1 sovende nattevagt + mulighed for at tilkalde beredskab.

Fysisk placering og fysiske rammer

For at sikre de optimale muligheder for at arbejde med beboerens livskvalitet skal der udover fokus på det faglige indhold også lægges vægt på at have gode fysiske rammer, der kan tilpasses den enkelte beboeres behov og understøtte indsatsen. Der skal i den forbindelse tages højde for såvel placering af botilbuddet, som den konkrete indretning af de fysiske rammer.

Placering af tilbuddet

Det er udgangspunktet, at botilbuddet skal placeres i Aalborg Kommune med henblik på at være forholdsvis tæt på Aalborg Psykiatrisk Sygehus. Hensigten er, at adgangen til evt. fortsat psykiatriske behandling, som vil være aktuel for de fleste af beboerne, skal være let tilgængelig. Derudover vurderes følgende forhold vigtige:

- Tilbuddet må ikke placeres for langt væk fra centrum, men heller ikke for tæt på. Tilbuddet skal ligge inden for en radius af 10 -15 km fra Aalborg Centrum
- Der skal være gode transportmuligheder af hensyn til både beboerne og personale
- Indkøbsmuligheder skal være inden for en rimelig afstand. (Det er ikke tilstrækkeligt eller hensigtsmæssigt, at der fx blot er én tankstation, hvor det er muligt at gøre indkøb. Målgruppen vil da være for synlig i nærområdet)
- Det vil være en fordel, at tilbuddet placeres i et område, hvor der i forvejen er andre tilbud, da omgivelserne således er vant til at have botilbud inden for rækkevidde

De fysiske rammer

De fysiske rammer er med til at understøtte pædagogikken, den enkelte beboeres livskvalitet og ikke mindst skabe en sikkerhedsmæssig forsvarlig arbejdsplads for medarbejderne. Gode fysiske rammer kan være medvirkende til, at reducere magtanvendelse og konfliktsituationer imellem beboerne og imellem medarbejdere og beboere.

De fysiske rammer er endnu ikke planlagt ned i detaljen - og der er således ikke tænkt færdigt i forhold til, hvorledes tilbuddet bedst indrettes til målgruppen - men der er gjort nogle overordnede betragtninger, som foreløbig danner udgangspunktet for, hvad der skal være indeholdt i det nye botilbud.

I alle situationer vurderes det vigtigt, at der etableres rummelige omgivelser - da det for flere af beboerne er vigtigt at undgå fysisk kontakt, når man passerer hinanden – og at der i alle rum tages hensyn til flugtmuligheder for medarbejderne og brugere.

Derudover er det udgangspunktet, at der skal etableres toværelseslejligheder med te-køkken på ca. 45 m². Der oprettes 4 små enheder med 3 personer i hver. Til hver enhed hører et fælles køkken, spiseplads og opholdsrum.

Der skal indarbejdes mulighed for at bo afskærmet, således fællesskabet kan vælges til og fra.

Fælles for de 12 beboere: Rum til aktiviteter af forskellig slags. Blandt andet et værksted, et rum til kreative aktiviteter, med plads til pc'er og evt. instrumenter, motionsrum, samt samtalerum.

Der er afsat ekstra kvadratmeter til udefaciliteter, både med henblik på at lave gode udendørs fællesarealer, men også i forhold til at etablere udendørsarealer i tilknytning til den enkeltes bolig, eks. i form af egen lille have. Desuden indgår kvadratmeter til personalefaciliteter, opbevaring/depotrum, medicinrum og teknikrum.

Pladstal, økonomi og takst

Om end der kan opnås en række fordele af såvel faglig som økonomisk karakter ved at samle 12 beboere, der normalvis placeres i enkeltmandsprojekter under ét tag, er det dog også væsentligt at være opmærksom på, at der også er en vis sårbarhed integreret i en sådan løsning. Blandt andet kræver etableringen af et sådant tilbud, at der er et forholdsvis stort optageområde og at belægningsprocenten er forholdsvis stabil.

Pladstal

For at sikre tilbuddets bæredygtighed såvel fagligt som økonomisk anbefales det således, at etablere det nye tilbud med minimum 12 pladser.

Behovet for pladser til nærværende målgruppe blev drøftet i Den Administrative Styregruppe den 21. marts 2011. Her var der opbakning til, at der arbejdes videre med udgangspunkt i at etablere 12 pladser. Aalborg Kommune har en forventning om at gøre brug af ca. 6 af disse pladser, mens de øvrige kommuner er aftagere til de resterende.

Økonomi og takst

Muligheden for ekstern finansiering har været undersøgt, særligt med henblik på at kunne understøtte tilbuddets driftssikkerhed i forbindelse med opstarten. Desværre har der ikke været puljemidler, målrettet projektet indenfor indeværende finansår. Projektgruppens repræsentanter afsøger fortsat mulighederne.

Som det fremgår af projektgruppens kommissorium, skal der desuden ske nærmere overvejelser omkring håndtering af tilbuddets drift i forbindelse med opstarten. Her tænkes på hvilken model der skal anvendes til at håndtere driftsudgifter inden/under opstart, samt evt. manglende indtægter i forbindelse med lav belægning i opstartsfasen. Sidst nævnte er særlig væsentlig, idet kommunernes henvisningsmønster i forbindelse med opstarten har stor indflydelse på, hvornår målet om fuld drift kan nås. Det er en forudsætning for tilbuddets etablering at der findes en løsning på, hvorledes disse opstartsrelaterede udfordringer skal håndteres og spørgsmålet forelægges Den Administrative Styregruppe til drøftelse på mødet den 25.05.11.

På baggrund af de foreløbige overordnede overvejelser omkring tilbuddet, er der lavet et overslag på en forventet takst. Der gøres opmærksom på, at der er behov for at gå yderligere i detaljen i forbindelse med såvel anlægs- som driftsudgifter, inden der kan laves et mere præcist bud på en endelig takst, hvilket sker i forbindelse med gennemførelse af projektets fase 2⁷. Ligeledes er der som anført ovenfor endnu ikke indregnet udgifter i relation til opstarten. På baggrund af nuværende oplysninger anslås følgende udgifter til anlæg og drift:

Anlæg 39 mio. kr.

Drift⁸ 28 mio. kr.

Med en belægsprocent på 85 % giver det anledning til en døgntakst på 7.449 kr.

6. Analyse af udviklingen på børneområdet – småbørn med høretab (til punkt 8)

⁷ Fase to starter op efter, at projektet er godkendt til at indgå i rammeaftalen for 2012 (forventelig medio oktober 2011)

⁸ I driftsudgifterne er indregnet løn, daglig drift af bygningerne, renter/afskrivninger af investeringer, samt overhead fra regionens fælles administration.

Notat om udviklingen på børneområdet – småbørn med høretab

1. Indledning	67
1.a. anbefalinger til det videre forløb	67
2. Udviklingen generelt på høreområdet	69
3. Oversigt over tilbud og status på efterspørgslen på området	69
3.a. Formål, målgruppe, lovgrundlag og indhold i tilbuddene.....	69
3.b. Oversigt over de enkelte tilbud og status på efterspørgslen	72
4. Konsekvenser ved en utilstrækkelig indsats	74
5. Anbefalinger til det videre forløb	75
5.a. Afvikling og lukning af dagtilbuddene.....	75
5.b. Styrkelse af rådgivnings- og vejledningstilbuddet.....	75
Bilag 1	79
1. Hvad er høretab?	79
2. Det auditive og visuelle miljø.....	79
3. Det sproglige og kommunikative miljø.....	80
4. Personalets kvalifikationer	80
5. Sagsgang i et vejledningsforløb	80

1. Indledning

Region Nordjylland kan konstatere en faldende efterspørgsel på dagtilbuddene på Center for Døvblindhed og Høretab til småbørn med høretab. Samtidig kan der dokumenteres en stigning i efterspørgslen efter de specialiserede rådgivnings- og vejledningsydelser på området. Baggrunden er udviklingen af mere avancerede og effektive behandlingsformer til børn med høretab i form af cochlear implant (CI), digitale høreapparater m.m., der har betydet, at hovedparten af børnene i dag er i et dagtilbud i deres nærmiljø.

Region Nordjylland har i forbindelse med driftsherreindmeldingerne for 2012 gjort opmærksom på problemstillingerne. Region Nordjylland orienterede samtidig om, at regionen vil tage initiativ til, at der udarbejdes forslag til alternative – mere fremtidssikrede - modeller for organiseringen af området. Hensigten er, at der udarbejdes et fælles grundlag for den videre drøftelse mellem region og kommuner omkring den fremtidige organisering af tilbuddene.

Dagtilbuddene er fysisk placeret på Center for Døvblindhed og Høretab i Aalborg. Langt hovedparten af børnene i dagtilbuddene er fra Aalborg Kommune. Region Nordjylland og Aalborg Kommune har indledningsvist haft en dialog om udviklingen på området og drøftet mulighederne for en anden organisering, der i højre grad imødekommer den aktuelle udvikling på området og den nuværende og fremtidige efterspørgsel på tilbuddene til målgruppen.

Aalborg Kommune har tidligere tilkendegivet en interesse for eventuelt at etablere kommunale dagtilbudspladser til målgruppen. Kommunen har undersøgt mulighederne og har efterfølgende vurderet, at det ikke er muligt at etablere et fagligt og økonomisk bæredygtigt tilbud i kommunalt regi.

Region Nordjylland har på baggrund af de videre drøftelser udarbejdet dette notat, der omfatter en række anbefalinger til det videre forløb.

1.a. Anbefalinger til det videre forløb

Der kan de seneste fem år konstateres en stadigt faldende efterspørgsel på dagtilbuddene på grund af den generelle udvikling på området. Det er ikke muligt at nednormere yderligere uden samtidig at hæve taksten. Der er ikke udsigter til, at denne udvikling vil ændre sig inden for den nærmeste fremtid.

Det anbefales derfor, at dagtilbuddene på Center for Døvblindhed og Høretab afvikles og lukkes på grund af den manglende efterspørgsel.

Da flere børn med høretab inkluderes i kommunale dagtilbud kan der konstateres en stigende efterspørgsel på rådgivnings- og vejledningsydelser. Samtidig kan det forventes, at efterspørgslen vil stige yderligere, hvis dagstilbuddene nedlægges.

Det anbefales derfor, at rådgivnings- og vejledningsfunktionen i Småbørnsvejledningen styrkes og opnormeres med en konsulentstilling. Udgifterne hertil andrager ca. 500.000 kr.

Under henvisning til "Bekendtgørelse om principper for kommunernes finansiering af de mest specialiserede lands- eller landsdelsdækkende tilbud" er rådgivnings- og vejledningsfunktionen objektivt finansieret. Det vil sige, at udgifterne fordeles efter folketal mellem kommunerne i Region Nordjylland og de øvrige kommuner i optageområdet, herunder Favrskov, Norddjurs, Syddjurs, Randers, Skive og Viborg kommuner.

Nedenstående tabel omfatter en oversigt over fordelingen af merudgifter på de enkelte kommuner ved en eventuel udvidelse af Småbørnsvejledningen. Det er vigtigt at påpege, at Vejledningsafdelingen, der er objektivt finansieret omfatter to tilbud – henholdsvis et tilbud

målrettet førskolebørn (Småbørnsvejledningen) samt et vejledningstilbud til skolebørn i alderen ca. 6 til 18 år (Skolerådgivningen). Kolonnen "Udgifter i alt" omfatter de samlede udgifter til den objektive finansiering af begge tilbud. Småbørnsvejledningens nuværende budget i 2011 udgør knap 2 mio. af de i alt godt 5,3 mio. kr.

Kommune	Udvidelse	Udgifter i alt
Syddjurs	21.973	235.978
Norddjurs	20.251	217.484
Favrskov	24.700	265.264
Randers	50.298	540.175
Morsø	11.590	124.471
Skive	25.553	274.432
Thisted	24.046	258.241
Viborg	49.533	531.965
Brønderslev	19.006	204.121
Frederikshavn	32.916	353.505
Vesthimmerlands	20.228	217.244
Læsø	1.045	11.225
Rebild	15.316	164.487
Mariagerfjord	22.616	242.888
Jammerbugt	20.664	221.925
Aalborg	104.803	1.125.537
Hjørring	35.462	380.848
I alt	500.000	5.369.790

Det bemærkes, at Region Nordjylland bibeholder forsyningsforpligtelsen i forhold til småbørn med høretab med behov for en særlig specialiseret indsats/et særligt tilrettelagt tilbud.

Aalborg Kommune er dog indstillet på at indgå i et samarbejde med regionen i forhold til at kunne bidrage med en løsning ved en konkret forespørgsel. Regionen og Aalborg Kommune vil således fremadrettet samarbejde omkring eventuelle forespørgsler om pladser til den gruppe af børn, der har høretab og yderligere funktionsnedsættelser, men hvor høretabet ikke er den primære problemstilling.

Det kan for denne gruppe være relevant at kombinere et tilbud om rådgivning og vejledning med en plads i en af kommunens specialgrupper. Regionen og Aalborg Kommune vil i et fællesskab udarbejde et forslag til et individuelt tilbud med en særskilt takst, som den pågældende myndighedskommune har mulighed for at visitere til.

2. Udviklingen generelt på høreområdet

Antallet af børn med betydeligt varigt høretab er på omkring 1-2 ‰ af en fødselsårgang, hvilket svarer til 60-120 børn på landsplan. Center for Døvblindhed og Høretabs dækningsområde udgør 18 % af befolkningsgrundlaget i Danmark, hvilket statistisk set svarer til 11-22 børn pr. år.

Antallet af børn med høretab har i en længere årrække været konstant, men med forventelige statistiske udsving i forhold til målgruppens relativt beskedne størrelse.

Tidlig screening i kombination med den teknologiske udvikling på området - specielt med hensyn til CI - har betydet en mærkbar nedgang i antallet af børn med høretab med behov for et specialiseret dagtilbud. Udviklingen på CI-området vil betyde, at de fleste børn med svære høretab bliver opereret og får tilbud i en kommunal vuggestue, dagpleje, børnehave mv. suppleret med specialrådgivning fra Vejledningsafdelingen for småbørn med høretab på Center for Døvblindhed og Høretab.

På trods af den positive teknologiske/medicinske udvikling på området er der fortsat enkelte børn, som ikke eller kun i begrænset omfang profiterer af deres CI-operation - og som derfor har behov for et specialiseret tilbud, hvor der er et kvalificeret kommunikationsmiljø og specialuddannet personale til at varetage opgaven.

Gruppen af børn med høretab er meget uhomogen med varierende grader af hørenedsættelse og op mod 30 % af børnene har udover høretabet også yderligere funktionsnedsættelser.

3. Oversigt over tilbud og status på efterspørgslen på området

Region Nordjylland driver en række specialpædagogiske tilbud til småbørn med høretab på Center for Døvblindhed og Høretab, herunder:

- Vuggestuen Dumbo
- Børnehaven Bambi
- Specialgruppen Pluto
- Vejledningsafdelingen

Tilbuddene er organisatorisk samlet i Småbørnsafdelingen. Småbørnsafdelingen omfatter også et almenpædagogisk børnehavetilbud til hørende småbørn i Aalborg Kommune, der er en integreret del af børnehaven Bambi.

Tilbuddenes optageområde er kommunerne i Region Nordjylland samt de nordlige kommuner i Region Midtjylland, Favrskov, Norddjurs, Syddjurs, Randers, Skive og Viborg kommuner.

3.a. Formål, målgruppe, lovgrundlag og indhold i tilbuddene

I følgende afsnit er der en overordnet beskrivelse af de enkelte tilbud.

A. Vuggestuen Dumbo

Det overordnede mål med den specialpædagogiske indsats er - i samarbejde med forældrene - at styrke og udvikle børnenes hørelse, sprog og kommunikation. Den specialpædagogiske indsats og arbejdet med børnenes læring integreres i motiverende lege og andre daglige aktiviteter samt i individuelt tilrettelagt undervisning af børnene.

Målgruppen er småbørn med høretab i alderen 0-2 år med behov for særlig støtte, og som anvender CI, høreapparater og/eller har behov for visuel kommunikation. Tilbuddet omfatter

ligeledes børn, hvor høretabet er kombineret med forsinkelse i udvikling og/eller med sammensatte vanskeligheder. Endelig er det et tilbud til børn, hvor visuel kommunikation af forskellig art er af væsentlig betydning for barnets udvikling og samspil med omgivelserne

Tilbuddet er normeret til to pladser og drives i henhold til lov om social service § 32.

B. Børnehaven Bambi

Det overordnede formål med arbejdet er, at børnene opnår en så optimal auditiv udnyttelse af deres CI-apparatur/høreapparat som muligt samt at de tilegner sig et funktionelt talesprog. Hos småbørn, hvor den talesproglige udvikling ikke – eller kun i et begrænset omfang – er mulig, tilbydes der tegn eller tegnsproglig kommunikation. I talehøreundervisningen arbejdes der med høretræning og taletilegnelse samt med barnets sproglige, begrebsmæssige og kommunikative udvikling. Undervisningen er baseret på AVT-metoden⁹ og IT-baserede talehøreprogrammer. Forældrene deltager i undervisningen.

Bambi er en integreret børnehave med et specialpædagogisk børnehavetilbud til småbørn med høretab, som bruger høreapparater eller CI, i alderen 3–6 år samt et almenpædagogisk børnehavetilbud til hørende småbørn i Aalborg Kommune. Bambi er normeret til 4 pladser til børn med høretab og 20 pladser til hørende børn. Lovgrundlaget er lov om social service § 32.

Optagelse af børn med høretab foregår på baggrund af en henvisning fra barnets hjemkommune. Optagelsen af hørende børn foregår igennem Aalborg Kommunes pladsanvisning.

C. Specialgruppen Pluto

Det overordnede mål med den specialpædagogiske indsats er, i samarbejde med forældrene, at skabe størst mulig trivsel og udvikling hos børnene. Igennem individuelt tilrettelagt specialpædagogisk intervention styrkes barnets læring og udvikling.

Målgruppen er småbørn med høretab, der desuden har en eller flere funktionsnedsættelser samt vanskeligheder af kommunikativ art. Visuel kommunikation, eksempelvis dansk med støttetegn, er af betydning for barnets udviklingsmuligheder og samspil med omgivelserne.

Børnene i Pluto har forskellige former for vanskeligheder. Det kan f.eks. være:

- Generel udviklingshæmning
- Opmærksomhedsmæssige vanskeligheder
- Sanseintegrationsvanskeligheder
- Sprogforstyrrelser
- Gennemgribende udviklingsforstyrrelser som autisme
- Motoriske handicap
- Børn der har indlæringsmæssige og/eller adfærdsmæssige vanskeligheder
- Børn med syndromer, der medfører udviklingsvanskeligheder

Børnene har brug for megen voksenstøtte og læringen foregår i et langsommere tempo, hvor der er vægt på forudsigelighed, gentagelser og strukturerede aktiviteter.

Specialgruppen Pluto har aktivitetsfællesskab med børnehaven.

⁹ AVT-undervisning (Auditory Verbal Therapy) er en individuelt tilrettelagt undervisningsform, der har til formål at udvikle børn med høretabs hørelse og talesprog. Undervisningen er overvejende rettet mod forældrene, der sammen med en AVT-terapeut og barnet undervises i at stimulere barnets auditive og talesproglige udvikling bedst muligt.

Tilbuddet er normeret til 2 pladser og drives efter lov om social service § 32.

D. Småbørnsvejledningen

Afdelingens hovedopgave er – i et samarbejde med hjemkommune, forældrene og dagtilbuddet – at sikre, at småbørn med høretab får den bedst mulige trivsel og udvikling. Herudover er det opgaven at sikre, at barnets inklusion¹⁰ i nærmiljøet styrkes.

Lovgrundlaget er folkeskoleloven § 20, stk. 3 samt lov om social service, BEK nr. 781 af 06/07/2006 - "Bekendtgørelse om principper for kommunernes finansiering af de mest specialiserede lands- eller landsdelsdækkende tilbud."

Småbørnsafdelingens tilbud er i henhold til dette lovgrundlag 100 % objektivt finansieret. Tilbuddet henvender sig til småbørn med høretab i førskolealderen og centrale personer med tilknytning til barnet. Dette omfatter i praksis forældre og fagpersoner i barnets dagpleje eller daginstitution samt andre relevante fagpersoner.

Vejledningen til småbørn med høretab ydes i børnenes nærmiljø i form af talehøreundervisning, vejledning og rådgivning af forældre og fagpersoner.

Vejledningen strækker sig over en periode på tre eller seks måneder og kan forlænges efter behov frem til barnets skolestart.

Afdelingens ydelser:

- Vejledning og rådgivning til forældre, dagtilbud og kommune
- Pædagogisk/psykologisk opfølgning af HA- og CI-behandling
- Talehøreundervisning baseret på AVT-principper
- Kurser for forældre og fagpersoner
- Undersøgelser og vurdering af barnet
- Tværfaglige observationsforløb
- Psykologbistand
- Høretekniske hjælpemidler - afprøvning og vurdering
- Foredrag og temadage for børn og familier
- Udarbejder rapporter samt mål- og handleplaner vedrørende børnene

Omfanget af ydelserne er, alt efter opgavernes sammensætning, op til 2 til 3 timer hver 14. dag.

Kommunerne har mulighed for tilkøb af ydelser, herunder eksempelvis:

- Kurser i visuel kommunikation
- Talehørepædagogisk bistand i forbindelse med opfølgning på bilaterale CI-operationer
- Fysio- og ergoterapeutisk behandling
- Psykologbistand

Det bemærkes, at Vejledningsafdelingen på Center for Døvblindhed og Høretab omfatter to tilbud – henholdsvis et tilbud målrettet førskolebørn (Småbørnsvejledningen) - samt et

¹⁰ "Begrebet inklusion er mere vidtrækkende end integration og rummelighed. I den inkluderende skole er der plads til alle elever. Man gør op med den traditionelle opdeling i almen- og specialundervisning. Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i, at alle elever er forskellige. Man sikrer en differentieret undervisning, og dermed får elever med særlige behov den undervisning, de har brug for. Inklusion er derfor en dynamisk proces, hvor skolen hele tiden skal tilpasse sig eleverne. Ansvar for succesfuld inklusion placeres i læringsmiljøet og ikke hos individet selv. Inklusion handler således om accept, respekt og lige muligheder. Og det handler om at sikre, at alle bliver aktive deltagere i fællesskabet.". Kilde: Nationalt Videncenter for Inklusion og Eksklusion.

vejledningstilbud til skolebørn i alderen ca. 6 til 18 år (Skolerådgivningen). Dette notat omfatter udelukkende overvejelser mv. vedrørende tilbuddet målrettet gruppen af småbørn i førskolealderen.

3.b. Oversigt over de enkelte tilbud og status på efterspørgslen

Nedenstående tabel omfatter en samlet oversigt over de enkelte tilbuds antal normerede pladser samt indskrevne børn pr. april 2011.

Tilbud	Normeret antal pladser (budget 2010)	Indskrevne børn pr. april 2011
Vuggestuen Dumbo	2 pladser	0 børn
Børnehaven Bambi	4 pladser til børn med høretab 20 hørende børn	2 børn 20 hørende børn
Specialgruppen Pluto	2 pladser	3 børn
Tilbud	Antal sager i 2007	Antal sager i 2010
Vejledningsafdelingen	30	41

Følgende tabel omfatter en oversigt over udviklingen i antallet af indskrevne børn i dagstilbuddene i perioden 2006 til 2011.

Årstal/antal børn	Vuggestuen Dumbo	Børnehaven Bambi	Specialgruppen Pluto (børn med høretab)
2006	4	15	3,2
2007	4	10,2	2,2
2008	1,8	7,9	2,6
2009	1,4	4,6	1,9
2010	0	2	3,5
2011 (april)	0	2	3

Der er i alt indskrevet 5 børn, herunder 3 børn fra Aalborg Kommune, 1 barn fra Jammerbugt Kommune samt 1 barn fra Hjørring Kommune.

Fald i efterspørgslen efter dagtilbud

Der kan de seneste fem år konstateres en stadigt faldende efterspørgsel på dagtilbuddene i Småbørnsafdelingen.

Der er i alt 5 børn med høretab indskrevet i tilbuddene. Der er budgettet med 8 indskrevne børn med høretab. Der er pr. april 2011 indskrevet 20 hørende børn i børnehavetilbuddet.

Der er på grund af tidlig screening og den teknologiske udvikling på området stadig flere børn med høretab, der inkluderes i lokale kommunale dagtilbud. Samtidig er det dyrt for især de fjerntliggende kommuner at benytte de specialiserede tilbud på grund af taksterne og transportudgifter ud over taksterne.

Region Nordjylland har løbende forsøgt at tilpasse økonomien til den faldende efterspørgsel. Der er eksempelvis medio 2009 gennemført en væsentlig takstsænkning på området samt en opnormering af antallet af pladser til hørende børn fra Aalborg Kommune med henblik på at kompensere for manglende indtægter fra pladserne til børn med høretab.

Den manglende efterspørgsel og de manglende indtægter er på trods af disse tiltag stadig problematisk. Region Nordjylland må konstatere, at det ikke er muligt at nednormere yderligere uden samtidig at hæve taksterne.

Stigning i efterspørgslen efter rådgivnings- og vejledningstilbuddet for småbørn

I takt med den faldende efterspørgsel på særlige dagtilbud til småbørn med høretab kan der dokumenteres en stigning i efterspørgsel på specialrådgivning ved Småbørnsvejledningen.

I dag inkluderes langt de fleste børn med høretab i kommunale dagtilbud, hvilket har været en støt stigende tendens igennem en årrække og som inden for de seneste to år været særlig markant. Årsagen er, at man nu ser den fulde effekt af hørescreening af nyfødte, som blev indført i 2007, og som har betydet en væsentlig tidligere høreapparat-/CI-behandling af børnene. Børnenes auditive og sproglige muligheder er således markant bedre end for blot få år siden.

Som følge af den øgede inklusion af børnene har antallet af sager i Småbørnsvejledningen været stigende sammenlignet med tidligere år. Der har således været en øget kommunal efterspørgsel på specialrådgivning.

Den øgede efterspørgsel mærkes dels i antallet af sager men også med hensyn til ydelser, herunder især:

- Høreteknisk bistand (FM-udstyr, teleslynger m.v.)
- Akustiske målinger
- AVT-baseret talehøreundervisning

Den høretekniske bistand er for mange af børnene afgørende for at deres hørelse fungerer optimalt. Det er vigtigt, at forældre og fagpersoner er fortrolige med at betjene det høretekniske udstyr. De skal vejledes i at anvende det på den rigtige måde. Det er særlig kritisk, hvis udstyret ikke anvendes, er defekt eller fejlbetjenes.

Baggrundstøj forringer børnenes lyttebetingelser og gør samtidig sprogtilegnelse og kommunikation med omgivelserne til en vanskelig opgave for børnene. Måling af akustik og vejledning i fysisk støjdemning i vuggestuer og børnehaver samt demning af støjende adfærd er i stigende grad et centralt tema i Småbørnsvejledningen.

Efterspørgsel på AVT-baseret talehøreundervisning er stigende. AVT-metoden er baseret på, at forældrene og barnet sammen modtager talehøreundervisning, således at forældrene kvalificeres til at blive barnets centrale sproggivere. Der er tale om en tids- og ressourcekrævende metode.

Tabel 2 omfatter en opgørelse over antallet af sager i Småbørnsvejledningen i perioden 2005-2011.

Årstal	Antal sager
2005	25
2006	24
2007	32
2008	31
2009	43
2010	41
2011 (forventet)	45

Småbørnsvejledningens nuværende budget er fastlagt på baggrund af efterspørgslen efter tilbuddet i 2006. Der var på dette tidspunkt 24 sager. Der er i perioden frem til 2010 sket en markant stigning i antallet af sager. Der var i 2010 i alt 41 sager. Pr. april 2011 er der 29 aktive sager. 5 sager er afsluttet i samme periode. Det forventelige antal sager er knap 45 i 2011.

Den økonomiske ramme for Småbørnsvejledningens aktiviteter er ikke tilpasset den dokumenterede ændrede efterspørgsel, der har været siden 2006. Der skal på grund af den manglende tilpasning af budgettet, derfor løses væsentligt flere opgaver inden for den økonomiske ramme, der er fastsat på baggrund af aktiviteten i 2006. Dette er ikke praktisk muligt og konsekvensen er, at det ikke er muligt at opretholde det tidligere serviceniveau. Der er færre konsulenttimer til rådighed pr. barn.

4. Konsekvenser ved en utilstrækkelig indsats

Konsekvenserne af et høretab kan være mange og ofte er flere sider af barnets udvikling berørt af høretabet. Det gælder i særdeleshed barnets faglige udvikling og læring, og ikke mindst deres psykosociale trivsel sammen med deres hørende kammerater. Et barn med høretab er i en særlig risikogruppe i forhold til fejludvikling og for at falde ud af det sociale fællesskab, hvis der ikke bliver støttet tilstrækkeligt op om det.

Det er et livslangt forløb at være CI-/høreapparatbruger, og det er en krævende opgave for et barn med høretab at skulle begå sig i et miljø blandt hørende. Det er derfor af stor betydning, at barnets nære omgivelser, forældre og fagpersoner har fuld bevågenhed for barnet igennem hele dets opvækst.

Et høretab er et "usynligt" handicap, da det ikke umiddelbart er muligt "se", hvad et barn med høretab kan høre og i særlig grad, hvad barnet ikke kan høre. Det er derfor afgørende at "synliggøre" barnets behov for forældre og andre nære voksne.

Vurderingen er, at mulighederne for at understøtte barnets udvikling i tilstrækkeligt omfang er for begrænsede jf. de tilgængelige ressourcer. Der er derfor risiko for, at det forringede serviceniveau ved Småbørnsvejledningen kan have konsekvenser for barnets trivsel og udvikling samt for dets familie.

Konsekvensen af en eventuel nedlæggelse af dagtilbuddene er, at antallet af småbørn med særligt vanskelige problemstillinger og behov for en særlig specialiseret indsats fra Småbørnsvejledningen bliver større. Der må derfor forventes at blive en endnu større efterspørgsel på ydelser til denne målgruppe. Dette vil yderligere udhule og forringe

betingelserne for opgavevaretagelsen i Småbørnsvejledningen og den nødvendige specialiserede indsats overfor børnene.

5. Anbefalinger til det videre forløb

Region Nordjylland har udarbejdet forslag til en anden fremtidig organisering af området, herunder anbefalinger til det videre forløb. Formålet med anbefalingerne er at sikre en struktur, der imødekommer den aktuelle udvikling på området og den fremtidige efterspørgsel på tilbud til målgruppen.

Det er afgørende at fastslå, at Center for Døvblindhed og Høretab fortsat varetager forsyningsforpligtelsen i forhold til småbørn med høretab med behov for et særligt individuelt tilrettelagt forløb.

Regionen og Aalborg Kommune vil fremadrettet samarbejde omkring etableringen af tilbud til den gruppe af børn, der har høretab og andre yderligere funktionsnedsættelser, men hvor høretabet ikke er den primære problemstilling.

Region Nordjylland og Aalborg Kommune vil i disse tilfælde i fællesskab udarbejde et forslag til et individuelt tilbud med en særskilt takst, som den pågældende myndighedskommune har mulighed for at visitere til.

5.a. Afvikling og lukning af dagtilbuddene

Den manglende efterspørgsel på børneområdet og de manglende takstindtægter er på trods af en række tilpasninger og tiltag stadig problematisk. Det er ikke muligt at drive tilbuddene – og dermed imødekomme den regionale forsyningsforpligtelse - inden for de nuværende vilkår og økonomiske rammer.

Aalborg Kommune har tidligere tilkendegivet en interesse for eventuelt at etablere kommunale dagtilbudspladser til målgruppen. Kommunen har undersøgt mulighederne og har efterfølgende vurderet, at det ikke er muligt at etablere et fagligt og økonomisk bæredygtigt tilbud til denne gruppe af børn.

På baggrund af den aktuelle udvikling på området og den manglende kommunale efterspørgsel på dagtilbuddene vurderer Region Nordjylland, at det – både ud fra et fagligt og økonomisk perspektiv – vil være hensigtsmæssigt at afvikle og lukke tilbuddene.

Det anbefales derfor, at tilbuddet afvikles og lukkes pr. juli 2012. På dette tidspunkt skal de nuværende indskrevne børn i et skoletilbud. Der er pr. april 2011 ansat i alt ca. 6 medarbejdere i tilbuddet.

De hørende børn i børnehavetilbuddet er alle fra Aalborg Kommune og vil i forbindelse med en eventuel nedlæggelse af tilbuddet blive tilbudt andet pasningstilbud i kommunen.

Det er afgørende at påpege, at konsekvensen ved at lukke dagtilbuddene er, at flere børn bliver inkluderet i kommunale dagtilbud. Vurderingen er derfor, at der fremover kan forventes et endnu større behov for rådgivnings- og vejledningsydelserne. Det anbefales der for at styrke Småbørnsvejledningen.

5.b. Styrkelse af rådgivnings- og vejledningstilbuddet

Som følge af at stadig flere småbørn med høretab inkluderes i dagtilbud i nærmiljøet er der de seneste par år sket en stigende kommunal efterspørgsel på Småbørnsvejlednings ydelser. Denne udvikling har øget presset på afdelingens ressourcer.

Samtidig er det vurderingen, at en eventuel lukning af dagtilbuddene vil øge efterspørgslen på ydelser fra Småbørnsvejledningen endnu mere.

Region Nordjylland anbefaler derfor, at serviceniveauet i Småbørnsvejledningens rådgivnings- og vejledningstilbud styrkes og tilpasses den fremtidige efterspørgsel.

Økonomiske rammer for en fastholdelse af serviceniveauet

Småbørnsvejledningens budget har - bortset fra almindelig prisfremskrivning - været uændret til trods for en væsentlig stigning i antallet af sager i perioden fra 2006 til 2011.

Den økonomiske ramme blev fastlagt i forbindelse med Strukturreformen på baggrund af en aktivitet på 24 sager ved udgangen af 2006. Der er pr. april 2011 i alt 29 aktive sager i afdelingen. Der er 5 afsluttede sager i dette år. Antallet af sager forventes ved årets udgang at være på omkring 45.

Hvis dagtilbuddene til småbørn med høretab nedlægges, vil der forventeligt opstå et øget behov i kommunerne for at kunne gøre brug af specialrådgivning og andre ydelser til de mest specialiserede og ressourcekrævende opgaver.

Konsekvensen af, at den økonomiske ramme for rådgivnings- og vejledningsfunktionen ikke er tilpasset den stigende efterspørgsel i perioden frem til 2011 eller den ændrede situation ved en eventuel nedlæggelse af dagtilbuddene er, at der skal løses væsentligt flere opgaver inden for den økonomiske ramme, der er fastsat på baggrund af aktiviteten i 2006. Dette er ikke praktisk muligt, hvorfor der p.t. er færre konsulenttimer til rådighed pr. barn

For at fastholde det kvantitative serviceniveau fra 2006 bør der umiddelbart ske en tilpasning svarende til en tilførsel på ca. 1,4 mio. kr. (2011-niveau). Tilførslen er beregnet ud fra den forholdsvise stigning i antallet af sager i perioden 2006-2010 sammenholdt med det nuværende i budget for Småbørnsvejledningen, som i 2011 er på knap 2 mio. kr. Det tilpassede budget burde derfor - som udgangspunkt - være på ca. 3,4 mio. kr. i 2011.

Det er på grund af den faglige udvikling på området, stordriftsfordele og synergieffekter gennem erfaringer og videndeling m.v. imidlertid vurderingen, at det vil være tilstrækkeligt at udvide med ca. 0,5 mio. kr. Dette vil give mulighed for en opnormering af Småbørnsvejledningen med en konsulentstilling på fuld tid.

Oversigt over fordelingen af udgifter ved en udvidelse på ca. 0,5 mio. kr. på de enkelte kommuner.

Kommune	Folketal 2010M01	Andel (%)	2011	Udvidelse	I alt
706 Syddjurs	41.392	4,39 %	214.005	21.973	235.978
707 Norddjurs	38.148	4,05 %	197.233	20.251	217.484
710 Favrskov	46.529	4,94 %	240.565	24.700	265.264
730 Randers	94.750	10,06 %	489.877	50.298	540.175
773 Morsø	21.833	2,32 %	112.881	11.590	124.471
779 Skive	48.137	5,11 %	248.878	25.553	274.432
787 Thisted	45.297	4,81 %	234.195	24.046	258.241
791 Viborg	93.310	9,91 %	482.432	49.533	531.965
810 Brønderslev	35.804	3,80 %	185.114	19.006	204.121
813 Frederikshavn	62.007	6,58 %	320.589	32.916	353.505
820 Vesthimmerlands	38.106	4,05 %	197.016	20.228	217.244
825 Læsø	1.969	0,21 %	10.180	1.045	11.225
840 Rebild	28.852	3,06 %	149.171	15.316	164.487
846 Mariagerfjord	42.604	4,52 %	220.272	22.616	242.888
849 Jammerbugt	38.927	4,13 %	201.261	20.664	221.925
851 Aalborg	197.426	20,96 %	1.020.734	104.803	1.125.537
860 Hjørring	66.803	7,09 %	345.386	35.462	380.848
I alt	941.894	100,00 %	4.869.790	500.000	5.369.790

Vejledningsafdelingen er objektivt finansieret og omfatter to tilbud – henholdsvis et tilbud målrettet førskolebørn (Småbørnsvejledningen) - samt et vejledningstilbud til skolebørn i alderen ca. 6 til 18 år (Skolerådgivningen). Kolonnen omfatter de samlede udgifter til den objektive finansiering af begge tilbud.

Perspektiver ved at styrke Småbørnsvejledningen

Kommunerne og forældrene har i højere grad end tidligere en forventning om, at specialrådgivningen tilbydes i nærmiljøet, så børnene sikres en så optimal inklusion blandt normalhørende som muligt. Tilsvarende er der en forventning om, at alle børn i Center for Døvblindhed og Høretabs dækningsområde - hvad enten barnet bor i et centralt nærrområde eller i et yderområde - skal sikres den samme servicering og adgang til Småbørnsvejlednings ydelser. Siden strukturreformen anvender også de nordlige kommuner i Region Midtjylland i større udstrækning end tidligere Småbørnsvejledningens tilbud, hvilket har medført væsentligt mere kørselstid for konsulenterne.

Forandringer i børnenes dagtilbud samt skiftende personer i børnenes liv nødvendiggør, at der igennem hele deres opvækst er opmærksomhed på deres trivsel og udvikling. Undervejs i

børnenes opvækst er det samtidig vigtigt at ruste dem til selv at tage hånd om deres tilværelse med et høretab.

Det er de færreste dagtilbud, der har kendskab til småbørn med høretab. Det vil derfor ofte være helt nyt for personalet at skulle forholde sig kvalificeret til problemstillingen. Det er derfor af stor betydning, at sikre personalet den nødvendige information om småbørn med høretab samt redskaber til, hvordan de kan tackle opgaven.

De nære voksne omkring barnet har en vigtig rolle at spille for at sikre, at barnets inklusion skal lykkes. Det er derfor afgørende, at de fortløbende får den fornødne specialviden, vejledning og rådgivning med henblik på at kunne sætte ind med den rette indsats over for barnet.

Ved at styrke Småbørnsvejledningen er der mulighed for, at tilbyde det påkrævede antal konsulenttydelser for at børnene får de nødvendige betingelser og vilkår for inklusionen i dagtilbuddet. Der er bedre muligheder for at styrke og understøtte børnenes forudsætninger for faglige læring og sociale kompetencer. Dette er af afgørende betydning for børnenes almene udvikling og trivsel og ruste dem til skolestart.

Bilag 1

1. Hvad er høretab?

Høretab kan både være varigt eller forbigående, og det kan ligeledes have forskellige grader; let, middelsvær eller svær, alt efter hvor meget hørelsen er nedsat. Hørenedsættelse kan ligeledes ramme hele eller dele af hørelsens frekvensområder. Langt de fleste høretab skyldes mellemørebetændelse eller væske i mellemøret og forsvinder af sig selv eller ved medicinsk behandling.

Årsagerne til varige høretab kan være mange. En del er arveligt betinget, mens andre skyldes infektion, forgiftning eller andre former for påvirkning af fostret under graviditeten. Høretab kan desuden opstå efter fødslen og kan eksempelvis skyldes sygdom, kranietraumer mv. I ganske mange tilfælde er det ikke muligt at identificere årsagen til høretabet.

Et høretab kan forekomme i alle dele af øret og være ensidigt eller bilateralt. De sværere høretab kan lokaliseres til det indre øre; øresneglen, hørenerven eller de centrale auditive områder i hjernen, mens skader i mellemøret er mindre omfattende. I nogle tilfælde ledsages høretabet af andre former for skader eller funktionsnedsættelser, som eksempelvis syndromer, sanse- og balanceproblemer etc.

En tidlig behandling af høretabet har stor betydning for barnets sproglige og psykosociale udvikling. Behandlingen vil almindeligvis være tildeling af individuelt tilpassede høreapparater, som foregår på de audilogiske afdelinger på sygehusene, mens de sværere høretab kræver en såkaldt cochlear implant (CI) behandling, der omfatter indoperation af elektroder i øresneglen. Behandlingen af børn og unge med CI foregår på Gentofte eller Århus Sygehus.

En høreapparat- eller CI-behandling indebærer en efterfølgende rehabilitering, som bl.a. omfatter auditiv, sproglig og kommunikativ stimulering af barnet i et forløb, hvor barnets nærmeste voksne, såvel forældre som professionelle, spiller en vigtig rolle.

2. Det auditive og visuelle miljø

Det er afgørende for udviklingen af børnenes hørelse, at de modtager relevant og meningsfuld auditiv stimulation. Børnene skal lære at lytte, og de skal høre tingene mange gange og på forskellige måder, således at de bliver kompetente lyttere, der lærer at kompensere og klare sig i forskellige situationer med deres høretab.

Et godt auditivt miljø er af afgørende betydning for børnenes høre- og skelnemuligheder og dermed for deres læring og udvikling. Det er vigtigt at optimere de akustiske forhold og at begrænse støj i børnenes nære omgivelser. De akustiske grænseværdier i daginstitutioner er nærmere beskrevet i "Bygningsreglement 08". Der anbefales en efterklangstid på 0,4 sek eller derunder.

Det er desuden afgørende, at lysforholdene er i orden, hvilket er nærmere beskrevet i Dansk Standard DS 700, hvor der anbefales 200 - 500 lux (ved tavler o.l.) i daginstitutioner. Der er desuden beskrevet, hvilke forhold, der har betydning for at skabe optimale lysforhold.

Høretekniske hjælpemidler, som eksempelvis FM-apparaturer og teleslynge bidrager til at nedsætte virkningerne af børnenes hørevanskeligheder, eksempelvis ved samlinger, historielæsning, ekskursioner og fortællerunder. For de fleste børn med høretab er et høreteknisk hjælpemiddel et must mht. at skabe optimale lyttebetingelser for børnene.

3. Det sproglige og kommunikative miljø

Såvel i talehøreundervisningen som på gruppen skal der arbejdes målrettet på at udvikle børnenes hørelse og talesprog mest muligt på baggrund af principper i AVT-metoden. Forældrene deltager i undervisningen og får specialrådgivning mht., hvordan de kan stimulere deres børn derhjemme. Der foretages en fortløbende monitorering af børnenes fremskridt igennem screeninger og test, bl.a. ud fra NEAP-testpakke.

I Specialgruppen Pluto tilpasses den daglige kommunikation til de enkelte børn, og der anvendes dansk, visuel kommunikation, herunder tegnsproglig eller tegnstøttet kommunikation, samt andre kommunikationsformer alt efter børnenes forudsætninger og formåen. Valg af kommunikationsform tilrettelægges i et tæt samarbejde med forældrene og børnenes hjemkommune.

Undersøgelser og eventuel behandling af børnene tilrettelægges individuelt og integreres i de daglige aktiviteter med udgangspunkt i deres nærmeste udviklingszone.

4. Personalets kvalifikationer

Pædagoger, der arbejder med børn med høretab skal have grundlæggende indsigt i det audiologiske fagområde – medicinsk, teknisk og pædagogisk, hvilket som minimum vil sige Høredelen under PD i Specialpædagogik eller lignende. Uddannelse i sproglig og kommunikativ intervention af børn med høretab, herunder såvel auditive som visuelle kommunikationsformer.

Talehørepædagoger skal desuden have en overbygning i form af en AVT-uddannelse samt uddannelse i monitorering af børn med høretab etc.

5. Sagsgang i et vejledningsforløb

Høreklínik / Audiologisk afdeling:

Hørescreening og diagnosticering af barnets høretab Høreapparatbehandling Evt. henvisning af barnet til CI-udredning og behandling i Kommunehospitalet i Århus Vejledning til forældrene ved børnehørepædagog Underretning af Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) i barnets hjemkommune om sagen (med forældresamtykke)

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning:

Vurdering af behovet for vejledning

Henvisning af sagen til Vejledningsafdelingen på Center for Døvblindhed og Høretab

Småbørnsvejledningen på CDH:

Første besøg hos barnet og forældrene

Vejledning i henhold til ydelsesbeskrivelse og efter aftale med PPR og forældrene
Rapportskrivning Eventuel fornyet henvisning

Vejledningen ophører senest ved barnets skolestart.

7. Hørings svar fra forældrebestyrelse og forældregruppen vedrørende indstilling om lukning af Børnehaven Bambi, Specialgruppen Pluto og Vuggestuen Dumbo (til punkt 8)

Aalborg den 27. april 2011

Hørings svar fra forældrebestyrelsen og forældregruppen vedrørende indstilling om lukning af Børnehaven Bambi, Specialgruppen Pluto og Vuggestuen Dumbo.

Forældrebestyrelsen og den øvrige forældregruppe til børn i Børnehaven Bambi og Specialgruppen Pluto er blevet orienteret om, at dagtilbuddene til småbørn, som følge af nedgang i antallet af børn med høretab, indstilles til lukning med virkning fra den 1. juli 2012.

Her er vores svar på denne bekymrende udmelding samt en række spørgsmål, som vi ønsker nærmere belyst.

Det vækker stor undren i forældregruppen, at der ikke længere er grundlag for at drive tilbuddene videre. Vi formoder, at der fortsat fødes lige så mange børn med høretab som tidligere, men hvor befinder disse børn sig i dag?

Vi er klar over, at den teknologiske udvikling i kraft af bedre høreapparater og cochlear implant har betydet, at mange børn med høretab i dag integreres i kommunale dagtilbud. Vi har imidlertid svært ved at forestille os, at den teknologiske udvikling alene er forklaringen på, at tilbuddene i Bambi, Pluto og Dumbo ikke benyttes. For ganske få år siden (2006) var der over 20 børn med høretab i tilbuddene og pr. 1. juli 2012 tegner der til at være 0 børn. Hvad er baggrunden?

Hvor befinder småbørn med høretab sig i dag, og hvorfor henviser kommunerne ikke længere børn til tilbuddene i Bambi, Pluto og Dumbo?

Vi er bekymrede for, at en eventuel lukning af de specialiserede dagtilbud fremadrettet vil medføre væsentligt forringede forhold for småbørn med høretab i regionen og de 6 nordlige kommuner i Region Midtjylland, som også er en del af CDH's dækningsområde.

Det er langt fra alle børn med høretab, hvor udviklingen af hørelse og sprog forløber optimalt, og ofte er mange andre sider af børnenes udvikling påvirket af høretabet. Hovedparten af børnene er ikke alderssvarende i udvikling, og de har meget, de skal indhente for senere at kunne klare en eventuel normal skolegang. Det er en krævende opgave for et barn med høretab at skulle udvikle og begå sig i et miljø blandt hørende.

Vi er i særlig grad bekymrede for de børn, hvor høretabet opdages og behandles sent samt for de børn, hvis udvikling forløber langsomt og som kræver megen støtte under hele opvæksten. Ikke mindst tænker vi på de børn, som udover høretabet har andre funktionsnedsættelser, herunder børn, som har så begrænset udbytte af deres høreapparater/cochlear implant, at visuel kommunikation i form af tegnsprog eller tegnstøtte er altafgørende for deres sproglige og kommunikative udvikling.

Det er hovedsageligt de målgrupper, der i dag frekventerer dagtilbuddene på CDH og som vil blive ramt af en eventuel lukning af tilbuddene.

Vi betragter den tidlige indsats over for småbørn med høretab som en nødvendig investering, der ikke alene skal sikre de enkelte børn den bedst mulige trivsel og udvikling, men også at børnene så vidt muligt rustes til at kunne følge en normal skolegang blandt hørende. Med en eventuel lukning af de specialpædagogiske dagtilbud til småbørn på Center for Døvblindhed og Høretab, og set i lyset af denne målgruppes relativt beskedne størrelse, vil vi gerne vide, hvordan de enkelte kommuner i regionen fremover påtænker at løfte denne opgave.

Hvilke specialpædagogiske tilbud og ressourcer kan småbørn med høretab med særlige behov og deres forældre forvente vil være til rådighed i kommunerne efter den 1/7-2012 i tilfælde af, at dagtilbuddene på CDH lukker?

En tilværelse og funktionsevne så tæt på det normale er målet med indsatsen over for alle børn med høretab, hvilket dagtilbuddene på CDH i væsentlig grad bidrager til i dag. Såvel det integrerede tilbud til børn med høretab og hørende børn i Bambi og det mere specialiserede tilbud i Pluto er efter vores opfattelse helt ideelle tilbud til børnene for at nå denne målsætning. Rammerne er overskuelige, det akustiske og visuelle miljø er specifikt indrettet til at tilgodese børn med høretab – endvidere er den fornødne specialpædagogiske ekspertise og erfaring til stede i personalegruppen i forhold til at udvikle børnenes hørelse, sprog, kommunikation og hele udvikling på den bedst mulige måde.

I Bambi og Pluto har personalet mange års erfaring med og viden om specialpædagogisk arbejde og inklusion af børn med høretab, hvilket er en ekspertise, der vil forsvinde som følge af en eventuel lukning af tilbuddene. Hvorfor ikke udnytte denne ekspertise og de gode rammer, der er i tilbuddene i dag som det gode eksempel på, hvordan det specialpædagogiske arbejde og inklusion af børn med høretab kan forenes og udføres i praksis?

Hvordan vil kommunerne sikre, at der i hele regionen også fremover vil være den fornødne specialpædagogiske ekspertise i forhold til småbørn med høretab samt deres familier og dagtilbud?

I Bambi er der stor søgning til de 20 pladser, som i dag udbydes til normalthørende børn i Aalborg kommune. Det lille miljø i Bambi udgør en tryk ramme for børnene og medvirker til, at der er et godt inkluderende miljø, som alle børnene nyder godt af. Vi forældre oplever, at det er en berigelse, at vores hørende børn på en ligeværdig og naturlig måde indgår i et fællesskab sammen med børn med høretab og omvendt, at børn med høretab i det lille miljø tilegner sig de sociale og kulturelle samværsformer i kontakten og fællesskabet med de hørende børn. Dermed opnår børnene forståelse for og accept af, at vi er forskellige som mennesker på en meningsfuld og konkret måde.

Der er stor mangel på daginstitutionspladser til normalthørende børn i Aalborg kommune i dag, hvilket yderligere vil blive skærpet i tilfælde af en lukning af Bambi. Vi er bekymrede for, hvordan kommunen i denne betrængte situation vil tilgodese vores børn med pladser i nærområdet.

Hvad vil Aalborg kommune tilbyde af pladser til de normalthørende børn i Bambi i tilfælde af, at tilbuddet lukker?

Med en eventuel nedlæggelse af regionens eneste specialpædagogiske dagtilbud til småbørn med høretab ser vi en væsentlig forringelse af vilkårene for disse børn og deres familier. Vi er uforstående overfor, at tilbuddene kun i ringe grad benyttes af kommunerne. Efter vores opfattelse er det de færreste kommuner og kommunale dagtilbud, der har den fornødne viden og ekspertise til at løse opgaver af denne art. Vi finder det ikke i tilstrækkelig grad belyst, hvordan kommunerne fremover vil sikre det specialpædagogiske tilbud til småbørn med høretab og ønsker derfor en nærmere redegørelse for, hvordan man påtænker, at opgaven skal løses fremover, jf. ovenstående spørgsmål.

På vegne af forældrebestyrelsen og forældregruppen
Formand, André Poulsen

8. Tids- og procesplan for 2013

Tids- og procesplan – Rammeaftale 2013 / Politisk & Administrativt

September 2011	Netværksmøde med DH formændene og koordinatore for de Faglig Netværk.
Oktober	Planlægningsmøde for FU vedr. rammeaftale 2013
Oktober	Mød i den Administrative Styregruppe – drøftelser af emner / temaer til udviklingsstrategi og Styringsaftale – heldagsmøde
Oktober /November	”Road show” til Socialudvalgene i de nordjyske kommuner - visionsdrøftelse i forhold til Udviklingsstrategi (KKR og sekretariat for rammeaftaler)
November	Udsendelse af skabelon (redegørelse af behov o.l.) til kommunerne
November	Møde i Dialogforum – planlægning af Temadag
November / December	”Roadshow” til forvaltningerne – drøftelse af behov / status o.l.
December	Møde i Den Administrative Styregruppe
Primo Januar 2012	Møde i KKR – drøftelse af hovedtrækkene i udviklingsstrategien
Jan	Socialministerens udmelding af tema
Primo Februar	Temadag for brugerorganisationer, politikere og embedsmænd
Primo Februar	Frist for kommunale tilbagemeldinger (myndighed / driftsherre)
Primo Marts	Møde i Dialogforum
Medio marts	Møde i den Administrativ styregruppe – godkendelse af udkast til Udviklingsstrategi
Ultimo marts	Møde i KKR – godkendelse af Udviklingsstrategi samt drøftelse / af hovedtrækkene i Styringsaftalen.
Medio april	Behandling i de respektive kommunalbestyrelser med henblik på en endelig politisk godkendelse af udviklingsstrategi.

April	Møde med formændene for de politiske udvalg i Kommunerne – Forum for udvalgsformænd – Drøftelse af Styringsaftale
Maj	Møde i den administrative styregruppe – Drøftelse af udkast til Styringsaftale
Maj	Takstindberetning
Juni	Politisk godkendt Udviklingsstrategi
Medio Juni	Møde KKR – godkendelse af Udkast til Styringsaftale
Juli	Politisk godkendt udviklingsstrategi indsendes Servicestyrelsen
15. oktober	Sidste frist for kommunalbestyrelsernes (og regions- rådets) godkendelse af udviklingsstrategi og styrings- aftale for 2013
Oktober	Genåbning af takster

Løbende: arbejde i de respektive arbejdsgrupper, herunder Styrings- og Udviklingsstrategi gruppen.

Ad hoc: koordineringsgruppen

